

KYRKLIG SAMLING KRING BIBELN OCH BEKÄNNELSEN

Dag Sandahl, docent och komminister i Högby på Öland inbjöds förra året av tidningen Östra Småland i Kalmar att blogga och regelbundet kommentera aktuella händelser. Bloggen har lockat tusentals läsare. Som ett regelbundet tema under 2008 har fortlöpande kommentarer till Svenska kyrkans jubileumsfirande, med anledning av 50 år med kvinnliga präster, återkommit på bloggen.

Dag Sandahl:

Söndag, den 3 februari 2008 kl. 09:41

Det lustiga året 2008

Kyrkomötet har beslutat att fira år 2008 därför att vi haft kvinnliga präster i 50 år. Det beslöts om en liten skrift som på ett positivt sätt lyfter fram de kvinnliga prästernas betydelse. Och nu börjar artiklarna på det temat droppa ner. På kyrkokansliet i Uppsala finns ju resurser avsatta. Om den lilla skriften röstades i kyrkomötet och jag fick frågan varför jag avstått från att rösta. Svaret var enkelt. Jag kunde förstås inte rösta ja till ett förslag där det handlade om beställd forskning. Jag ville inte rösta nej heller. Jag gillar ju det sanslöst roliga när statsideologerna svänger till det politiskt passande. Neues Deutschland läste vi väl alla under stor munterhet innan DDR föll samman? Jag har två meter böcker om DDR och sammanbrottet - visst vill jag läsa den positiva lilla skriften men inte aktivt medverka till att den skrivs. Man ska inte lura forskare att bli ideologiskrivare. Deras etik skulle vara en annan.

Nu finns det ett grundläggande problem. 1958 hade Svenska kyrkan inga kvinnliga präster. Lag om kvinnas behörighet har vi från den 1 januari 1959! Men ska vi inte kunna fira kyrkomötesbeslutet den 27 september 1958? Varför det? Varför inte lika väl fira beslutet i Andra kammaren den 12 mars eller det i Första kammaren den 19 mars? Detta var ju de avgörande politiska besluten, kyrkomötet kan i praktiken bara följa vad riksdagen beslutat. Är det verkligen det faktum att Svenska kyrkan HAR kvinnliga präster som ska firas så blir det till att vänta till den 10 april 2010. Då är det just 50 år sedan de tre första vigdes, Margit Sahlin allra först om man räknar minuterna.. Jubileet ter sig alltså som fejk från allra första början. Det är en ideologiskt passabel efterhandskonstruktion, ett DDR-jippo. Neues Deutschland skulle ha gjort något stort av detta men man ska nog inte helt förtvivla när det gäller Kyrkans Tidning heller.

Det kommer att fortsätta på samma lustiga sätt. För att riktigt förstå uppfatta det skruvade krävs en del läsning. Carl Arvid Hesslers bok Statskyrkdebatten (1964) belyser vad som verkligen hände. Ett antal sidor i boken Bibelsyn och bibelbruk (1970) underkänner det beslut som fattades och det är uppseendeväckande för det var biskopsmötets expertbok och den gav alldeles för många medgivanden till minoriteten för att saken skulle vara riktigt bra. Jag menar när det heter "så bör det inte gå till" om beslutsprocessen med konstaterandet att den ordning som ändrades "har hävd ända från urkristendomen och stöds av auktoritativa ord i N[ya] T [estamentet]. (boken s 130). Det sägs mer i den stilen om beslutsprocessen. "Now the shit really hits the fan", kunde biskopsmötet lätt ha sagt när rapporten kom. Nu ska "så bör det inte gå till-beslutet" firas. Det kan bara bli lustigt. Men, det är mitt enkla budskap, för att kunna uppfatta komiken bör man läsa på lite. Det är något av August Strindberg över den hållningen, han som skrev: "Förbannat vare skönljugeriet." Men har inte de kvinnliga prästerna fört kyrkan närmare folket? Så heter det. Så skulle det till och med bli, sas det i debatten på 1950-talet. Ska verkligen ingen påminna om siffrorna för kyrkogång, dopfrekvens, konfirmationsfrekvens, kyrkliga vigslar, medlemstillhörighet eller ungdomsarbete? Det blev faktiskt inte så som det sas att det skulle bli. Nog borde det förhållandet analyseras det lustiga året 2008. Detta skrivet av en man med fallenhet för lite svartnad humor.

Söndag, den 24 februari 2008 kl. 18:11

Det lustiga året 2008 - fortsättning I.

Jag proklamerade, rätt säker på min profetias bärkraft, det lustiga året 2008. Nu har biskopen Thidevall förtjänstfullt gjort en lustifikationsinsats. Han förklarar att ett grundläggande fel skapade motståndet och detta kan man läsa i Ölandsbladet. Nu måste dock en biskop framföra den ideologiska sanningen: det har varit en lång och knagglig väg, "otroligt många samtal och debatter, både hätska och vänskapliga" men de såriga striderna har klingat av: "Och att de flesta som nu prästvigs är kvinnor, är ett tecken på att såret läkts under tidens gång." För ideologiska sanningar måste man ha respekt och minnas att ungefär det här sas redan på 1960-talet. Det ska sägas så. Fast för biskopar som uttalar de ideologiska sanningarna behöver man inte ha den ringaste respekt. Det kommer mera!

Thidevall ser två grundläggande problem i beslutet 1958. Det första är att frågan reducerades till att röra enbart präster. Det är inte riktigt sant. Sant är att samarbetsproblemen fokuserades så av det enkla skälet att ett gäng som skulle prästvigas vid årsskiftet 1958/59 undrade hur de skulle kunna avlägga prästlöftena. Ärkebiskop Hultgren anförtror till biskop Giertz att formulera något som svar på deras fråga. Hade prästkandidaterna hoppat av hade det varit katastrofalt för Svenska kyrkan. Det som formulerades blev den så kallade samvetsklausulen. Främst berättar detta hur illa förberett beslutet var. Kyrkomötet 1957 hade sagt nej, som bekant, och i mellantiden hade föga gjorts. Vill man skrämra sig själv med att läsa hur det gick till under själva kyrkomötet kan man läsa domprosterns Johanssons memorabilier på www.kalin.nu.

Kunde hästar läsa den insidesskildringen skulle de skena! Så uselt gick det till. Läs - om ni vågar. Det andra problemet är att Svenska kyrkan behandlat frågan om kvinnor i prästämbetet som en ordningsfråga i stället för en bekännelsefråga. Det låter något. Svenska kyrkan har alltså löst en sorts fråga genom att säga "ja" men plötsligt kan detta "ja" överföras till en annan fråga - en som inte har behandlats! Dra mig på en träpinnevagn. Ungefär detta brukar dissidenterna påpeka men nog är det sällsamt att en biskop nu erkänner att det gått så här till. Men då återstår väl att börja från början och hantera bekännelsefrågan. Hade man försökt göra detta 1958 hade vi inte haft ett 48Ω-årsfenomen att fira, för svaret på frågan om kvinnor i prästämbetet hade blivit nej och kravet på ekumeniska konsultationer en förutsättning för att alls gå vidare. Nu fanns det en politisk poäng att INTE låtsas att frågan gällde bekännelsen. Så den rimliga slutsatsen efter Sven Thidevalls klarläggande om fel i beslutsordningen är väl att efter 50 år börja från scratch och ställa upp det verkliga problemet? Man kan inte lösa en fråga och därmed mena sig ha löst en annan fråga - så enkelt är det! Får en biskop dra undan mattan för de kvinnliga prästerna på det här viset? Får en biskop döma ut ett sätt att fatta beslut utan att sedan göra något mera, d v s kräva sakfrågan upp på bordet? Ska somliga prästkandidater och präster behandlas illa efter 50 år på grund av ett grundläggande fel - ska inte moraliska frågor ställas då?

I sak minns Thidevall förresten fel när han ska berätta om de löftesbrott som följde efter 1982. Det var inte biskoparna som tröttnade på att man fick ha olika uppfattningar om ämbetsreformen 1958. Det politiska Sverige, som en gång drivit igenom reformen, tröttnade och biskoparna uppträdde som ideologisk städpersonal. Det bör inte heller förvåna. Men har Thidevall rätt om det grundläggande felet så är väl de biskopar som agerade ideologisk städpersonal faktiskt rätt illa åtgångna av efterträdaren Thidevall? Hur kan man gå fram hårdhänt mot präster när frågan i grund och botten är fel hanterad? Grundläggande fel! Det kanske måste till en sanningskommission inom Svenska kyrkan?

Torsdag, den 28 februari 2008 kl. 20:58

Det lustiga året 2008 - fortsättning II

Visst kan jag fatta att man måste frisera historien när jubileer ska begås. Historien måste ju passa med dagsaktuella krav. Men den måste friseras med finess. I Kyrkans Tidning idag görs Manfred Björkquist ansvarig för en motion om kvinnor som präster författad redan 1938. Nu handlade denna motion om en kvinnlig kyrkotjänst - inte om införande av kvinnliga präster. Margit Sahlin skrev den, som jag påpekade. Att Kyrkans Tidning inte komplicerar skeendena är inte mycket att säga om. Ska det jubileras på denna fråga måste det förenklas allra minst intill förfalskningens gräns. Antagligen över gränsen. Lite omtumlande är det förstas att läsa att Barbro Nordholm-Ståhl inte tror att Jesus själv hade kommit in i ni många kyrkor då 1958. Det är nog taget en sanslös utskäpning av Svenska kyrkan! Är det sant, det hon påstår? Var många kyrkor Jesus-tomma i Sverige före år 1960?

Jag kan dock fortfarande uppfatta lustifikationerna. Jag tror ju att oenigheten om ämbetet gällt grundläggande frågor, inte trams. Nu talas om kvinnors rätt att bli präster - men kan man verkligen ha rätt till prästvigningens nådegåva? Rätt till nåd - nej, det funkar liksom inte. Och när jämlikhet definieras, handlar det om präster - är det inte egentligen en rätt pervers syn på både jämlikhet och prästeri? Och varför försöka göra teologi av det politiska beslutet 1958? Alla människors lika värde, handlar det om, heter det nu. Tja - det kan man säga. Just detta var den politiska poängen när det begav sig. De första kvinnliga prästerna tänkte faktiskt inte riktigt så. Det är en rätt avslöjande mening, den vi får oss till livs: "Beslutet 1958 tydliggör Svenska kyrkans teologiska hållning om alla människors lika värde och är på det sättet ett uttryck för kristen tro." Stipulerat definition, sa min lärde vän, herr doktorn i etik. Det är väl det vänligaste man kan säga. "Bull-shit" är mer pregnant dock. Det kommer mycket mer av den varan, förstår jag och kämpar för att hålla mig på fortsatt gott humör.

Onsdag, den 12 mars 2008 kl. 08:02

Det lustiga året 2008 - fortsättning III

Jag kom illa till när Östran storstädade sin cyberverklighet, jag hittade inte till min blogg längre, men nu är jag tillbaka på banan. Felet var, uppmuntrande nog, inte mitt. Så här i fastetid är detta ett riktigt hugnesamt konstaterande!

Under tiden har Nyheten nått oss. Mer än varannan kvinnlig präst anser sig ha blivit diskriminerad. Nu har ju jag i kyrkomötet återkommande begärt utredningar om mobbing och trakasserier av kvinnliga präster. Det har man inte velat! Mest minnesvärt var att Christina Odenberg drakoniskt avvisade sådant. Hon blev sedermera

biskop i Lund. Nå, nyhetsrapporteringen på 1990-talet var inte riktigt denna. Då hade Svenska kyrkan infört motmedel mot dem som inte trodde att 1958 års beslut om kvinnliga präster var så gudomligt som sådana beslut ska vara. I media rapporterades att det inte längre var några problem. Vad annars skulle man säga efter så kraftfulla insatser? Men det är det alltså. Nu. Är sanningar konjunkturberoende - för det lustiga året 2008 behövs nog en mörk bakgrund mot vilken jubileet ska firas. Kyrkans Tidning har snappat att en del kyrkopolitiker kan vara tarvliga mot kvinnor. Det har jag också talat om i kyrkomötet och det finns några undersökningar om saken både av Maria Gabrielsäther och Ewa Selin. Jag har läst dem. Problemet är att den kritiken inte får bli alltför uttalad eftersom hela den politiserade maktstrukturen i Svenska kyrkan då demaskeras och det står klart vilka grundläggande besluts- och arbetsplatsproblem saken gäller. Vi vet ju inte om hälften av de manliga prästerna också far illa.

Alltså återstår det att fokusera på dem som inte tror reformen. Några går inte till nattvarden när en kvinnlig präst har hand om nattvardsgudstjänsten. Det är ett lustigt argument. De flesta av svenska kyrkans medlemmar återfinns inte på söndagen vid nattvardsbordet. Det hindrar inte - kanske tvärtom! - att vi inför nattvardsplikt. Men då ska väl denna plikt att gå i kyrkan och till nattvarden gälla alla döpta och konfirmerade? Eller bara dem som är i kyrkan när nattvard firas? Eller bara anställda? Eller bara prästvigda?

Mitt andliga liv, när och hur jag går, ska självfallet inte hamna under tvång, Och så vist är det ordnat att det är jag som bestämmer vilken tjänare som får betjäna mig. Tjänaren är där just för min skull - om jag är där - och tjänaren ska stå till tjänst åt mig när jag vill. Prästeriet är så tydligt just ett sådant tjänande där prästen kläs på Jesuskädrar för att därmed annonsera något grundläggande viktigt om sig själv och sin tjänst.

I 60% sägs att det är manliga präster som diskriminerar. Vi vet inte riktigt vad som hänt i de olika fallen och risken finns, att själva vetskapen att någon tänker att prästen inte är av det slag som han/hon vill ska få betjäna en uppfattas som diskriminerande - men visst kan jag vara belåten med att just jag återkommande begärt undersökningar av den här sortens missförhållanden medan kyrkomöte och biskopsmöte avvisat tanken. Å andra sidan kan jag kritiskt tänka att om en undersökning verkligen gjordes så skulle en del frågor få sina proportioner återställda, det vill säga visa sig handla om strunt, medan en del andra frågor skulle anmäla sig som grundläggande och strukturella. Det är nog detta sista som den svenskkyrkliga makteliten fruktar mest.

Lördag, den 15 mars 2008 kl. 07:54

Det lustiga året 2008 - fortsättning IV

Bloggar ska förmedla nyheter. När det som vi kallar kyrkomöte sammanträder tisdagen den 23 september startar jubileumsfirandet 50 år efter beslutet om kvinnors rätt att prästvigas vid en mäsas i Uppsala domkyrka. Där skriker i processionen biskop Antje Jackelén och biskop Kathrine Jefferts Schori fram Den sistnämnda är Presiding Bishop i episkopalkyrka i Amerika. Detta kan bara bli roligt men det kräver viss återhållsamhet. Jag ska se på det hela med rörelse (huruvida i mungiporna eller hjärtat lämnar jag osagt). Jefferts Schori kanske kan få tillfälle att säga några ord om hur en kyrka framgångsrikt ger utrymme för olika tolkningar och också berätta hur man behåller medlemmar och till och med framgångsrikt ger sina teologiska bidrag till den anglikanska gemenskapen, den som ärkebiskopen av Canterbury leder? Jag hoppas verkligen dock att ingen är så ofin att han eller hon påpekar att Jefferts Schori inte i någon anglikansk kyrka i England får uppträda som biskop. Ingen ska väl heller påpeka att de som prästvigas av biskop Jackelén inte heller är välkomna som präster i Church of England. Det är bara de svenska präster som prästvigts av manliga biskopar. Men det ska väl inte påpekas. Inte heller ska väl någon bråka om att kvinnor genom beslutet fick "behörighet" till prästerlig tjänst. Finns det numera en rätt att prästvigas? Det fanns det i alla fall inte då? Ska FN:s deklaration om Mänskliga rättigheter måhända utvidgas. Alla och envar har rätt att prästvigas. Det vore något.

Och så till sist: Ingen ska väl påpeka att poängen med kvinnor i prästämbetet kunde vara att kvinnor och män skulle stå tillsammans. Nu står två kvinnor fram som biskopar och detta är nu själva poängen - lik förbannat bara halva mänskligheten, alltså. Förhållandet blir likadant när forskarantologin "Äntligen stod hon i predikstolen - historiskt vägval 1958" ges ut. Författarna ska presentera sina bidrag och man ska samtala om "ledande kvinnors situation i dag". Dagen avslutas med panelsamtal. Biskop Caroline Krook, några av de internationella gästerna och kvinnor från andra yrken i samhället. Yrken - prästämbetet som yrke? Och könsdominerad forskningsmiljö! Det enda som nu oroar är att någon lustigkurre får för sig att ändra vokal i boktiteln Äntligen stod. I och O ligger dock farligt nära varandra på ett tangentbord.

Måndag, den 17 mars 2008 kl. 14:55

Det lustiga året 2008 - fortsättning V

Gert Gelotte tillhör den romersk-katolska kyrkan och skriver därtill i GP - eller ordningsföljden tvärtom. Hans kyrka avvisar kvinnor i prästämbetet och gör det på en nivå som är oemotsäglich. Detta är Kyrkans lära. Så sa Johannes Paulus II, allvaret i deklarationen underströks av Joseph Ratzinger och samme Ratzinger är nu påve, Bengan 16 som vi hans vänner kallar honom. När Gelotte läst förra kommunalrådet Ann Lång i Svenska Dagbladet skriver han i dagens GP en krönika och anklagar Lång för att göra svart till vitt. Han uppfattar en till synes evig kvinnopräststrid i Svenska kyrkan och undrar varifrån dessa unga kvinnor och män kommer som håller konflikten levande? Svaret är enkelt: De läser Skriften och förstås Kyrkans Tradition så hans egen påve och kyrka gör - för de tror att det är samma av Kristus instiftade ämbetet saken gäller. Och i det perspektivet är 48 år rätt kort tid.

Det är inte det ena som är kort - kort om huvudet är den som formulerar detta: "Den enklaste reflektionen över Ann Långs artikel är förstås att hon har fel. Jag tillhör inte Svenska kyrkan, men vad jag förstår råder där inga förbud mot vare sig obekväma uppfattningar, teologiska tolkningar eller kristen övertygelse. Däremot är det stopp i karriären för dem som vill använda sin uppfattning, sina tolkningar och sin övertygelse som redskap för att diskriminera kvinnor. Och det tycker jag är en högst rimlig ordning."

När en man i Iran hävdar att man får rösta på vem man vill, undrar reportern över de kandidater som inte godkännts. "Men de är ju emot staten så självklart ska man inte kunna rösta på dem", heter det då. När argumentet i Iran hörs i Sveriges Radio, förstår alla. Men Gelotte argumenterar på precis samma sätt och det har jag sett en folkpartistisk ledamot av kyrkomötet göra också. Ska jag anta att folk fattar att frågan alls inte gäller någon rätt att diskriminera?

1979 antog kyrkomötet ett regelverk som gav de kvinnliga prästerna företräde. Den ordningen röstade jag för, den var rimlig efter det fattade beslutet. Men den gav utrymme för att prästviga dem som tänkte annorlunda och den höll fast vid gjorda utfästelser. Där är vi inte längre. Svenska kyrkan säger nej just till dem som tänker som man kunde tänka när reformen antogs och ett par årtionden därefter. Och det är inte diskriminering att påpeka att Svenska kyrkan inte teologiskt löst den fråga som löstes politiskt. Men den som säger det är körd. Saken syns i lönekuvertet och när det handlar om utmaningen att få vidgat ansvar. Jag vet varför: "Sådana som du ska marginaliseras för att elimineras", sa docenten. Gelotte kör förresten rasistargumentet De gamla förtryckarna har hamnat i minoritet. Fast han glömde förstås att tala om vari förtrycket bestod.

Å andra sidan finns det, menar Gelotte, en del som finner sig i sitt underläge. Ann Lång är uppenbart enligt Gelotte en sådan. Det kan han ha respekt för, heter det. Jag har ingn respekt alls för den sortens sexistiska argument. Ann Lång bryter mot den norm som Gelotte formulerar och därför ska hon okvädas. Hon är kvinna och talar för en grupp manlig präster som demoniserats. Nu har Ann Lång en mångårig - lång! - erfarenhet av vad det är att vara kvinna i politiken. Hon förvänas säkert inte. Hon blir nog inte ens mer irriterad över denna mansgrismullighet än över en mygga i sovrummet om sommaren. Men den romerske katoliken Gelotte skulle nog manas att samtala med sin romersk-katolske pater om ett och annat. Ubi caritas et amor, ibi Deus est - men vem är där detta saknas? Gelotte ljuger - i vems tjänst? Det är den sortens frågor en romersk-katolsk pater kunde ställa.

Så klokt av mig att proklamerade det lustiga året 2008 - annars hade jag kanske inte förmått uppfatta komiken.

Tisdag, den 18 mars 2008 kl. 15:21

Det lustiga året 2008 - fortsättning VI

Generalen för jubileumsfirandet skriver ledare i Svensk Kyrkotidning. Hon undrar över vems historia som berättas och funderar över personer som blivit skuggor och försvunnit från vårt synfält. Hon namnger Eva-Gun Junker, Märta Leijon och Anna Shaw. Det var då tur att jag visste vilka de var. Märta Leijon har jag mött flera gånger. Hon påstås i ledaren ha kommit med genomtänkta teologiska påpekanden i utredningen "Kvinnas behörighet till kyrkliga ämbeten och tjänster", SOU 1950:48. Det kan man säga:

Hon menar: En folkkyrka måste ta hänsyn till önskemålen hos alla de människor som skulle kunna vinnas för kyrkan "och som kanske söker Frälsaren och står honom lika nära som de, vilka offentligt demonstrerar sin religiositet genom att läsa de delar av bibeln, som behagar dem och lämpar sig för deras önskemål". Själva motsättningen måste väl sägas ha tydliggjorts? Men är bilden verkligen sann? Hon drar vidare slutsatsen att det är mannen som inrättat ett prästerskap i stället för att vara jordbrukare som befallts i 1 Mosebok. "Det infördes så småningom av praktiska skäl ett avlönat prästerskap trots bibelns tydliga förbud mot detta." Den slutsatsen av Leijon kan man ju mena vara genomtänkt teologi - men är det sant det hon menar? Hon tänker vidare: "Vi är dock inte främst könsvarerler utan födda till medborgare i Guds rike." Det tror jag inte ett ögonblick. Jag blev med i Guds rike när jag döptes! Så kommer det bästa: "Är det icke då ett misstag av kyrkan, att den trångsynt vill binda kvinnan vid synålen och kaffekokaren, medan männen predikar för tomma kyrkor, som de tyvärr icke ens själva besöker."

Jag tillstår att folkskollärare Chronschoug ligger i lä här. Binda vid synålen! Predika för kyrkor utan att besöka dem - det är något det. Får jag föreslå att tant Märta, som umgicks i familjen, lämnas i den fred som tystnaden ger henne. Men vill ni veta mer, kan jag berätta.

När generalen sedan ska förklara hur det gick till i kyrkomötet 1957 står det klart att mötet sa "nej" till reformen men avvisade ett principiellt teologiskt ställningstagande. Det blir lite underligt tills man inser att kyrkomötet i den gamla skepnaden rätt slaviskt följde riksdagens ordningar. Där röstades just i två omgångar. Först ja eller nej - och så vann t ex "nejet" och då skulle riksdagen avgöra med vilken motivering. Det betydde att också den som röstat "ja" kunde vara taktisk och ge "nejet" en så svag motivering som möjligt. Det var det som hände i kyrkomötet. Politiskt kannstöperi, med andra ord. Men det förändrar inte att kyrkomötesbeslutet och önskan om ekumeniska konsultationer kördes över när riksdag och regering tog hand om frågan.

Då återstår nog att med snart sagt 48 års perspektiv fråga om Margit Sahlin hade rätt när hon i april 1960 sa att hennes prästvigning var "ett genombrott för evangelium i vår tid." Vi kan väl iallsindar veta om det blev så? Gjorde evangeliet sitt genombrott i Sverige i april månad 1960? Ja eller nej! Och var hade evangeliet hållit hus dessförinnan?

Lördag, den 5 april 2008 kl. 08:28

Det lustiga året 2008 - fortsättning VII

Det lustiga året fortsätter. På Svenska kyrkans hemsida finns möjlighet att fråga de begåvade prästerna om ditt och datt. "Jag undrar hur ni ser på det faktum att Jesus bara valde ut manliga lärjungar? Hur rättfärdigar man att "Guds son" uteslöt kvinnor på det viset." Nu kunde här svarats att både kvinnor och män kallades till lärjungaskap. Till apostolatet kallades män. I förbigående kunde man då nämna att apostlarna med ett undantag avrättades för sin övertygelse - så karriären var kanske inte så eftersträvanvärd. Aposteln Paulus misshandlades sanslöst och upprepat. Apostolatet och de som apostlarna insatte var till för att betjäna

gudsfolket - men till andra som tjänade hör några namnkunniga kvinnor. Det finns, med andra ord, en hel del att utlägga.

Men vad svaras? "Det finns anledning att fundera över hur vi kan rättfärdiga att Jesu lärjungar uteslutande var män". Vi rättfärdiga - som ställdes vi inför en moralisk fråga! Men svararen kommer fram till att det i den tiden kanske inte fanns några alternativ. "Skulle någon ha lyssnat till kvinnliga lärjungar?" Inte hört talas om oraklet i Delfi eller vestalerna i Rom, alltså? Nu har man "tyvärr" försökt "använda det besvärliga faktumet" (sanslöst!! DS) "till att rättfärdiga att kvinnor även i vår tid skulle få mindre utrymme, till exempel de senaste 50 årens debatt angående kvinnors rätt att prästvigas." Som handlade saken om rätt - men strunt i det. Och som om debatten de senaste 50 åren handlat om sakfrågan. Den har handlat om hur Svenska kyrkan hanterar en motsättning. Men det riktigt intressanta är att svararen hanterar frågan moraliskt. "Tyvärr" - när frågan varit grundläggande saklig: Hur är det av Kristus instiftade ämbetet konstruerat och avsett? Detta är en enkel sakfråga men förvandlas denna till en moralisk fråga, kan alla förstå varför den blir ohanterlig.

Svararen tror och hoppas att lärjungaskaran om den utsågs i dag skulle vara hälften kvinnor och hälften män. Det är väl bara att gå i kyrkan i morgon och se hur den lärjungaskara ser ut som samlats där. Eller menas ämbetet? Svararen är säker på att vi inte ser ett systematiskt jämställdhetsproblem, han kallar det just jämställdhet. Hur hade det varit om Jesus varit same eller fötts i Tyskland på 1930-talet? Det senare kan vi veta. Då hade han dött i ett läger före år 1942/43. Men same då? Kön är en annan kategori än etnicitet. Men är det verkligen rimligt att tänka sig att Guds ordningar beror på historiska tillfälligheter eller ingår de i en gudomlig plan som innefattar att Gud valde ett folk och sände sin Son när tiden var inne? När det lustiga året framskrider menar jag att vi får alltmer klarhet över en komplicerad oenighet, som uppenbarligen styr rakt in i grundfrågor om vad Uppenbarelse från Gud innebär. Finns det en Gud som det lönar sig att be till och som har uppenbart sin vilja så att människor kan förstå den?

Jämställdhet, förresten! Säga vad man vill men det jämna och utjämnade tycks inte Gud gilla. Berg, höjder, dalar och väldiga djup förser Gud oss med i sin skapelse. Det jämna - det har NCC planat ut och asfalterat. Kanske i en asfaltskartell.

Lördag, den 19 april 2008 kl. 20:59

Det lustiga året 2008 - fortsättning VIII

I Kyrkans Tidning har en Sven Hillert publicerat sig. Han bekräftar tesen att de kristna är för lustiga - och han tävlar om titeln lustigast i gänget. Han är tydligen rektor för ett pastoralinstitut i Uppsala. Född 1959 i vart fall. För 50 år sedan tog ett "vi" ett viktigt steg på vägen mot en öppen kyrka när riksdagen beslöt att kvinnor skulle vara behöriga till att vara präster. Vi? Han var ju inte född! Nå, han speciminerar för en biskopsstol och det må vara honom obetaget. Men tänker man "vi" om det man inte var med om, får man problem. Vad gjorde "vi" när Hitler tog makten - eller Napoleon eller Gustaf Vasa? Eller vad gjorde vi när Caesar mördades?

Nu argumenterar denne Hillert för att Gud inte upphör att verka i världen. Det är nog sant - men som argumentationstyp lite komplicerat för det var just på så vis de tyska kristna argumenterade inför Tredje riket och nazismen. De kunde inte gå emot Gud själv och därför gick de med i NSDAP. Själva argumentet och dess konsekvenser borde mana till eftertanke - i alla fall för dem som var med: "Vi" alltså. Blir vi bara reflexer av samtidens intressen hur mycket vi än förnekar den saken?

För egen del är jag inte "vi" med Sveriges riksdag. Jag är inte "vi" med Märta Leijon eller Märta Gisslar heller - även om jag skarpt gillar Märta Gisslars systerdotter doktorinnan Petersson. Det är väldigt många som jag, noga besett, inte vill vara "vi" ihop med. Å andra sidan var jag född 1958. Det var jag inte när Margit Sahlin skrev i Vår Lösen 1948. Citatet är lite lustigt när alla ska fira. Vad tyckte Margit, Sveriges första kvinnliga präst EGENLIGEN? "Vi har alltså inte att primärt fråga oss, om det nuvarande svenska prästämbetet skall öppnas för kvinnor eller inte, utan hur Ordets ämbete bör utgestaltas för kvinnlig (kursiverat, DS) kyrkotjänst. Här synes - frånsatt tanken att helt kopiera det manliga prästämbetet, som knappast kan tänkas accepteras - närmast två vägar vara tänkbara." Den ena vägen är en alldeles ny kvinnlig tjänst som är en gren av Ordets ämbete, den andra är att direkt men på ett nytt sätt anknyta till diakonatet. Så skrev Margit i Vår Lösen nr 8 år 1948. Tänkte hon så också 1958? Kolla hur de första kvinnliga prästernas dräkt såg ut. Inte var det en prästerlig kaftan inte. Det var ett alternativt prästämbete Margit tänkte. Och detta ska de fira det lustiga året 2008. Det måste skarvas rejält för att få ihop det hela. Och den där Hillert, som ser att "vi" tog ett steg mot en öppen kyrka 1958- vad säger han om de faktiska siffrorna, de som visar den kyrkliga reträtten? "Vi ska inte låta någon ta glädjen ifrån oss." Nej för all del. Sveriges riksdag fattade för sin del ett gudomligt beslut 1958. Det ska tros i all sin gudomlighet. De är för lustiga, de välanpassade kristna.

Nu är Hillert också doktor i bibelvetenskap och hittar en kvinnlig apostel, Junia. Visserligen heter hon/han Junias (maskulinum) i gällande bibelöversättning från 2000 - men vad då; intresset ljuger inte. Mot detta som Hillert hittat vägar inte en enkel komminister på Öland egentligen säga något. Men fråga kan man alltid. Kan man på ett enda ord hävda något mot en gemensam paulinsk "corpus"? /det heter så, jag beklagar/. Vad betyder episemoi en tois apostolais (Rom 16:7). Det vet inte jag. Hillert skulle kunna berätta. Han är utbildad. Ska det med Burer och Wallace läsas "välkända bland apostlarna", dvs välkända och respekterade av dem som var apostlar. När folk speciminerar på klen underlag kan man i alla fall fåkunnigt fråga. Något svar kommer aldrig att ges. Det kanske är svar nog. Vi tackar samhället som utvecklats därhän att den svenska riksdagen och Eklektiskdepartementet (konkretionen gjord av mig, DS) "gjort det möjligt att åter se något av det som vi så länge varit blinda för." (Hillert) Men Hillert var inte bara blind. Han var inte ens född, den där lustige Hillert. Han kan säkert bli biskop. Då ska jag böja mig så djupt att han inte ser mitt leende.

Torsdag, den 24 april 2008 kl. 18:55

Det lustiga året - fortsättning IX

Jag städade lite i dag. Inte mycket. Inte färdigt. Men lite ordning blev det. Jag hör ju till dem som hellre lever med lite skit i hörnen än ett rent helvete. I garderoben stod Vår Kyrka 1948, det som då var Svenska kyrkans folkliga veckotidning. Jag läser läggen då och då - särskilt i tider av skönljugeri vidgar sådant vyerna. Låt oss alltså läsa vad Ingmar Ström hade att säga när det gällde debatten om kvinnliga präster. Vår Kyrka nr 22-23, som kom den 27 maj 1948: Först påpekar Ström att saken inte ska kommenteras förrän Kungl. Maj:ts sakkunniga kommit med sin utredning - det som jag kan meddela blev SOU 1948:50. "Men efter vad som nu förekommit finns det anledning att säga ett skarpt ord om tidningsskrivarierna i allmänhet i denna sak. I stort sett har både referat och principuttalanden präglats av en pigg överlägsenhet. Vad "Vi tre på baksidan" tycker, måste ju vara mer riktningsgivande för "utvecklingen" än Jesu instiftelser. Man tycker ändå att man skulle kunna förmå folk både på ledar-, kåsör- och baksidor att förstå följande: om kyrkan anser prästämbetet vara en fortsättning på apostolatet och om hon anser apostolatet vara inrättat av kyrkans Herre själv, så kan det åtminstone vara förklarligt och respektabelt, om hon betänker sig en smula, innan hon bryter en tvåtusenårig tradition och river upp ekumeniska förbindelser bara för att följa med sin tid, som man säger. Kan man inte unna kyrkan att åtminstone få tänka igenom frågan utifrån sina egna förutsättningar, något så när i fred för klyschor och slagord? Kan man inte förstå, att det kan vara svåra frågor med i komplexet - så pass svåra, att varje litet journalistfrö knappast kan lösa dem i ett penndrag? Nej, det är troligen för mycket begärt. Men det visar vart vi har kommit."

Vart vi kommit - för 60 år sedan. Och så bort i tok att ett skarpt ord behövdes. Nu firar Svenska kyrkan med så förenklade argument sitt 50-årsjubileum, som är 48Ω år att vi inser att det som tidigare anfördes på ledar-, kåsör och baksidor blivit själva framsidan och helhetsförståelsen bland teologer. Men medge att citatet i all sin enkla polemik har sitt underhållningsvärde. Jo, jag minns att jag använt det tidigare - men det förtar inte citatets effekter för den som vill vara festfördärvare. Det finns undertryckta sanningar att exponera. Ska Kyrkans Tidning säga ett skarpt ord? Nä, nu skämtar jag grovt.

Måndag, den 28 april 2008 kl. 16:29

Det lustiga året 2008 - fortsättning X

Jag försöker följa nyheterna om jubileet på Svenska kyrkans hemsida. Morsan har varit död i 10 år. Jag hade gärna delgett henne nyheten att Märta Leijon bidragit med teologi, som återfinns just i jubileumsfirandet. Jubileumsgeneralen citerar nämligen med gillande satsen "Vi äro dock inte främst könsvarelser utan födda till medborgare i Guds rike." Morsan hade funnit påståendet idiotiskt - och hon hade förstås haft rätt. X ch Y-kromosomer hör till våra genetiska uppsättningar. Människan är manligt och kvinnligt och till man och kvinna skapade Gud oss, det är grundläggande. 1 Mosebok som referens - om det alls ska behövas referens. Medborgarskapet i Guds rike? Det hör enligt Svenska kyrkans bekännelse samman med dopet. För att få ihop konceptet måste man både sätta sig över ett stycke skapelse och dopets sakrament. Detta ska vi fira! Jag undrar när tillnyktringen ska komma. Det kan säkert finnas goda argument för kvinnor som präster - men då måste man argumentera bättre än Märta Leijon! Men blir det inte alltmer tydligt att vi som är oense är oense på ett mycket mer grundläggande sätt än bara frågan om kvinnor som präster?

Jag tror jag måste lägga till ett genusperspektiv. Den överväldigande delen handläggare av jubileet är kvinnor - på kyrkokansliet i Kyrkans Hus samtliga nio. Var inte poängen 1958 att kvinnor och män tillsammans skulle gestalta något? Så tänkte Margit Sahlin, som skrev bok om saken

Puddingen bevisas genom ätandet! Och detta var inte bara en verbal lustighet.

Söndag, den 4 maj 2008 kl. 14:20

Det lustiga året 2008 - fortsättning XI

Om någon artigt vid bordet säger: "Får jag be om osten" är det korrekta svaret självfallet ett älskvärt "javisst, hjärtans gärna" - men finessen är att därefter gör man intet. Den till ytterlighet förvirrade tror sig få osten överskickad - men det kräver ett tolkningsled som enkelt kan förvägras. Om han eller hon efter att ha fått klartecken att be om osten också ber att få den - då är det OK. Inte dessförinnan. Jag tänkte på denna övning i logik när jag läste Kyrkans Tidning. En Jonas Nilsson hade skrivit om samvetsklausulen, som han ville ha redovisad. Tidningen tryckte av hans önskan - men gjorde inte den journalistiska insatsen att redogöra för saken, dvs publicera texter. Sanslöst!

Det handlar om kyrkomötet 1958 och arbetet med att undvika en kyrkosplittring. Här kommer texter. Först uttalade sig Särskilda utskottet, som betonade vikten av att "ingendera meningsriktningen utsättes för sådan påverkan, som kan uppfattas såsom åsiktsförföljelse eller intrång i samvetets frihet." Utskottet fortsatte:

"Skulle nu lagförslaget bifallas, finner utskottet det därför angeläget att hävda, att detta icke får medföra skyldighet för biskop att mot sin religiöst grundade övertygelse viga kvinna till präst. Likaså vill utskottet som sin samfälliga mening framhålla, att präst icke bör åläggas att i tjänsten utföra sådant, som uppenbarligen skulle kränka hans samvete på grund av den övertygelse, han hyser i denna fråga. Inte heller får prästlöftena tolkas så, att den, som ställer sig avvisande till kvinnliga präster, icke skulle kunna avlägga dem." (Särskilda utskottets betänkande nr 2 år 1958 s 16 i Allmänna kyrkomötets protokoll 1958)

Så här långt är det klart att kyrkomötets utskott ger uttryck för samvetsfrihet. Om lagen antas, säkras en personlig samvetsfrihet och beslutet har inte den konsekvensen att den som tänker annorlunda inte kan bli präst eller biskop. Vad sa staten då? Ecklesiastikminister Ragnar Edenman (s) talade i kyrkomötet: "Jag kan här helt ansluta mig till utskottet, och jag talar i det fallet på en fullständigt enig regerings vägnar. Någon åsiktsförföljelse från statens sida kan inte gärna vara att befara, så länge vi har vårt nuvarande demokratiska samhällsskick." (KM-protokollet nr 4 s 21)

I sak var detta alls inte underligt. I grundlagen stadgades att konungen äger ingens samvete eller tvinga låta. Nürnberggrättegångarna talade mycket om personligt ansvar. Vad hände då 1982, när lagen om kvinnas behörighet till prästerlig tjänst avskaffades och allmänna jämställdhetsregler tog över? Det kan man fundera på. Att utskottets skrivning, som kallas motivskrivning, föll när lagen föll - det är klart. Det finns inga motiv kvar för lagen - som inte längre finns! Men så enkelt kan väl inte Svenska kyrkan springa från sina löften? Staten kan, förstås. Men inte kyrkan. Här dyker ett etiskt problem upp som Kyrkans Tidning kanske inte riktigt vill aktualisera: Svenska kyrkan som löftesbrottens kyrka, en kyrka där lögnen är vapen och sveket verktyg. Jag tror förresten inte att någon heller under detta jublande jubileumsfirande vill citera vad statsrådet Ivar Persson (bf) sagt i interpellationsdebatten i riksdagen den 20 november 1957 apropå kyrkomötets begäran om en tidsfrist: "En något längre tidsfrist skulle jag nog personligen ha föredragit". I kyrkomötesdebatten sa biskop Ivar Hylander: "Jag tror mig kunna påstå, att de allra flesta också inom detta kyrkomöte skulle ha ansett en sådan förlängd värdefull och motiverad." Så vad är det som firas i september 2008? Att det inte blev så som de flesta i kyrkomötet 1958 ville och inte heller statsrådet Persson året innan?

Torsdag, den 22 maj 2008 kl. 06:45

Det lustiga året 2008 - fortsättning XII

Jag läser Kyrkans Tidning på torsdagsmorgonen. Nu är det runa över Krister Stendahl. Eva Brunne har skrivit. Hon är stiftsprost - det är fantasifullt som titel i alla fall. Svenska kyrkan har haft en delegation i USA för att hedra Krister vid begravningen. Stiftsprosten Eva Brunne, enhetschefen Anne-Louise Eriksson, domprosten Margarethe Isberg och ärkebiskopens kaplan Ann-Chatrin Jarl. Det är mycket folk för en biskop som var i tjänst mellan 1984 och 1988. Men det är inte denna i sig tankeväckande information jag stannar för det lustiga året. Jag läser: "Redan innan Krister Stendahl lämnade Sverige för Harvard Divinity School utmärkte han sig för sin vägran att skriva under den så kallade exegetdeklarationen." Det var bibelforskarnas markering mot det exegetiska arbetet i utredningen om kvinnliga präster - och faktiskt lite mer än så. Den skrevs under av professorer och docenter i ämnet. En vägrade. Men inte Krister! Ty deklarationen skrevs 1951 och då var inte Krister vare sig tjänstgörande docent eller professor vid ett svenskt lärosäte. Han vägrade inte skriva på. Han var inte med i gänget, alltså. Inte tillfrågad.

Den här sortens små falsifikat får man roa sig med att läsa och avslöja det lustiga året 2008. Något betyder det att falsifikaten, dessa små, återkommer - men vad förstår jag inte. Eller? Så läste jag vidare i Torsdagsdepressionen. Domprosten Hermansson och biskopen Koskinen har firat fredsmässa därför att ryssarna för 200 år sedan gav sig av. Gav sig av? Från Åland slängdes de ut för 200 år sedan och det kan man tacka bönder, länsman och präst för. Vi firade prosten Gummerus här i hans församling, som bekant. Domprosten säger: "I stället för att uppmärksamma invasionen av ryssarna vill vi uppmärksamma freden när ryssen för 200 år sedan åkte hem." Nå, freden efter 2008-2009 års krig betydde inte att ryssen åkte hem utan i stället att ryssarna tog halva Sverige. I tidens längd fick det som följd att svenska familjer fenniserades, den som hette Forsman kunde till exempel ta sig det purfinska namnet Koskinen. Bara som ett exempel, Helge! Saken är dock glasklar. Ryssen for inte hem.

Det här milt vansinniga sättet att vända verklighet och fira tilltaget är jag faktiskt helt emot och lite bävande inför. Är det på detta sätt de hanterar den av Gud givna uppenbarelsen - som en plocklåda där man vrider och vänder på bitarna efter behov? Jag hör till dem som alltmer tröttnar på kristlig intellektuell oredlighet. Jag har hållit på och tröttnat i många decennier nu. Fast jag borde förstås beundra både förmågan att få ta sig till USA på andras bekostnad och förmågan att fira det som inte var, som om det hade varit.

Fredag, den 6 juni 2008 kl. 09:41

Det lustiga året 2008 - fortsättning XIII

När sommarsolen flödar ägnar jag mig ibland åt att sitta i arkiv. Det jag nu skriver kommer att framstå som lite underligt - men håll ut. Det är inte ointressant.

Jag hittade ett brev från den socialietiske experten Karl-Manfred Olsson till biskop Hultgren i Härnösand den 12 april 1958: "Krister har kommit med sitt manus - halleluja! Det passar oss precis som handsken till handen och måste nog betecknas som genialt. På samma gång som han an knyter till Fridrik, kritiserar han sönder både Riesengänget och Sjöberg och naturligtvis även Jam. Men han stannar inte vid kritik utan går vidare i hermeneutisk anknytning till Luther och vår problematik, med vilken han är kongenial. Din fråga om ämbete och skapelseordning har här fått sitt ostridiga svar. Nu är vi alltså äntligen färdiga för tryckning och resultatet kan varken biskopsmöte eller kyrkomöte gå förbi. Det bästa är dock att vi kan bygga vidare på det i andra frågor."

Boken som åsyftas är Kvinnan, samhället, kyrkan och den kom sommaren 1958 - alldeles för sent för att bli studerad. Och frågan 50 år senare är förstås om inte Krister Stendahl ägnar sig åt ideologiproduktion. Olsson uppfattar saken så liksom Ingmar Ström. Biskopsmötet hade bett om ett underlag efter 1957 års kyrkomötes nej till kvinnliga präster och nu var det viktigt att använda tidsfristen för att komma vidare. Men det gör man inte och jag undrar alltmer över Bo Giertz roll i hela detta spel. Alla hans försök att hitta hanterliga former för frågan misslyckades. Ingmar Ström menar att Stendahl i boken "vridit slagordet 'på biblisk grund' ur bokstavsträlarnas händer och skänkt det tillbaka som ett rättvisande motto för dem som under Andens ledning följer en levande Herre från tid till tid...". Där fick Giertz, Danell, Rosendal, Fridrichsen, Gärtner, Hjalmar Lindroth, Harald Riesenfeld och alla de andra.

Detta sätt att hantera bibelfrågor och föra samtal ska vi celebrera i år. Dra mig på en träpinnevagn. Jag kan ju något om herrar Olsson och Ström och har studerat deras arbete och mött deras attityder. De kidnappade Svenska kyrkan, såg till att marginalisera sina medkristna som tänkte annorlunda - och vad blev resultatet? Det är bara att läsa kyrkostatistik, följa församlingslivets kollaps eller lyssna på hur präster talar teologi - om de alls gör det. De tycker men tänker inte, tror jag man ska säga. Och där i arkivet kände jag upproriskheten. I stället

för att samla skarorna, noga definiera frågorna, hederligt och allsidigt ge argument och motargument och stimulera debatten så agerar en teologisk politbyrå. Dess medlemmar har bestämt resultatet i förväg och väljer, som vanligt, vilka som ska få skriva det åt dem. Kom ihåg att den Sjöberg som Olsson skriver om var den som fick skriva bibelteologin år utredningen om kvinnor som präster. Han var noga selekterad för hans liberalteologi passade kommittémajoriteten. Vi befinner oss faktiskt rätt långt ifrån intellektuell hederlighet när det gäller att hantera ett frågekomplex i en gemenskap som är bredare än själva politbyråns, om man så säger.

Det ska väl sägas på Nationaldagen. Korset står tecknat på fanan! Men varför? Vad borde det betyda?

Tisdag, den 10 juni 2008 kl. 06:20

Det lustiga året 2008 - fortsättning XIV

På Svenska kyrkans hemsida fortsätter jubileumsförberedelserna. Barbro Nordholm Ståhl, prästvigd 1962, intervjuas i artikeln Kvinnlig sexualitet hotar. Ett porträtt av kyrkoherden illustrerar. Ingressen är anslående: "Vår kvinnopräst är för attraktiv, rent köttsligt sett." Så skrev redaktören för den högkyrkliga tidskriften Nya Väktaren om Barbro Nordholm Ståhl." Visserligen är inte Nya Väktaren högkyrklig så ett faktafel kan den uppmärksamme se med detsamma. Men skulle tidskriftens redaktör Axel B. Svensson verkligen formulera sig så? Bäst att gå till läggen!

I Nya Väktaren 1962 nr 11 sid 154-155 finns redaktörens återkommande reflektioner över samtiden. Svensson granskar de argument som lämnats i debatten om kvinnor som präster. En läroverkslärare har menat att förbudet för kvinna att uppträda som predikare har något med hennes feminina egenskaper att göra. Jag uppfattar att Svensson finner det argumentet svagt, eftersom han själv argumenterar utifrån bibelord, men han kan spela på den planhalvan så att säga: "Och när man betraktar ett i tidningarna infört foto av fru Nordholm-Ståhl finner man, att hon tillhör de kvinnor, som i världslig press brukar sägas vara attraktiva. Men det är inte ett särskilt lämpligt adjektiv för en präst."

Det i intervjun återgivna citatet visar sig sålunda vara fabrikation. Jag skulle lika gärna kunna skriva förfalskning. Det passar till Nordholm Ståhls tes om den hotfulla kvinnliga sexualiteten, utlagd med kyrktagningen som exempel. Och den föreställningen att kyrktagning har med orenhet och inte med en moders tacksägelse över förlossningen och barnet att göra är vetenskapligt förpassad till myternas värld.

Nordholm Ståhl vet att berätta mer: "Somliga tyckte att jag var oren eftersom jag var gift och hade barn. Sexualiteten uppfattades som syndfull." Somliga - fram med namnen. Eller gäller detta alla som har invändningar mot den ordning riksdagen antog 1958? Var finns beläggen? Eller är också detta påstående fabrikation för att inte säga förfalskning? Vad sker nu på Svenska kyrkans hemsida? Tas intervju med Barbro Nordholm Ståhl bort? Görs den om? Ändras bara citatet så att det blir korrekt - men då faller ju hela resonemanget? Läger redaktionen in en förklaring så att alla vet vad Svensson faktiskt skrev och låter intervjun stå kvar som en illustration hur minnet skapar på egen hand? Eller står fabrikationen kvar och folk som inte kan gå till läggen och inte läser denna blogg fortsätter gå på det som påstås och använder det som fakta i debatten?

Fredag, den 20 juni 2008 kl. 09:06

Det lustiga året 2008 - fortsättning XV

Helle Klein är gästkrönikör i Kyrkfack och ska fira det lustiga året 2008 med tacksägelse. Fast sorg också. Tacksägelsen gäller att "kvinnornas inträde som förkunnare, själavårdare och förvaltare av sakramenten räddade kyrkan." Hur kan vi veta det? Siffrorna som de nu redovisas säger något annat. Kyrkostatistiken i allt gudstjänstdeltagande är nere på 13, 4 miljoner år 2006 och var 15,4 år 2000. Medlemstalet har sjunkit under samma period från 82.9% till 74.3%. För vem räddades kyrkan - feminiseringen är ovedersäglig, den kyrkliga reträtten bort från offentligheten uppenbar och intellektuellt sett bevittnar vi väl en försvagning bland prästerskapet - eller? Nu skrev jag inte att något av detta beror på att kvinnor 1958 fick behörighet till prästerlig tjänst. Jag frågar om Kleins påstående verkar vara sant. Har kyrkan räddats för 50 år sedan?

Klein är sorgsen ty diskrimineringen fortsatte. Genom samvetsklausulen "kunde förtrycket och diskrimineringen av kvinnorna fortgå". Visserligen har Klein inte i utgångsläget definierat förtrycket och diskrimineringen så vi vet inte riktigt vad som fortgick - men vad samvetsklausulen, som ecklesiastikministern (s) på en enig regering anslöt sig till och som garanterades så länge vi har ett demokratiskt statskick, anbelangar, vet vi. Först var den en viktig och kanske avgörande förutsättning för beslutet i kyrkomötet 1958. Därtill sa den att också de som höll fast vid den gamla ordningen kunde göra så och avlägga sina prästlöften. "Kvinnoprästmotstånd" stred inte mot bekännelsen. Att samvetsklausulen antogs "hör till kyrkans skamliga historia och måste under jubileumsåret både benämnas och beklagas", skriver Klein. Hon vet uppenbarligen inte vad hon skriver om.

Så får vi veta att lekfolket, inte politikerna, drev på i reformfrågan. Tja. Men motionen 1938 som Klein anför som exempel var INTE en motion om kvinnor som präster utan om en kvinnlig kyrkotjänst och detta kunde den svenska kvinnorörelsen inte acceptera. Margit Sahlin skrev, som jag påpekat motionen och sa om händelsen flera år senare "Då var dom inte goda på mig!" Och remissarbetet i början av 1958 sköttes så att kyrkofullmäktige, som var tydligt politiskt valt, och inte kyrkoråden (som var brukligt annars) skulle svara. Så visst var svaren på den teologiska frågan politiska. Hur man, som Helle Klein, kan påstå att kyrkomötet 1957 "mer av tidsskäl än principiell skäl röstar nej" är bara obegripligt om det inte är en politiskt lämplig lögn. Det var just principiella skäl som angavs. Naturligtvis togförs bedömningen att det "absolut vanligaste skälet" att gå ur kyrkan är att man inte står ut med kvinnoprästmotståndet. Jonas Bromander brukar anföras som källa till uppgiften (fast Klein anför ingen källa alls, hon vet). Jonas står inte för den uppgiften. Det vanligaste skälet är det ekonomiska.

Nu ska Helle Klein jublera som en kallelse till kamp mot alla former av diskriminering i dag. Bra. Vad ska vi då göra med dem som inte får prästvigas därför att de tänker just så som det år 1958 försäkrades att man fick tänka och utan problem kunde avlägga sina prästlöften?

Jag kanske bara ägnat mig åt småttigheter (kleinigkeiten på tyska) när jag läst Klein, kan tyckas. Men jag har egentligen frågat varför det måste fabriceras när det ska jubleras. Ligger det helt enkelt i sakens natur?

Onsdag, den 2 juli 2008 kl. 10:02

Det lustiga året 2008 - fortsättning XVI

Den 27 september ska det firas högtidsgudstjänster i alla stiftens domkyrkor. Det fanns förslag på biskopens inledningsord som förkastades eftersom några biskopar vägrade läsa. Det skulle vara intressant att få se de refuserade förslagen. Det som nu ska sägas är detta, jag interfolierar några enkla kommentarer:

Kära Vänner! (Så talar biskopen vare sig vi är vänner eller inte.) Vi vill i denna gudstjänst uttrycka vår glädje och tacksamhet över att män och kvinnor får verka tillsammans som präster. (Tja, detta är det nya. Förr i världen, för 50 år sedan, var det inte så mycket tal om att verka tillsammans för då skötte varje präst sitt och sin församling. Och vad med tillsammansskapet? Är det inte lika viktigt att män och kvinnor verkar tillsammans i olika ämbeten och tjänster, det som är den högkyrkliga poängen?)

Den 27 september 1958 beslutade Svenska kyrkan om att kvinnor kunde bli präster. (Om att - den beslutade väl "att" och det gjorde kyrkomötet alldeles ofritt. Mötet kunde bara bekräfta vad riksdagen redan beslutat och det som riksdagen beslutat var ett frångående av det gamla beslutet från år 1955 att riksdagen inte skulle besluta förrän kyrkomötet konsulterats. När kyrkomötet 1957 sagt nej var det slut på vislandet, som han sa som fick flabben i cykelhjulet.)

Vägen både före och efter beslutet har bitvis varit mycket mödosam och sorgen över att många farit illa finns fortfarande. (Bitvis - de är då för lustiga, biskoparna! Men vilka har farit illa? De som utsatts för det strukturella våldet så som det införts i kyrkoordningen? De som i sina personliga liv bär konsekvenserna av löftesbrotten och sveken? . Det är nog inte detta som menas för i historiken på hemsidan talas det om att "det har inte alltid varit lätt för de kvinnliga prästerna. De har mött mobbing och trakasserier, såväl som uppmuntran och uppskattning. Därför kan både sorg och glädje rymmas i jubileet." Jag menar att biskoparna här skulle tala klartext. Vad inrymmer orden - egentligen? Vilka är de många? Ge besked!)

Vi vill tacka för alla dem - både män och kvinnor - som banat väg för att vi nu får arbeta tillsammans som präster. (Här fick också alla de kyrkopolitiker som kunnat använda ämbetsfrågan i eget intresse sin välförtjänta uppskattning för gjorda insatser att t ex arrangera prästval och annat så att de som - med givet löfte - inte omfattade reformen, skulle hindras befördran efter förtjänst och skicklighet. Tack, tack!)

Vi vill också tacka för alla kvinnor, som i hundratals år, långt före alla beslut om att prästviga kvinnor, verkat för Guds rike i omsorg och undervisning. (Tack igen - men det var väl inte detta vi skulle fira just nu och alla dessa kvinnor var väl faktiskt inte överens om att kvinnor kallades till präster utan just till de sysslor vi nu tackar för - d v s de kallelser Gud gett kvinnor utan att de varit präster! Skönljugeri har sin egen sällsamma poäng, eller brist på poäng.)

Gud skapade människan till sin avbild, till man och kvinna skapade Gud oss. (Det är sant och en grundläggande heteronormativ sats men det är väl inte på ett skapelseplan utn till frälsningsverket som prästämbetet placeras? Jag frågar för jag läser fortsättningen:)

Nu lägger vi vår glädje och vårt uppdrag i Guds hand. (Jaha, vårt uppdrag måste alltså vara uppdraget som präst. Här samlas folket till en helt prästcentrerad gudstjänst. Uppdraget är ett enda och alltså nu det enda som räknas - prästeriet. Så tänker inte jag. Jag tror att Guds kallelser och uppdrag är mångfaldiga. Och jag är helt emot en gudstjänst som handlar om präster. En gudstjänst handlar om Gud - och människor, inte präster!)

Jag ska väl inte avnjuta biskoparnas framstammande av de inledningsord som uppenbart arbetets fram i en kommission och blivit därefter. Några biskopar har väl vett att se generade ut i alla fall. Eller inte?

Torsdag, den 21 augusti 2008 kl. 13:22

Det lustiga året 2008 - fortsättning XVII

Nu samlar de sig inför det 50-årsjubileum som är ett 480-årsjubileum. Domprosten emeritus Nilsson undrar påpassligt i Kyrkans Tidning i dag om 50 års konflikter varit helt i onödan? Nu är väl den tematiskt sammanhållna men spretiga debatten i vart fall 70 år - men låt gå. Svaret till domprosten blir: Inte helt onödig, förstås. För utan den konflikten hade Nilsson aldrig blivit domprost i Göteborg, vilket han blev "tack vare ökad teologisk klarsyn". I Göteborg, får man förmoda. Han är då för lustig, domprosten. Hur argumenterar han? Rätt precis så som EFS-Budbäraren argumenterade på 1950- och 60-talet. 1. Bibeln säger inget om kvinnliga präster. 2. Frågan är inte en jämställdhetsfråga. 3. På Jesu tid kunde inga kvinnor träda fram - de var i princip omyndiga. 4. Jesus var tidsbunden. 5. Nya testamentet är tidsbundet varför urkyrkan agerade utifrån omgivningens tryck och tillät inte kvinnor som präster. 6. Att återspegla denna ordning är förryckt.

Fundamentalism är i praktiken att öva sin förmåga att läsa Bibeln utan Kyrkan och Kyrkans erfarenhet. Nilsson gör så. Kyrkan har faktiskt under alla år förstått att hon inte har fullmakt från Kyrkans Herre att överlämna prästämbetet till kvinnor. Det är rätt precis just vad Luther säger - Anden tillåter det inte. Man kunde tycka att docenten Nilsson anfört Luther något litet, Lutherexpert som han är. Det fanns kvinnor som präster bland annat i Rom och Korint - nämligen i andra religioner. I brevet till Korint tycks aposteln anvisa en annan ordning för de kristna. Det är i sammanhanget värt att fundera över. Om tidsbundenheten finns ett svar. "När tiden var

fullbordad" sände Gud sin Son ... Och är det verkligen så att omgivningens tryck styr den unga Kyrkan? Var kommer alla martyrer och alla statliga förföljelsekampanjer i det romerska imperiet från då?

Det faktiska problemet är att Svenska kyrkan inte förmådde besvara sin egen teologiska rebus och därför avgjordes saken politiskt år 1957/58. Vi kan visst ta upp frågorna igen och läsa boken Bibelsyn och bibelbruk (1970), granska argumenten i SOU 1950:48, läsa Luthers ställningstaganden och följa argumenten i olika kyrkor. Man kan också pröva vad som sas att reformen skulle få för resultat: svenska folket skulle på så vis komma tillbaka till Svenska kyrkan. Blev det så? Man skulle kunna granska de metoder med vilka reformen införts och säkrats - bär de trons kännetecken eller kännetecknas de av något annat? Och man skulle innehållsligt kunna undersöka om det med kvinnor i prästämbetet kommit inte bara andra accenter i teologierna utan i grund en annan bekännelse. Sådana frågor är till för systematiska teologer, sådana som Nilsson. Han ställer dem inte utan skriver en artikel om annat. Detta faktum säger mer än den artikel han publicerat. Men jag läser med viss rörelse om en man som går i barndom i ett sammanhang där man föga begrep om Kyrkans ämbete. Arvet lever.

Onsdag, den 10 september 2008 kl. 12:20

Det lustiga året 2008 - fortsättning XVIII

Nu ökar intensiteten inför firandet. På Lidingö ska det gås stavgång med präster och diakoner klädda som präster och diakoner för att fira. Man manas att stänga sina expeditioner så många kan gå. Ska stavgången illustrera en kyrka som går på kryckor? För vad som än firas, så har det INTE blivit som det sas skola bli: folklig väckelse.

Jag har varit bortrest. Fem bibliotek i London och Oxford på fem dagar och feber därtill. På väg till London läste jag Helle Kleins ledare i Aftonbladet (1/9). Det var väl den som utlöste feberanfallet. Hade hon lagt fram sin ledare som ett litet papper på ett kyrkovetenskapligt seminarium, hade hon blivit underkänd. Så många faktafel kan inte godtas och lika lite kan förenklingar och glidande i resonemang accepteras - förutom på ledarplats i AB, alltså.

Jag nöjer mig med en sak. Samvetsklausulen betydde att manliga präster kunde slippa samarbeta med prästvigda kvinnor. "Därmed fortgick förtrycket och diskrimineringen. Det hör till kyrkans skamliga historia och måste både benämnas och beklagas." Samvetsklausulen var kyrkomötesutskottets sätt att markera att man kunde vara präst i Svenska kyrkan utan att tro den reform som nu skulle införas. Utan klausulen hade Svenska kyrkan fått avsevärda problem. Men vad är det Helle vill ha? Antingen har vi en hållning där jag bestämmer vem jag vill ska få betjäna mig annars har vi en situation där tjänaren bestämmer över mig - och då ska vi väl också införa kyrkplikt för Svenska folket. Klausulen var ett högtidligt löfte 1958. Bereder det förhållandet att somliga av oss inte tror att Gud ville riksdagsbeslutet 1958 bekymmer - ja, då återstår att utan maktmedel visa att Gud verkligen ville och välsignar beslutet. Av detta övertygande har vi inte sett något. Tvärtom har ju minoriteten fått se hur biskopsmötets bibelkommission på punkt efter punkt kritiserade reformen. Och så används det institutionella våldet för att komma åt minoriteten.

Då nöjer jag mig inte med en sak, när jag tänker efter. Lekfolket drev på reformen, skriver pastor Klein. Det var inte politikerna i riksdagen som tvingade på kyrkan beslutet. Vad är lekfolket - de icke prästvigda? Eller det Guds husfolk som möts i Guds hus på söndagen? Att det var det politiskt valda kyrkofullmäktige och inte kyrkoråden som svarade på remissen var en nyhet - och ett säkert sätt att få rätt svar på remissen. Det visar sig också att i flera uppmärksammade fall körde fullmäktige över det förslag till remissvar som kyrkorådet föreslagit. Vill man veta, kan man veta. Och själva politiseringen markeras här - men självfallet också i riksdagen. Läs CA Hessler, Statskyrkodebatten. Uppsala 1964. För pastor Klein måste nu kampen fortsätta. Nu är problemet motståndet mot att låta homosexuella par ingå äktenskap. Hon har nog rätt. Har man sagt a, får man säga b.

Onsdag, den 10 september 2008 kl. 12:49

Det lustiga året 2008 - fortsättning XIX

När jag var bortrest passade biskop Stiglund på att framträda i tv och beklaga 50 år av kvinnoprästmotstånd. Det var lite svårartat för den som vet att Hans Stiglund valde att prästvigas i Göteborgs stift av biskop Gärtner och hörde till Svenska Kyrkans Fria Synod. Han var, roughly spoken (jag har ju varit utomlands, som sagt), KVINNOPRÄSTMOTSTÅNDARE. Han var, som alla kvinnoprästmotståndare, hård, oförsonlig, hatisk. Nu står han i tv och låtsas. Orden hans blir feta när de trillar ur munnen på honom, den som liksom bildar bas för hans i tv så fromma uppsyn. Jag kräks. Jag säger alls inget om att folk omprövar. De har kanske tänkt fel och kommit på hur Gud vill ha det. Men de som tänker om, kommer ALDRIG, säger ALDRIG tillbaka till oss andra och förklarar hur vi tänkt fel. Det säger, enligt min mening, en hel del.

I Skara stift skriver biskop Erik Aurelius om det historiska vägvalet. Han ger en teologihistorisk genomgång. På 1920-talet kunde den nytestamentlige exegeten i Lund mena att med Paulus kom något revolutionerande nytt och det ledde honom till att bejaka kvinnor som präster. Erik Aurelius nämner inte att mannen som skrev så hette Erik Aurelius, och var hans farfar. Erik Aurelius II noterar att nya vindar började blåsa i teologin på 1930-talet. "Men 1958 beslöt kyrkomötet äntligen att bejaka prästvigning av kvinnor." Men hade det varit värt att skriva en vers om hur det gamla teologiska paradigmet, det som övergetts efter 20-talet, plötsligt var det utslagsgivande? Då, kring 1932, var det passerat därför att den nya forskningen kom på något nytt just om Kyrka och ämbete. Jag menar, hade Erik Aurelius II sagt att hans mormor brukade lägga spindelväv på infekterade sår och att detta var en bättre metod än penicillin - hade man då inte något höjt på ögonbrynen? 1958 plockade man fram mossan igen - det är detta som är problemet!

Den insiktsfulle vet att de teologiska landvinningar som gav oss en ny kyrkoteologi och betytt mycket för Svenska kyrkan, var insikter som kom efter Erik Aurelius tid. Erik Aurelius I, sålunda. När Erik Aurelius II står i mitra och skrud är det uttryck för vad då? En teologi om ämbetet som var främmande för Erik Aurelius I och de som var teologer i hans generation - eller en kuliss?

På tal om kulisser - I Skara stifts broschyr om firandet finns foton från prästexamen när kvinnor och män examinerades. Det sägs inte ett ord om att prästkandidaterna sedan vigdes i separata gudstjänster; de som inte omfattade 1958 års reform fick vigas för sig. Enigheten så som den nu framställs på bild, fanns inte. Skulle den komplikationen inte ha kommit med, när vi nu ska fira?

Fredag, den 12 september 2008 kl. 19:24

Det lustiga året 2008 - fortsättning XX

Min gamle vän biskop Martin Lind ska fira att Svenska kyrkan fick en gåva, nämligen beslutet om kvinnor som präster. "Det var från början stor glädje och stor fest. Många års teologiskt arbete och kyrkopolitisk möda hade fått resultat." Det kunde man sagt om inte biskopsmötets bibelkommission om hela processen sagt "så bör det inte gå till" och "Förkunnelse, undervisning och 'inbördes samtal' måste gå före en reform på kyrkoordningsplanen." Det skedde inte. Kritiken kommer i boken Bibelsyn och bibelbruk, 1970, s 130. Låt dock gå för kyrkopolitisk möda. Fast glädjen delade inte Martin Lind. Det skulle dröja till 1972 eller 1973 innan han tänkte om i ämbetsfrågan. Då skrev jag honom ett brev och frågade hur han tänkte. Jag menar, jag kunde ju tänkt fel och han kommit på hur det egentligen var. Han kunde inte övertyga mig. Det borde vara ett problem för honom, min gamle vän. Jag undrar om det är det

Att biskop Gustaf Aulén hälsade reformen med glädje må vara. Han hörde ju faktiskt till det gamla paradigmet män, nyupptäckterna om ämbetet var inte hans. Och det är nyupptäckterna om Kyrka och ämbete 1932 och framåt som ställer till det. Med kvinnor som präster har "kvinnors erfarenheter kommit in i kyrkolivet på ett nytt sätt". Det låter. Men vad med alla kvinnors erfarenheter dessförinnan - och därefter? Är det inte egentligen den gamla prästkyrkan vi ser, men nu med kvinnor i prästämbetet. Och vi som tror gudsfolkets kyrka och prästerna som folkets tjänare (inte ledare, i första hand!) funderar. VI har ju jobbat ihop med kvinnor - diakoner och kyrkomusiker och pedagoger. Duger inte deras kvinnlighet och deras erfarenheter? Martin Lind menar att en kyrka som döper kvinnor också ska prästviga dem. Det var väl en förenkling intill pinsamhetens gräns och över den? "Utan kvinnliga präster finns det ingen framtid för Svenska kyrkan", heter det vidare när jag läser Linköpings Stiftsblad nr 4, 2008 s 14. Det var roligt. Prova nu satsen: "Utan präster finns det ingen framtid för Svenska kyrkan." Ska vi annonsera så? Och när Martin drar slutsatsen: "Med kvinnligt och manligt i prästtjänsten finns framtid för Svenska kyrkan och för alla kristna kyrkor" så betyder det att just nu har den stora Romersk-katolska kyrkan ingen framtid och inte de ortodoxa heller. Det lustiga med året 2008 är faktiskt de riktigt feta orden, de som visar sig vara osanna så fort man läser vad de verkligen utsäger.

Men visst kan man fira i Linköpings domkyrka. Biskopen är en gammal kvinnoprästmotståndare som varit präst i 8-9 år innan han tänkte om. Domprosten Lundborg är särvigd, d v s så mycket kvinnoprästmotståndare att han begärde att få vigas i en gudstjänst garanterat fri från kvinnliga präster och kvinnliga prästkandidater. När man vet det, kan det bli riktigt nöjsamt att jubilera i Linköping för alla - men verkligen för de kvinnliga prästerna? Kommer de att höra dissonanserna i festtalen, festretoriken? Kommer de att kolla vem som håller fingrarna i kors när talen utsäges?

Lördag, den 13 september 2008 kl. 09:44

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXI

"Vi hade problem med Schyman redan i FiB-gruppen på Kungsholmen", sägs det i vänstern. Nu får väl jubileumsfolket i Uppsala och i alla de andra stiftsstäderna stämma in, för Gudrun Schyman menar att Svenska kyrkan inte ska fira utan som ett första steg be om ursäkt och erkänna den diskriminering av kvinnor som pågått i decennier. (Dagen 12 sept) Periodvis har denna diskriminering varit lagstadgad, säger hon. Hon kan nog inte riktigt ange lagrum, men varför vara kitslig? Brott mot mänskliga rättigheter har också begåtts i Svenska kyrkan. Kanske det - men det är väl i vart fall inte en mänsklig rättighet att bli präst, så saken blir lätt ogripbar. Men i festtider får man nog inte vara så nogräknad.

Vad har Gudrun Schyman då hittat? Hon har läst Arbetsmiljöverkets granskning av Svenska kyrkan - men egentligen inte begripit. För de strukturella problem verket ar fram är inte renodlat könsspecifika. De handlar om Svenska kyrkans struktur och en del av problemen härrör av den lokalanställning kyrkomötet beslöt om (jag reserverade mig), som betyder att rätt små arbetsköpare ska hantera stora frågor. Men visst diskrimineras kvinnliga präster. Om detta har jag upprepade gånger talat i kyrkomötet. Jag har begärt utredning om anklagelserna för mobbing - det ville sedermera biskop Christina Odenbergs alls inte ha. Jag tror jag förstår varför. Diskrimineringen består i kyrkopolitikens hantering av kvinnliga kyrkoherdar, det vet vi. Den kan också bestå i att präster (oavsett kön) uppfattar sig bli diskriminerade när deras tro sätts i fråga (rapport om detta i veckan från Århus). Diskrimineringen kan naturligtvis också vara en mycket personlig upplevelse och kan, det måste medges, böttna i en missuppfattning. Diskriminering kan det uppfattas som när en präst inte vill samarbeta med den kvinnliga prästen - 60% säger sig varit diskriminerade på det viset. Men det vill då till att tala om på vilket sätt samarbete vägrats. Om en som inte tror ordningen med kvinnor som präster vara den ordning Gud vill ha, är det väl alls inte konstigt om han undviker att offentligt träda upp i samma gudstjänst? Är det så mycket att bråka om i termer av diskriminering? Är det inte bättre att bråka med biskoparna och kräva en teologisk bearbetning av den faktiska oenigheten och försvara rätten att i handling stå för sin övertygelse - eller brist på övertygelse? Ännu en punkt kan uppfattas svår och kallas diskriminering: Många präster är frustrerade över att det, trots all möda och ansträngning, går så trögt i kyrkolivet. Vart tar den frustrationen vägen? Folket kan man inte skälla på, då retas folket upp och lämnar Svenska kyrkan. Kyrkopolitikerna kan man

inte heller skälla på, då syns det i lönekuvertet för de är ju arbetsköpare. Tänk efter! Det finns en enda grupp att avleda allt missnöje på. Kvinnoprästmotståndarna. De diskriminerar. Nu blir frustrationen lättare att bära.

Gudrun Schyman menar att Svenska kyrkan är en viktig arena för normbildning i det svenska samhället genom sin storlek och verksamhet. Och därför att offentlighetsprincipen gäller (!) ska jämställdhetskraven drivas. Det trodde jag berodde på själva den lagstiftning som också omfattar Svenska kyrkan, men docenter blir alldeles för lätt petiga, inser jag. Då menar de av Arbetsmiljöverket tillfrågade att domkapitel och biskop borde ta ett större ansvar för att lösa problemen med diskriminering. De har tydligen inte fattat vad lokalanställningen innebär. Eftersom jag fattade, reserverade jag mig. Nu kan biskopen titta på och uttala sitt beklagande. Det är väl allt? Nej, en sak till. De kan ordna ledarskapskurser för kvinnor. Konsulenter ska också leva.

Schyman fokuserar på kvinnliga präster. Nu finns det faktiskt många fler kvinnor i tjänst i Svenska kyrkan. Diakoner, t ex. Janne Nilsson i Lunds stift säger i Kyrkans Tidning (stiftssidan) apropå att tolv kvinnor ska diakonvigas att det är svårt att få en jämn könsfördelning. "Men det här är ett omsorgsyrke. En jämn fördelning kommer vi nog aldrig att få." Där satt den. Tala om jämställdhet när stiftsdiakonen tänker så. I urkyrkan och fornkyrkan var också männen diakoner och glada över sitt omsorgsansvar. Jubileer har sin säregna glädje när så mycket kommer fram i ljuset. För Nilsson skulle dock biskop Antje Jackelén kunna ordna en kurs i jämställdhetsfrågor. Han behöver den.

Lördag, den 13 september 2008 kl. 13:49

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXII

Generalen för jubileumsfirandet, dr Boel Hössjer Sundman, skriver ledare i Svensk Kyrkotidning apropå Ann Heberleins kritik av Svenska kyrkan för otydlighet och enkel populism. Har Heberleins rätt när hon framför en kritik, som många andra kommit dragande med tidigare? Svaret är nej, absolut nej, skriver Hössjer Sundman. Det var då för väl, säger vi oroliga - men så kommer motiveringen: "för jag känner inte igen mig". Det var argumentet! Men ignorans kan väl inte vara ett argument? Hössjer Sundman fortsätter med att bekänna att hon undviker sammanhang och gudstjänster som är förenklade och intrimmade. Nå, då så? Det håller inte riktigt ihop. Kunde det inte vara mer progressivt att försöka analysera det som många kritiker ser i Svenska kyrkan och göra något gemensamt av kritik och analys?

Boel Hössjer Sundman tror att kritiken bottnar i "en märklig tudelning mellan samhälle och kyrka". Det tror jag alls inte den gör. All teologi är politisk men upphör den att vara teologi blir den farlig, nämligen ideologi. Det är detta vi ser. Det kyrkliga systemet tas om hand av dem som vill använda sig av Svenska kyrkan som normsändare. De säger det öppet, de skriver partipolitiska agendor och program med det syftet. Folkkyrkor kan inte stå emot, som den tyske teologen Jürgen Moltmann formulerade sig när han såg den protestantiska kyrkan inför hitlerismen. Om detta skulle man i en frisk kyrka tillsammans kunna föra samtal mest om vad "den andre" känner igen och funderar över.

Så kommer något som mest hör hemma på ett torgmöte i en valrörelse. Vaksala torg, till exempel: "I stället för att huka under beskyllningar om att vara för samhällstillvänd och otydlig (tydlig följer i dessa sammanhang vanligen en särskild agenda där att vara mot abort, homosexuella äktenskap och kvinnors möjligheter att bli präster hamnar högt upp på listan) borde Svenska kyrkan med stolthet berätta om en kyrka som rymmer olika fromhetstraditioner, uppmuntrar religionsdialog, är öppen och tolerant, aktivt agerar mot alla former av diskriminering, som uppmuntrar till kritiskt tänkande och debatt och som vinnlägger sig om att tolka det kristna budskapet i varje tid. På många håll är det så, och det gör mig omåttligt stolt. --- Det är dags för Svenska kyrkan att komma ut som en progressiv kyrka i tiden."

Detta är inte sant, detta är inte en sannfärdig beskrivning av Svenska kyrkan. Här ges inte olika fromhetstraditioner utrymme - det vet alla som är "högkyrkliga" eller "gammalkyrkliga, det vet karismatikerna. Det visste för den delen 1800-talets väckelserörelser också. Varför bluffa? Öppen och tolerant och uppmuntrar till kritiskt tänkande och debatt? Jag tänker kritiskt om 1958 års beslut och har debatterat kyrkofrågor i mer än 40 år samt betalat priset. Jag är inte ensam. Men saken uppmuntrar mig. Måste jubileumsgeneralen konstruera sig en annan kyrka än den verkliga och vara stolt över denna bild av Svenska kyrkan - då våras det för oss andra. För tydlighet handlar om vad evangeliet har att säga - och det är just detta som hörs så otydligt. Abort, homosex, kvinnliga präster - jag tror analysen är felaktig och fördomsfull. Men ska saken diskuteras, så frågas: vem är egentligen FÖR abort? Och de två andra frågorna handlar om en teologi om skapelsen och en teologi om ämbetet - just de två grenar där Svenska kyrkan varit som svagast, för att nu anknyta till professor Gustaf Wingren, som för egen del var angelägen om att markera front mot mitt sätt att tänka. Vi som förmår uppfatta rester av katolicitet i Svenska kyrkan kan ju faktiskt göra annat än avgränsa. Det tror jag inte den progressiva jubileumsgeneralen förstår. Hon känner, som det heter, inte igen sig. Det räcker för henne. Det räcker, med förlov sagt, inte för oss andra.

Söndag, den 14 september 2008 kl. 09:09

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXIII

I intervjuerna inför det stora jubileet kommer intressanta upplysningar. Mona Lisa Ekdahl är kyrkoherde i Helsingborg. Hon upptäckte som präst i Karlskoga en diskriminering inbyggd i systemet: "Tjänsten byggde på att det fanns någon i hemmet som handlade och strök prästskjortan. En prästfru åt prästen." Det är konstigt att präster så ofta ser sig som märkvärdiga. Många ensamstående mammor får väl kämpa med både barn som ska hämtas och lämnas, scheman som ska pusslas ihop, mat som ska köpas och en mängd tvätt som ska hanteras - för att nu inte prata ekonomi? Ogifta manliga präster har väl också behov av mat och tvätt? Ska ordet "diskriminering" verkligen användas i sammanhanget? Sanningen är ju den, att en präst har en väldig frihet att kunna göra andra saker när vanligt folk är på jobbet. Prästen har frihet att jobba mycket också, det behöver ingen upplysa mig om. Men friheten finns där. Och ledig dag hade man på 70-talet också. Nu är de till och med

två. Mona Lisa Ekdahl har dock intressantare ting att förtälja. Hon har mött motstånd: "- I en församling upptäckte jag efter ett tag att två av kyrkvårdarna aldrig tjänstgjorde när jag var i tjänst. Men det hände att de satt längst fram i kyrkan när jag delade ut nattvarden. De gick aldrig fram och tog emot den. Men de var alltid vänliga, hälsade och var tillmötesgående. Mona Lisa Ekdahl trodde att det (var) något med hennes person som de inte kunde acceptera. Så småningom förstod hon att det handlade om att hon är kvinna - och präst." (Helsingborgs Dagblad 13 sept)

Vad är det för teologisk utbildning som inte gett henne verktyg att omedelbart förstå? I sig är problemet knappast att hon är kvinna och präst. De två kyrkvårdarna såg ju henne INTE som präst, det är det som är problemet. Och när de inte gör det, är det en rätt rimlig hållning att inte använda sig av hennes tjänster. Det är här problemet ligger. Och det kan knappast ha varit så roligt för kyrkvårdarna att se sig vara på distans i den egna kyrkan och att inte kunna leva med i församlingens liv. Detta, just detta, skulle vara ett problem man löst för i år 50 år sedan. Den vanliga reaktionen är att man ropar och upprörs över kyrkvårdarna som sitter kvar - eller alls inte kommer. Nu har vi inget nattvardstväng, så det kanske inte ska hojtas så mycket. Men ändå. Mycket sakligt borde vi kunna se vad som är det faktiska problemet det finns präster som inte uppfattas vara präster. Och det gäller inte bara i församlingslivet. En manlig eller kvinnlig präst som Christina, Caroline eller Antje vikt, godkänns inte i Church of England och får, till skillnad från alla andra svenska präster vigda av manliga biskopar, inte tjänstgöra där. Detta vet de svenska biskoparna men talar aldrig om det. Bäst för att bli erkänd som präst i det ekumeniska är alltså att undvika de kvinnliga biskoparna i Sverige, det är förhållandet. Det kan tydligen Sveriges biskopar leva med. Vi har A och vi har B-biskopar. Vi har präster av tre slag också: Manliga präster vigda av manliga biskopar - de erkänns enklast. Kvinnliga präster vigda av manliga biskopar blir ifrågasatta. Manliga och kvinnliga präster vigda av kvinnliga biskopar blir underkända av Church of England, en systerkyrka med vilken vi har livliga förbindelser. Sug på den karamellen.

Hade jag fått som jag velat hade vi i endräkt firat 50 år med kvinnor i prästämbetet den 10 april 1960, när det gått 50 år sedan vi fick de första kvinnliga prästerna. På vägen dit hade vi använt resurser i tid och pengar till att verkligen lyfta upp och hantera de svåra frågorna, inte minst frågorna om teologin och om vad som hände 1938, 1950, 1957 och 1958 samt åren därefter. Vi hade kunnat tala om teologiskt fusk, om svek och löftesbrott och kunnat fundera över vägar framåt. Mor var läkare. Jag tror det präglade mig. Skador och sjukdomar ska botas. Självfallet ville kyrkomötet inte detta. Mona Lisa Ekdahl konstaterar att det är svårt för kvinnor att komma i positioner med inflytande. Hon är kyrkoherde i en församling med 21000 människor och nästan 15000 kyrkotillhöriga. Hennes kontraktsprost är kvinna. Hennes biskop är kvinna. Tre av hennes fyra komministrar är kvinnor. En av hennes två diakoner är kvinna. Vad är myt och vad är verklighet? Och vad gör hon som kyrkoherde för att hennes kvinnliga komministrar ska få inflytande? Vill vi veta? Är det så att den manlige komministern och diakonen har ett manligt maktnätverk i församlingen som hindrar kvinnorna i Raus från att få inflytande? Det vill jag veta!

Söndag, den 14 september 2008 kl. 22:18

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXIV

TV8 kunde jag denna söndagskväll inte se. Viasat hade schabblat. Det är jag nog rätt tacksam över. Schyman samlar de samstämda till samtal om prästeriet. De som tänker annorlunda - "kvinnoprästmotståndarna" - får inte vara med. Det är lika upplyftande som i Neues Deutschland och DDR. Men webtv-8 kunde jag se och fick mig en intervju med ärkebiskopen, teologie kandidaten Anders Wejryd till livs. Han sa ett och annat av intresse.

"Så kan vi inte ha det", sa han apropå sin åtgärd för flera år sedan att vägra de prästkandidater som Växjö stift faktiskt antagit vigning. Det vill säga - löftesbrottet kunde vi ha men inte prästkandidaterna, trots att de alltså antagits, lovats vigning och dragit på sig dryga studieskulder. Den gamle biskopen dog och Wejryd tog fram kvasten. Fast han valdes i en kampanj där han sas skola fortsätta den gamla politiken. Det trodde jag aldrig. Andra lät uppenbarligen lura sig. Kvinnoprästmotståndarna i Växjö stift måste under alla år ha betett sig mycket illa och inte gjort för kyrkolivet värdefulla insatser, det kan man förstå. Som vanligt var Wejryd anmälningsentusiast - om någon upplever sig diskriminerad, så anmäl till JämO. När han blev ärkebiskop skulle kvinnoprästmotståndarna anmälas till polisen. Vi var några som anmälde oss själva - men det bidde inget. Förstå det, den som kan!

Wejryd mindes vidare. På 70-talet var det svårt att föra fram argumenten för den nya ordningen. Det är intressant - men rätt självklart eftersom biskopsmötets bibelkommission skåpat ut det beslut som fattats år 1958. "Så bör det inte gå till..." - det är inget starkt argument FÖR. Wejryd minns rätt. Motsidan hade de bättre argumenten, redan då. Fast de sa inte, som Wejryd tänker, att saken bara gällde en anpassning till det politiska. De sakgranskade de teologiska argumenten. Man kan läsa en bok som heter Kyrklig Splittring, till exempel. Men visst handlar det också om den alldeles omöjliga situation som Svenska kyrkan försattes och försatte sig i 1957 och 1958; en babylonisk fångenskap. Saken är inte konstig. Staten kan inte låta en viktig normsändare formulera andra normer än de statsmakten står för. Ska det vara så mycket att käfta om? Althusser talade om "ideologiska statsapparater" - just en sådan är Svenska kyrkan och i högsta grad när Svenska kyrkan var en statskyrka men knappast mindre när hon nu är en partipolitiserad kyrka.

Till sist ville Wejryd att segraren 1958 äntligen skulle få komma till tals för det är förlorarna som skrivit historien, menade han. Det är en rätt egendomlig tankevärld som avtecknar sig. Först saknar karln argument för reformen och då är det 1970-tal och nu vill han äntligen att segrarna ska få komma till tals. Så talar en - håll i er - ärkebiskop i Svenska kyrkan år 2008. I denna månad ska han fira segern, 48Ω år senare. Om Schymans prestation som intervjuare får man nog säga som gamle prosten: Också en blind kan få korn på en höna.

Måndag, den 15 september 2008 kl. 08:55

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXV

Jag steg upp för att skriva ett kapitel färdigt till en bok som ska komma. Strukturen ligger klar men arbetslusten infinner sig inte. Jag är missmodig. Inte för bokens skull men de ständiga festappellerna frestar på. Biskop Thidevall skriver i Missivet, som är en interntidning i Växjö stift, att beslutet 1958 var tvetydigt. Vi firar alltså en tvetydighet! Den beror på en kompromiss. Tvetydigheten är inte helt borta. Nej, det kan man säga. Det återstår ett: att teologiskt vinna reformen. Fast talet om tvetydighet går jag inte på. Det är debilt att i denna värld kräva entydighet - världen är för närvarande inte så beskaffad. Vi får leva med det lite oprecisa och det går att leva med det om man är trygg i sin övertygelse och beredd att svara för den utan maktmedel. Med makt försöks alltid ska entydighet, som bekant. Ein Land, ein Volk, ein Führer är ett utomordentligt exempel på enhetsarbete i praktiken. Länge leve livets alla tvetydigheter! Ner med enfalden!

Detta behövde jag kanske inte skriva så mycket om. Men jag skulle till bokeländet sammanfatta oenigheten om ämbetet i början av 1950-talet - för det var om ämbetet, grundfrågan, de skiljde sig åt, professor Gustaf Wingren och de högkyrkliga smålandsprästerna. Den debatten vann prästerna i Småland närmast på knock-out. I en kyrka som var oense om vad Ämbetet är, införde man kvinnor i präst- och biskopsämbetet. Man kunde kanske redat ut grundfrågan först? Gustaf intog en extremposition där han hävdade att vigningen egentligen ingenting var - handpåläggningen var bara en handrörelse. Bertil E Gärtner, då ung docent, jagade Wingren. Handpåläggningen gav en gåva från Den Helige Ande. Det hela var rätt nöjsamt - i vart fall för den som gillar sanningssökande. Och belysande. Som sagt, Wingren stod inte fram som segrare. Vill man läsa en sammanfattning om Wingren och högkyrkligheten hänvisar jag till Tolkning och konfrontation, Religio nr 47 från Teologiska Institutionen i Lund (1995). Vi firade Gustafs 85-årsdag med föreläsningar.

Nå, jag hade anledning att kolla upp just den skriften och gick vidare till Gustaf Wingrens bok Gamla vägar framåt: Gick och gick - den låg i en bokhög till höger på det stora skrivbordet. När man firar som bäst de kommande veckorna, tycker jag att Gustafs ord ska hållas i minne: "Vi är ju, brukar man säga, uttjatade på detta kvinnoprästproblem. Visst är det många som säger så men de är, allesammans, teologiskt ointresserade människor. I verkligheten har samtalet inte pågått för länge. Det är tvärtom, samtalet har inte börjat." (boken s 16) Gustaf har rätt men det låtsas kyrkoledningen inte om. Den firar något man aldrig teologiskt erövrat. Gustaf och jag stod emot varandra, tydligt och i offentliga debatter. Men här var vi överens, sakligt överens. Vi var ju teologiskt intresserade människor, båda två.

Måndag, den 15 september 2008 kl. 12:26

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXVI

Jag ber om ursäkt - men frestelsen att få använda fiendens ammunition i kanonen blev mig övermäktig. När det ska firas, kan man med fördel läsa professor Gustaf Wingren. Året är 1988:

"De teologiska skälen för ett ja till kvinnors prästvigning har aldrig slagit igenom, icke ens bland dem som bejakat ordningen. Även människor med goda kunskaper i kristendom brukar faktiskt såsom huvudargument till reformens förmån den enkla satsen: 'Prästerskapet skall rätta sig efter stiftad svensk lag'. Däremot har de exegetiska argumenten för ett nej till ordination av kvinnan slagit igenom, på bred front, och dessa argument föder ett dåligt samvete även hos dem som i praktiken accepterar de kvinnliga prästerna, ja, till och med - i vissa fall - ett osäkert och vacklande samvete hos de biskopar som viger dem." (Gustaf Wingren, Anders Nygren och svensk teologi av idag, Tro & Liv nr 6/1988 s 18) Also sprach Wingren! Om han hade rätt - vad är det vi ska fira?

Måndag, den 15 september 2008 kl. 17:03

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXVII

Renhållningsarbetet på min blogg fortsätter så fort nya stiftspubliceringar ges ut. I Korsväg från Göteborgs stift publicerar sig doktor Jonas Eek, som läst en femtio år gammal debattbok om kyrkan där lektorn och numera teologie hedersdoktor Erik Petréen markerar. När kyrkan i en generation försökt vara med sin tid har den i nästa generation blivit efter sin tid, menade Petréen 1958. Detta tror inte dr Eek. Han kan nämligen inte förstå hur kyrkan ska överleva om den alltid ska vara efter sin tid. Arme man! Detta var ju inte vad Petréen skrev. Alternativet till att vara med sin tid är förstås att vara i sin tid - kreativt kritiskt, prövande och omprövande - inkulturerad och ändå inte, i världen men inte av den, för att bli biblisk. Felläsningen och feltänkningen är informativ. Språkförbistringen i Babel återverkar, särskilt på dem som vill stå högt uppe på ruinhögen efter tornet. Men det är faktiskt synd om en kyrka där dr Eek över huvud taget kan tänka så illa och missförstå så rejält. Vrångebildernas kyrka - är det den vi lever i?

Nu blir Jonas Eek också stor i orden och talar om "vår stolta historia med beslutet att prästviga kvinnor." Då är det tid att kräva preciseringar. Stolhet över vad då - exakt? Beslutet och sättet att fatta det - underkänt av bibelkommissionen? Biskoparnas agerande på 1950-talet - har ni läst materialet? Sättet att genomföra reformen med löftesbrott som vapen och svek som verktyg? I jubeltider ska de feta orden stoppas tillbaka i halsen, tänker jag, som minns något av vad jag läst hos August Strindberg. Tänk om vi i vår kyrka, som i maktens intresse ljugit oss fram och svikit givna utfästelser och låta våra medkristna utmålas som något som de i all sin mänskliga svaghet dock inte är - tänk om vi skulle erbjuda våra röster åt de marginaliserade i vår kyrka, vår tid och vår värld? Jag frågar som dr Eek fast något elaborerat. Och svaret är: Om dessa de marginaliserade visste vad dessa röster uttalar, då springer de för livet när Jonas Eek kommer för att föra deras talan och vara deras visionär i vår egen tid. Tror ni verkligen att ni egentligen är trovärdiga när ni agerat och genom er tystnad låtit det ageras som skett i Svenska kyrkan? Lögn och svek - det är det stolta bidraget. Spring för livet när ni ser den vite mannens spår, för att citera en text av Peps Persson.

Torsdag, den 18 september 2008 kl. 00:23

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXVIII

Nästa vecka presenteras de två böckerna som manifesterar jubiléet, Du ska bli präst och Äntligen stod hon i predikstolen. Jag har läst dem. Jag tar mig först an livsberättelserna i den första boken. Domprosten Tuulikki Koivunen Bylund. Jag kommenterar inte hennes tanke att prästen är närmast Jesus och därför ville hon bli präst - men jag kan lugnt säga, att så är det inte i verkligheten. Barn t ex är närmare Jesus. Det säger han själv. Nu var hon stiftsadjunkt i mitten på 70-talet, också i Växjö stift. "När hon började resa runt i Växjö stift mötte hon motståndet mot kvinnliga präster på nära håll. En rabiat motståndare var präst i kyrkan som låg mitt i de finska invandrarnas bostadsområde i Kalmar. Han stängde kyrkporten när den finska församlingen ville fira gudstjänst där, eftersom deras präst var kvinna."

Det är förstas jag som är prästen. Rabiat betyder "ettrig, ilsken, ursinnig (ilsket) fanatisk, vanvettig, 'hysterisk' och mer i den stilen. Jag slog upp ordet i Nussvensk ordbok. Rabiat är jag alltså inte. Motståndare - till vad då? Men vi kan strunta i detta för påståendet är inte sant. Domprosten i Uppsala ljuger. Först fanns i mitt distrikt tre finska invandrarfamiljer. Andra invandrare bodde i andra stadsdelar (den där jag var var ju faktiskt helt nybyggd och byggnationen fortsatte de första åren jag var där) och de firade sina gudstjänster i Lyckhem på söder. Jag var längst ute i norr i en källarlokal, som för den delen inte hade någon kyrkport utan en vanlig källardörr av den typ som fanns i miljonprogrammets prefabricerade trevåningshus. Lokalvårdaren och vaktmästaren kom från Finland. Lokalvårdaren undrade om finska församlingskretsens kunde ha sin årshögtid i kapellet's församlingslokaler. Någon gudstjänst skulle det inte vara, bara en andakt. Jag fick för mig att hon skulle ordna fiket och att det var lättare i de lokaler där hon brukade vara. Jag sa ja. Hon visste var jag stod i ämbetsfrågan och var väl lite bekymrad för det - men jag sa alltså, förlåt upprepningen men den känns motiverad, ja. Stiftsadjunkten ringde aldrig (aldrig någonsin) och talade med mig, det kanske ska noteras.

Årshögtiden hölls. Först för några år sedan skroderade domprosten, fd stiftsadjunkten, att hon också haft en andakt i kapellet. Det tyckte hon tydligen var en triumf. Jag förstod att saken hade stressat lokalvårdaren. Hon hade ju sagt något annat till mig. Men det är väl inget att bråka om. Den invanda praxis som var med gudstjänster i Lyckhem fortsatte och vad gäller de finska familjerna så var det jag som konfirmerade ungdomarna och begravde de döda. Jag var ju präst i området och reste inte bara runt i två stift och menade mig vara deras präst. Jag var där.

Tuulikki mötte kvinnoprästmotståndet på nära håll? Hur då? Mig träffade hon aldrig och någon kyrkdörr stängde jag inte för henne. Det behövdes i vart fall inte - för gudstjänsterna firades i en helt annan del av staden, där det också och sedan länge fanns finska invandrare. Hennes lögn är en politiskt passlig lögn. Det ska vi fira! Men varför måste man ljuga, konstruera sig en verklighet? Haskala paskala, som vi säger.

Vad mer av livsberättelserna i boken vilar på en konstruktion? Man undrar. Fast jag tror att min vän Catharina Stenqvist är rätt citerad när hon säger att hon kan representera religiösa frågor, men aldrig en lära. Hon skulle inte valt att bli prästvigd om hon valt nu. Fortfarande går hon då och då i gudstjänst. Catharina är befriande. Hon talar nämligen sanning.

Torsdag, den 18 september 2008 kl. 13:39

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXIX

Det är morgon i New York och i dag ska biskoparna i Episcopal Church rösta om att avsätta biskopen Robert Duncan i Pittsburgh. Biskop Bob är samlad. Nu har jag sett en mängd filmer och läst massor med böcker om hur man vrider och vänder på frågor och bevis i det amerikanska rättssystemet. Jag är alltså alls inte överraskad över Presiding Bishop Katharine Jefferts Schori. Ni kanske inte är så hemma i Episkopalkyrkans bestämmelser om hur man gör när man avsätter en biskop? Det är Canon IV.9 (1) som är lagrum - och Canon är inte ett vapen, om någon trodde det, fast ändå ett vapen. Det är "the House of Bishops" som beslutar. Nu är frågan om majoriteten ska räknas bland dem som är på mötet och röstar eller om det måste vara en majoritet av biskoparna, vare sig de är med på mötet eller inte. Jefferts Schori säger det första. Det är knappast övertygande. Bestämmelsen är från 1870-talet. 1904 antogs den på nytt. Argumentet för majoritet av de vid mötet närvarande är att de hört argumenten för och emot. Att det också betyder att Jefferts Schori lättare blir av med Bishop Duncan, kan man knappast bortse från. När hon menar att det är sak samma att räkna alla biskopar eller alla på mötet, då finns det en del som påminner sig trick i amerikanska domstolar som de sett på film, i tv eller läst i böcker. Biskoparna vet vad saken gäller - att biskop Bob inte vill ha sin gemenskap med den anglikanska kyrkan genom sin Presiding Bishop utan genom en annan ärkebiskop, en som tror det som trots alltid, överallt och av alla och är Kyrkans tro. Har biskop Bob övergett Kyrkans gemenskap? Det är frågan. Den är så allvarlig att majoriteten av alla biskopar skulle fatta beslutet, tänker jag med många andra. Det är frågan om att värna biskopen och biskopens ämbete mot tillfälliga opinioner, tänker jag, och därmed värna Kyrkan.

Varför blogga om detta? Efter mötet med biskoparna och röstningen om biskop Bob, tar Jefferts Schori och samlar ihop sig för att flyga till Arlanda. Hon ska på måndag och tisdag fira 50 år med kvinnliga präster i Sverige. Ärkebiskopen måtte vara förtjust. Jefferts Schori har ju kommit ett steg längre än han själv. Där han ropar på polis, tar hon saken i egna händer och sätter igång avsättningsprocess. Här har Anders något att lära av Katharine. Undrar någon hur det kommer sig att jag uppenbarligen läst hemliga handlingar från ett biskopsmöte, svarar jag: Undra på. Mina läppar är förseglade men inte mer än att jag ler. Det man vill veta, kan man veta.

Torsdag, den 18 september 2008 kl. 14:42

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXX

"Äntligen stod hon i predikstolen!" Boktiteln alluderar på Gösta Berlings saga - men perspektivskiftet kan man fundera över. Då var det prästen i predikstolen. Nu är det "hon", men var inte poängen egentligen, som det sas i varje fall när det begav sig för några decennier sedan, att det var just prästen, inte könet, som var det viktiga? Nu är det viktigt att det är "hon". Det ska vi fira, nämligen.

Anders Wejryd skriver förord. Han menar att i vanliga fall skriver segrarna historia men historien om att kvinnor ska kunna vara präster har skrivits av förlorarna. Han gnäller över förlorarnas argument, som han uppfattar vara att beslutet kommit till genom påtryckningar "utifrån" (det var väl närmast en otillbörlig förenkling av argumentationen? DS) och "med argument som inte skulle stämma överens med kyrkans självförståelse" (fast mer komplicerad var väl argumentationen? DS). Anders har tydligen inte kollat medias beskrivning av konflikten - där har sannerligen segrarna segrat med hjälp "utifrån". Utan den hjälpen hade Svenska kyrkans ärkebiskop inte hetat Anders Wejryd. Han vet att berätta:

"Det är skillnad på att ifrågasättas för ett biologiskt kön man inte har kunnat välja och att ifrågasättas för en åsikt man har." Det vet Anders inget om. Och hur kan man uttrycka sig så? Åsikten ska väl ifrågasättas, inte personen! Så resonerar i vart fall en övertygad demokrat - men alltså inte Anders Wejryd! Hur är det att ifrågasättas för en övertygelse då - en man inte kan komma ifrån eftersom argumenten inte slagit hål på den - fast man prövat? Ska man till Lucia, en av Kyrkans martyrer säga att det är värre, Lucia, att ifrågasättas för sitt kön än för den övertygelse som är hennes och som hon inte, detta är martyrernas erfarenhet, kan komma ifrån och därför avrättas för? Är det inte lite pinigt trots allt att ärkebiskopen inte funderat ett varv till på vad en insikt måste leda till - i varje fall i Kyrkans sammanhang, det sammanhang som är helgonens och martyrernas?

Skillnaden mellan Anders Wejryd och mig är bland annat den, att jag tog tåget och bussen till Margit Sahlin på Österskär när jag var 17 år gammal. Jag var för ordningen med kvinnor som präster. När jag skulle försvara den, efter en helg hos Margit, fann jag att argumenten inte riktigt höll. Argumenten mot var mer hållfasta och lögnkampanjen mot domprosten Danell äcklade mig. Så var det. Jag gick till nattvarden när en kvinna celebrerade långt innan Anders Wejryd gjorde det. Men jag läste också. Margits böcker först. De andra senare. Jag tycker det borde vara värt ett erkännande nu 43 år senare. Anders plågas över att motståndarna hade bibel- och bekännelseargument på sin sida. Nu visar den nya boken att "Bibel- och bekännelsestroga" är en etikett som "verkligen skulle kunna användas just av förespråkarna för kvinnliga präster."

Besvärjelser har sitt informationsvärde och denna besvärjelse brukades av professor Per Erik Persson på 1970-talet eller kanske tidigare. Verkligt värde skulle det argumentet haft, om antologin gett utrymme också för den kritiska granskningen. Den är just segrarnas oemotsagda och av Svenska kyrkan betalda historia. På sida efter sida hör jag mig själv utbrista "ja, men". Det finns i materialet väldigt mycket som är värt att komplicera och nyansera. Men detta skulle inte antologin uttrycka. Här skrivs segrarnas historia. Det är verkligen festtid för DDR i Svenska kyrkan. Jag får väl göra några nedslag i boken och precisera, förstår jag. De kommer. Men huset ska städas och mat lagas. Det är något att göra mest varje dag, som kyrkoherden sa. Och så ska jag fortsätta ha min semester också.

Torsdag, den 18 september 2008 kl. 17:42

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXI

Någon illvillig men begåvad person konstruerar dammsugare. Det slår inte fel. När man är 27-30 cm från det sista hörnet som ska dammsugas, räcker inte sladden. Det spelar ingen roll var man dammsuger. Det bara är så. Det är någon slags Kaptan Nemo som nästlat sig in på konstruktionsavdelningen på dammsugarfabriken. Bara så ni vet.

Ibland läser jag referat av vad jag skrivit och undrar oroligt: "Är jag så korkad?" Sedan går jag till texten och blir lite lugnad. Lite. Min vän professor Birger Gerhardsson (jag måste återkommande markera vilka vänner jag har för de är förmodligen lätt räknade ...) uppmärksammade i en fotnot i sin läsvärda bok Fridrichsen, Odeberg, Aulén, Nygren (Novapress 1994) min bok Kyrklig Splittring, där jag markerat konfessionellt bestämd exegetik mot vetenskaplig i 1940/50-talets bibeldebatt. Gerhardsson skriver: "Det var emellertid två jämförbara hermeneutiska ståndpunkter som här stod emot varann, ingen av dem enbart exegetisk, något som Fridrichsen i sitt inlägg visar sig medveten om." I mitt exemplar av boken har jag i marginalen skrivit "OK". Detta är bibelkommissionens sätt att resonera, och man kan resonera så. Vad jag själv skrivit var att genom att inte ställa de olika modellerna mot varandra, kom inte den hermeneutiska frågan att ställas "den som annars blivit självklar när frågan ställts om vad forskarna var överens om (bibelordens mening) och vad deras oenighet gällt (konsekvenserna för debatten om kvinnliga präster)." (Kyrklig Splittring s 28) Jag har pekat på hur utredningen valde en konfessionellt styrd tolkning och tror att jag rätt tydligt i boken visat vad det innebär.

Hanna Stenström för nu i boken Äntligen stod hon i predikstolen ett långt resonemang om att jag i Kyrklig Splittring påpekar att en sidhänvisning är felaktig i något Krister Stendahl skrev. Det är den också, medger Stenström. Men den är korrekt om man läser en utgåva som var en festskrift och denna utgåva sändes till gratulanterna. Tydligen skulle jag påpekat detta, oklart varför, eftersom den utgåva vi har som inte var gratulanter (jag var inte ens född då) är den jag citerar? Min poäng var dock bara att sända en markör till läsaren - nämligen att jag läst citatet i original. Inget annat alltså och något som är helt ointressant i sammanhanget forskarantologi 2008 men som tar en halv spalt i Stenströms artikel! Nästan två spalter får jag därför att min framställning inte är korrekt - men det beror, medger Stenström, på hur man ska förstå ordet "konfessionellt" och förstår man det så eller så så kan den tydligen vara korrekt, trots allt. Ibland blir det märkligt när exegeter ska läsa text. Jag försöker självklart inte visa på vilket sätt det skulle vara orimligt att man inom Svenska kyrkan låter evangelisk-luthersk tradition vara vägledande i arbetet med normativ bibeltolkning. Problemet då var ju att skulle man läsa Skriften så som Martin Luther eller Olaus Petri, då fick man problem. Och det fick man. Svenska kyrkan kunde inte lösa sin teologiska rebus. Jag tycker fortfarande att man kunde beträtt en annan och mer fruktbar väg i sitt teologiska arbete. Då hade man kanske sluppit att lösa en teologisk fråga politiskt. Eller i alla fall kunnat vidgå vad man gjorde utan besvärande försök att göra teologi av det hela. Bådadera lösningarna hade varit att föredra framför det som skedde.

Kritiken mot de bibelforskare som "läste som det stod" är att de tycks läsa "kontextberoende". Deras arbetsmetod är inte längre ett seriöst vetenskapligt alternativ. Kanske inte - men då måste väl frågan om hur de bibelforskare som säger det själva är kontextberoende. Jag är inte snål. Om Paulus syn på kvinnans roll i

församlingen är beroende av sin tid finns det ett och annat att tala om. Men det samtalet borde kompliceras av att han, och det är motståndarnas tydliga poäng, anger att hans besked är ett Herrens bud. Här återstår trots allt bibelarbete. Det skulle gjorts innan beslutet fattades, precis som Biskopsmötets bibelkommission menade. Och vill man ta upp bibelmaterial - varför finns Nils Johanssons många artiklar och hans bok (på engelska och svenska) inte med i granskningen om man läser material post festum för att fira i år? Han satt ju faktiskt i 1958 års kyrkomöte! Hans sätt att analysera var det utskottet fick sig till livs.

Att mina undersökningar får mer än en sidas utrymme bland fotnoterna kan man förstås tacksamt notera även om det mesta som skrivs där inte bär särskilt långt, mest kan intressera Intresseklubben för fotnötters bevarande och knappast tillför framställningen något. Det hade varit mer intressant om mina undersökningsresultat fått komplicera när antologin skulle skrivas. Varför ska man, det är frågan, ge sig till att utreda vad som står i två böcker som kom den ena sommaren 1958 och den andra hösten 1958? Hade det inte varit klokare att omsorgsfullt analysera det material som föregick beslutet i stället för böcker som få eller inga läste innan kyrkomötet fattade beslutet?

Torsdag, den 18 september 2008 kl. 19:44

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXII

I Church in Wales liksom i Church of England skaffade man biskopar som särskilt skulle ta hand om minoriteten - de som tror fel i fråga om kvinnor som präster. Det var ett parlamentsbeslut som drev på och så har man nu ett system med "Flying Bishops". På samma sätt är det i Wales med en Provincial Assistant Bishop. Nu har House of Bishops i Wales beslutat sig för att sätta stopp för den ordningen. Den är "unnecessary and inconsistent with Anglican ecclesiology", heter det. Detta får naturligtvis konsekvenser för Church of England eftersom ärkebiskopen Rowan Williams stöttade den tidigare modellen och ska ju hålla ihop den anglikanska kyrkan. Och beslutet skadar Williams personligen, förstås. Hans auktoritet ifrågasätts och därmed hans möjligheter att hålla ihop den anglikanska kyrkan. Honom tycker jag synd om.

Jag funderar nu i aftonskymningen: Varför kan kyrkor inte leva med en osäkerhet? Beror det verkligen på teologi? Eller beror det på den härskande klassens rädsla för allt som kan leda till frågor och ifrågasättande? Hur mycket är egentligen teologi och hur mycket är utslag av något betydligt farligare än teologi - nämligen rädsla? Jag frågar vidare: Kyrkan sågs - jag har läst Troeltsch - vara något annat sekten. Kyrkan var "rimmelig och rummelig", som det hette i Danmark. Sekten däremot måste markera mot allt som viker av från fattade beslut. Var det sant, som biskop Nygren sa för just 50 år sedan, att Svenska kyrkan växlat in på främmande spår och - det var vad han menade - genom sitt beslut valt att bli en sekt? Och är utmönstringen den nödvändiga konsekvensen när man fattar beslut om ämbetet både i Wales, England, Sverige och Finland. Det hela leder till utrensningar därför att besluten faktiskt leder bort från det Kyrkan tror, uttrycker en annan ordning än Kyrkans - och det blir inte utan självklara konsekvenser. Här borde samtal föras. Och det är klart, när makthavarna säger att minoritetsskydd och minoritetsomsorg är något onödigt, då behöver man inte vara särskilt begåvad för att fatta vad de säger. Kyrkopolitik är också politik. Man kan verkligen förstå. Särskilt de som vet att alla öppna demokratier skyddas av minoritetsskydden.

Fredag, den 19 september 2008 kl. 13:28

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXIII

Äntligen-boken ger massor med material att kommentera. Roligast är Margareta Brandby-Cöster. Hon vill inte fira - invändningen mot högtidlighållandet är att beslutet 1958 inte var något "rejält beslut". 1960 vigdes tre kvinnor - det kunde man fira 2010, tycker hon. Det var just det jag sa i kyrkomötet. Välkommen i klubben! Hon passar på att hoppa på ecklesiastikminister Edenman, som gav de kvinnliga prästerna en uppförandekod (fast jag inte tror Edenman förtjänar påhoppet är det lustigt i sig). Kyrklig Samlings 17 punkter var närmast en krigsförklaring; "inledningen till en krigsliknande situation, där motståndarna hade kraftfulla sabotagevapen medan vi kvinnliga präster var obevärade, så när som på det evangelium vi var utsända att dela ut!" Man kan diskutera beskrivningen - med goda skäl argumentera mot den - men i sak: var det inte just detta Frälsaren sa till alla sina lärjungar när de sändes ut?

Biskoparna klarade inte att genomföra beslutet, menar dr Brandby-Cöster och biskoparna Eckerdal och Brattgård kommer inte väl ur den bataljen. Att en mängd motståndare vigdes på Bertil Gärtners tid får vi veta. Biskop Hans Stiglund var en av dem - men den godbiten tappas bort i framställningen. Det är sällsamt underhållande när människor inte sitter still i båten - i varje fall för oss som har flytväst. Konsekvensen av genomgången blir att vi inte ska fira utan motverka svekfulla beslut - som det svekfulla beslutet 1958. Nu ska fattas rejäla beslut, som ska genomföras, när det handlar om de homosexuella. Margareta Brandby-Cöster vill i vart fall inte fira när alla andra gör det.

Birgitta Meurling är etnolog. Hon skriver: "Om man betraktar prästvigningen som en övergångsrit ursprungligen designad för män, blir det möjligt att förstå varför somliga uppfattar prästvigning av kvinnor som hotfull. Ritens ursprungliga syfte är att skapa en klar skiljelinje mellan sina deltagande aktörer (män) och dem som står utanför (kvinnor). Denna sociala magi syftar till att skapa och vidmakthålla två olika kategorier - män och kvinnor - där endast män kan uppbära prästämbetet." 1958 års beslut bröt sönder magin. Nu måste de som motsätter sig prästvigning av kvinnor finna nya sätt att framhålla exklusiviteten i relation till prästyrket. Jag anade tidigt att detta skulle bli ett lustigt år men hur lustigt, kunde jag inte föreställa mig. Är det verkligen sant det där med det hotfulla? Och är det verkligen en demarkationslinje i vingen i förhållande till kvinnor - vart tar lekMÄNNEN vägen? Och är prästvigningens gåva restlöst att se som social magi? Det kan inte vara så roligt för de prästvigande biskoparna att uppfatta att det är detta de håller på med. För min del blir det hela lite pinsamt. När man inte redligt kan beskriva motståndarnas allvarliga teologiska skäl - de som de delar med reformatorerna och med de stora kyrkorna år 1958 - måste man hitta på andra bevekelsegrunder som styr dem. Jag förstår mekanismerna men det är mig omöjligt att ta dem på allvar.

Nu ska jag bygga täckställning till båten så de fortsatta reflektionerna om forskarantologin får anstå. Men jag har inte sagt allt ännu! Får jag t ex påpeka att Gunilla Gunner har alldeles rätt när hon påpekar att Greta Bredberg, som satt i den statliga utredningen om kvinnor som präster i Svenska kyrkan var ordförande i Svenska Missionsförbundets kvinnokommitté. Den saken upptäckte jag inte förrän i vintras. I statskyrkosystemet tid kanske det var naturligt - men samtidigt lite uppseendeväckande, kan jag tycka. Och detta sagt väntar jag med att ta mig an Märta Leijon, "tant Märta", som vi sa.

Lördag, den 20 september 2008 kl. 16:45

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXIV

Alla undrar förstås hur det gick att bygga täckställning till båten. Det är, kan jag säga, ett arbete som tas i många små steg. Jag är inte överdrivet praktisk så jag måste skaffa hjälp, inser jag. Då är det mer fart på Jefferts Schori. Hon såg till att göra sig av med biskop Bob i torsdags eftermiddag. Siffrorna var 88 mot 35, 4 biskopar avstod. Biskop Dorsey Henderson förklarade att han röstade fel och ville ändra sitt "ja" till ett "nej". 150 biskopar var inte med på mötet i - håll i er - Salt Lake City.

Ärkebiskop Venables förklarade omedelbart att biskop Bob var välkommen i Southern Cone (Argentina) som biskop. Han är alltså - trots allt vad Jefferts Schori och de andra biskoparna röstade för - fortfarande biskop i den anglikanska kyrkan - men inte i ECUSA, den episkopala kyrkan i USA (som är en del av den anglikanska). Lite lustigt är det väl att just biskop Love (han heter så) från Albanystiftet hävdade att det förelåg ett missbruk av kyrkoordningen. Det är i vart fall kärleksfullt att stötta biskop Bob och antagligen har Love rätt i sak. Ärendet att göra sig av med biskop Bob fanns inte på den föredragningslista som sänts ut den 20 augusti. Det borde det ha varit.

Det hela är lite knepigt. Biskop Bob förnekar vad han läggs till last men någon rättegång blir det inte, bara ett gäng biskopar som röstar. Detta leder möjligtvis till att biskop Bobs stift i oktober beslutar att lämna Jefferts Schoris kyrkosystem. Nu ändrade biskoparna också lagrum när de röstade, om jag förstår den lite krångliga proceduren rätt. Canon 4.9 betyder att biskop Bob inte kan överklaga beslutet. En kommentator säger att biskoparna har struntat i "the American context of due process and fair play." Det tror jag gärna, förläst på John Grisham som jag är.

Min vän (jag måste ju påpeka, som bekant) biskop Keith Ackerman, av den kända släkten Åkerman i Sverige, påpekar att det här beslutet går helt emot det som beslöts på Lambeth Conference i juli. Beslutet "leaves me speechless and drives me to my knees". Min vän (ja, ni vet ..) John Broadhurst, biskop av Fulham i London, kommenterar: "His summary deposition shows scant respect for due process and calls into question both the political wisdom and Christian charity of the Presiding Bishop." Så säger polarna. En annan vän, professor Bill Tighe, menar att processen påminner om tyskt 30-tal och och lagen som antogs i mars 1933: Gesetz zur Behebung der Not von Volk und Reich. Den gav den nya statsledningen fria händer, som vi vet.

På måndag får jag höra Katherine Jefferts Schori i Stockholm och på tisdag får jag se henne i kyrkomötet. Vi har en förunderlig tur med att bjuda rätt gäster till våra mest högtidliga tillfällen. Apropå ingenting kom jag att tänka på biskop Ackermans pappa. Han kunde alla språk utom grekiska, sa han. "Men kan du verkligen polska? undrade familjen. "Polska", sa han, "polska är rena grekiskan för mig." Varför bjöd vi inte den trevlige och skojfriske svenskättlingen Keith Ackerman till kyrkomötet? Eller biskop John Broadhurst. "I am like you, Dag, rude and repetitive", sa han och denna sats brukar han självfallet upprepa. Det var han som offentligen sa att riktiga kvinnor inte vill bli präster. Då blev många arga. Biskopen log och sa helt oskyldigt: "Det förstår ni väl att jag bara skojade!" Vore inte det också en biskop att bjuda in till kyrkomötet? Hans fru Judy faller på knä när biskopen kommer gående i procession. "Hycklerska", sa biskopen till henne, "som faller på knä för mig." "Jag faller inte på knä för dig. Vilken skithög du är, vet jag. Jag faller på knä för Biskopen för vad en Biskop är, vet jag också." Och så skrattade båda. Sådana vänner kan man bara älska. Detta senare egentligen apropå ingenting eller apropå det jag just beskrivit. Välj själv.

Lördag, den 20 september 2008 kl. 21:29

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXV

Tidningen Barometern finns i Kalmar. Där kommenterar i dag redaktör Gunnar Rockström kyrkofrågor och påstår att Dag Sandahl nu gått i exil. Bortsett från att jag har semester så kanske det inte är exil att vara präst på Öland? Jag har en tjänst som jag möjligtvis inte skulle få ha - men ingen har anmält förhållandet till domkapitlet. Jag är arbetsledande komminister. Får jag egentligen vara det? Rockström försöker få ihop det hela och får det mesta om bakfoten. Han kunde kanske läsa Östran och få en klarare verklighetsuppfattning? Han har fått för sig att Anders Wejryd lyckades bäst med sin diplomati i förhållande till tredskande präster. Diplomati? Wejryd ljög - det skrev ett par rätt namnkunniga journalister utan omsvep. Läs MarieLouise Samuelsson och Jan Myrdal. Jag anmälde Wejryd till ansvarsnämnden för biskopar, som friade honom. Ingen är förvånad, minst jag men fakta kvarstår. Det är inte diplomati att göra sig av med folk ("jag kan inte försvara att jag har dig som kontraktsprost") för att skrämma andra till tystnad. Det kommer en dag när Wejryd demaskeras, tänker jag optimistiskt. Men det kräver några ifrågasättande journalister, sådana som inte bara låter lura sig utan letar. Det finns massor att hitta.

Nu ska det jubileras, det har Rockis fattat. "Utan större protester", heter det. Varför skulle någon protestera. Det fullkomligt östtyska är ju underhållande. Lustigt år, kallar jag det. Jag tror att just detta sätt att fira, gagnar dem som inte tror att Gud ville 1958 års beslut. Det blir helt enkelt för mycket - och då väcks misstänksamhet här och var. Man kan verkligen inte lura alla all tid. En fd riksdagspolitiker som bjöd på en dryck som hette Tullamore Dew, kommenterade saken och fann det helt kontraproduktivt att ordna jubileer av detta slag. Jag tror, entusiastisk, att politikern har rätt. Inte minst om några journalister börjar ifrågasätta och undra varför Svenska kyrkan satsar stora ekonomiska och personella resurser på att fira saken när man lätt - till exempel på

denna blogg - kan få veta mera. En helt ny värld kan öppna sig för Gunnar Rockström om man ser bortom Barometerns horisont, med andra ord.

Om den första kvinnliga prästen i Kalmar heter det att "det var inte lätt" för henne. Hur vet Rockis det - för det var just det det var. Hon särbehandlades positivt. När vi andra inte ens fått namnstämpel (efter 13 år) inköptes omedelbart en elektrisk skrivmaskin åt henne. Expeditionspersonalen kämpade med utslitna manuella. "Gammelmansfjantande", sa jag till kanslichefen om hans agerande. Men fördelen med att vi fick en kvinnlig präst var att jag nog fick namnstämpel för folkbokföringssysslän i samma veva. Det fanns en fördel till. Jag bad att prästerna skulle få för- och efternamn när gudstjänsterna annonserades. Jag ville inte längre kallas vid efternamn, så som det varit när jag var befälselev på kaserngården. Jag ville använda mitt dopnamn - och ville att folk hederligt skulle veta vem som hade gudstjänsten. För då som nu gällde att Svenska kyrkan inte teologiskt erövrat det beslut riksdagen fattade och kyrkomötet (nästan) följde år 1958. Alltså ska valfriheten säkras. Hon fick vara i den fina domkyrkan. Det var väl inte så illa - inte om man betänker att det fanns präster som fått hålla till i en källarlokal i många år? Jag kan berätta mer. Det tror jag översåtarna rädes för.

Söndag, den 21 september 2008 kl. 09:00

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXVI

Johanna Almer hör till dem som inte har det lätt med kyrkliga jubileer. (GP 20 sept) Hon kan jämställdhetsfrågor och ser att det finns problem när jubileumsgeneralen Boel Hössjer Sundman menar att det med kvinnor som präster kommit in mer vardagliga frågor i förkunnelsen och kyrkan kommit närmare folket. Säger man så är det den stereotypa rollen av kvinnor som just står för vardaglighet och närhet. Kvinnor kan också vara teoribyggare, påpekar Almer. Män kan vara vardagliga. Johanna har förstås rätt - och ingenting av detta styr i grunden de teologiska invändningarna mot beslutet från år 1958. De handlar om andra saker. Hon har rätt. Morsan var matintresserad i teorin men inte så mycket i det praktiska utförandet, för att ge lite argumentationsunderstöd. Jag gillar Johanna Almer. Hon förenklar, förkortar perspektiv och renodlar men det har sitt underhållningsvärde. Och mest av allt så vägrar hon gå i takt. Hur kul kan det vara i Kyrkans Hus med kvinnliga präster som markerar mot det rätt kostsamma jubileet?

Annars har jag läst Alexander McCall Smiths nya bok, *Livet på Scotland Street 44*. Den är underbar, charmerande, fantastisk osv, osv. Jag läser: "Jag har alltid ansett att Church of Scotland var ute på villospår ifråga om järnvägar", sa Angus Lordie. Hörde du någonsin professor Torrance tala om tåg när han var predikant? Det gjorde du inte. Och nu när vi har en kvinnlig predikant är jag rädd att det inte kommer att bli så mycket bättre. Kvinnor tenderar att inte vara intresserade av tåg på riktigt samma sätt som män. Eller åtminstone somliga män. Själv är jag naturligtvis inte intresserad av tåg." "Det är för att det finns en större kvinnlig del i ditt psyke", sa Dominica. "Du har kontakt med din kvinnliga sida. Du är en ny man, Angus." /s 276/ Analysen är säkert korrekt för Dominica är en klok kvinna. Men hur ska jag då hantera det oerhörda intresse för tåg som ärkebiskop Wejryd och biskop Thidevall visar? Blir det inte, just i jubileumssammanhang av det slag vi nu ska begå, ett stort problem? På Öland har vi inga tåg mer än en smalspårsbana i Böda. Den har jag inte åkt på 40 år. Jag har uppenbarligen en större kvinnlig del i mitt psyke.

"Till sist hade det varit förödande för en trovärdig luthersk kyrka att hävda att prästämbetet beror av manligt kön", skriver Johanna Almer. Nu är det väl inte det som hävdas? Luther sa för sin del, efter att ha kollat saken i bibelmaterialet, att den Helige Ande inte tillät den ordningen. Det är väl en replik att i varje fall ta spjörn mot i ett teologiskt resonemang i en trovärdig luthersk kyrka? Trovärdig, förresten - var Jesus egentligen trovärdig? Han blev ju avrättad därför att hans påståenden om sig själv inte uppfattades vara trovärdiga. Och Luther - var han trovärdig? Han blev ex-kommunicerad för sin kritik. Den uppfattades av den kyrkliga överheten inte som trovärdig. I vilken mening blir då en kyrka trovärdig - genom att säga det folk, undersåtar och översåtar lika, redan tycker är trovärdigt? Eller blir en kyrka trovärdig när hon för människor till tro och människor då upptäcker några av hemligheterna och förstår vart de syftar? Hur var det Erik Petré skrev i sin reservation i bibelkommissionen? "Att hävda evangeliets egenart och Guds suveränitet är alltså för mig viktigare än att styrka kyrkans trovärdighet inför ett tänkesätt som ändå inte har behov av evangeliet." (Bibelsyn och bibelbruk, Lund 1970 s 158)

Söndag, den 21 september 2008 kl. 09:17

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXVI

Missivet utges av Växjö stift. Där finns en lista med årtal. 2/3 av församlingarna tillstyrkte att kvinnor skulle få prästvigas, får vi veta, och det var kyrkofullmäktige som svarade. Samtliga domkapitel utom ett var emot. Man kan fudnera en stund och vill man läsa får man gå till konseljakterna på Riksarkivet och lusläsa. Det finns de som gjort det. De historiska årtalen omfattar år 1969 och år 1976.

Det första årtalet prästvigdes Inger Svensson som första kvinna i Växjö stift. Det andra årtalet blev första kvinnliga kyrkoherde i Högby på Öland, där jag är nu. Det finns ett problem med redovisningen - för ingendera händelsen visade sig väl vara alldeles oproblematiske? För det som hände, menar jag, att domkapitlet bär ansvar - för sin missiveringspolitik och sin senfärdighet. Det var oklokt att skicka en ung kvinna till ensamheten och utsattheten på östra Öland och när det började gnissla här i Högby saknades de sensorer som i tid skulle ha larmat. Ingendera händelsen hade dock med "kvinnoprästmotstånd" att göra - fast kyrkoministern ett tag trodde det. Några år senare anförtrödde Karl Boo mig att han förstått att det var fel att uppfatta konflikterna så. Men då hade redan debatten förts i den kategorin. Det kanske man också ska påminna sig inför jubiléet. En hel del har varit fabrikation, inte fakta.

1990 blev Caroline Krook den första kvinnliga biskopen, heter det. Rätt svar är 1998. Varför får man det inte rätt? Och ska det gälla den första så var det Christina Odenberg. Då var året 1997. Är det inte pinsamt med sådana fel om saken är värd så mycken entusiasm? Ska man inte exakt veta vad man firar och varför?

Söndag, den 21 september 2008 kl. 13:48

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXVIII

Jag måste fortsätta kommentera Äntligen-boken för min gamle lärare i dogmatik Per Erik Persson, numera teologie jubeldoktor (jag såg i Lunds domkyrka när han dubbades och hörde att Antje Jackelén var den enda som kunde hantera latinet!) medverkar. Det EGENDOMLIGA, för att nyttja Per Erik Perssons eget favoritord, är att han alls inte tar upp Luthers ord om att Den Helige Ande inte tillåter. Han hävdar i stället att "i princip" är predikoämbetet öppet för kvinnor för saken gäller evangeliet, budskapet, inte budbäraren. Alltså beror det på Herrens ord. Jag tycker det är konstigt när folk läser Bekännelseskriterierna fundamentalistiskt, det måste jag tillstå. Professor Persson hänvisar till sin bok Kyrkans ämbete som Kristus-representation - men inte ett ord om den kritik som han utsattes för av Bertil Gärtner, än mindre ett ord om Harald Riesenfelds analys några år senare om "tabuiserad forskning", ett inlägg som jag tror man måste se vara en torped under maskinrummet till Perssons analys i boken. Nu minns PEP att det kom rader av inlägg i dagspressen efter hans bok. Det minns inte jag. Jag minns att boken kom och möttes av hyllningsrecensioner och efter 3 veckor, 5 om jag är generös, blev det alldeles tyst. Året var 1961. Minns jag fel? 1987 blev vigningstjänsten "starkt förändrad". Detta är en typisk Persson-mening men så presenterades inte saken för kyrkomötet. Då gällde det nya ord för samma innehåll. Sas det. Ljög man då eller minns Persson fel nu - det är frågan!

Cecilia Wejryd tar upp frågan om kvinnors ledarskap. Det är den fråga som kommer starkt nu. Kvinnor måste leda. Men där är inte problemet, i varje fall inte för gamla scouter. Patrull Rävén var pojkspatrull och patrull Svalan var tjejpatrull. Båda hade patrulledare och vice patrulledare. Kårchef var Maggan. Vi hade inga problem med det. Saken gäller något annat, frågan om vad Herren Jesus vill med ämbetet. Men vad då ledare - i en organisation där var och en fritt kan välja om han eller hon vill bli ledd, kanske ledarskap mindre måste handla om karriärmöjligheter och mer om kredibilitet, eller hur man ska säga. Finns några som vill bli ledda och då av vem?

Ann-Sofie Ohlander tar upp Märta Leijon. Anton Nyström (1842-1931, med dr) är en av Leijons auktoriteter. Jag tittar i bokhyllan och tar fram Kristendomen och den fria tanken (1908) och Kristendomen, dess uppkomst, utveckling och upplösning (1926). Hans slutord i den senare boken belyser hans sätt att tänka: "För all denna verksamhet (en human politik, DS) behöver mänskligheten ingen Messias eller 'frälsare', och den reder sig med en förnuftig religion i stället för kristendomens dogmer." Ja, kristendomen är konstruktion. Den vilar inte på en gudomlig uppenbarelse - så tänker Anton och Märta följer väl ändå honom, fast professor Ohlander inte tar upp den diskussionen. Bo Giertz sa att konflikten handlade om uppenbarelsen. Allt tyder på att han hade rätt. Dr Nyström ville en i rationalistisk anda omformad kristendom. Den skulle vinna anhängare. Tänkte inte Märta Leijon just så? Vi är fria att konstruera som vi vill, laga efter läge.

I boken finns bland forskarna två män och tolv kvinnor. Jämställdhet är svårt, det är uppenbart. Göran Lundstedt driver tesen att det inte var fråga om en ensidig process där Svenka kyrkan gav efter för statliga påtryckningar. Jag tycker det är en bravad att i sina referenser inte återge Carl Arvid Hesslers bok Statskyrkodebatten (1964). Min bok Kyrklig Splittring borde nog också varit med. Inte för att de är ofelbara men därför att forskare brukar ge någon liten referens till det så kallade forskningsläget. Ingen skulle väl hävda att saken gäller en ensidig process. I ett statskyrkosystem blir det mycket mer komplicerat än så. Synd att dr Lundstedt inte klargjorde hur de komplicerade processerna såg ut - där pressen fungerade som en tredje statsmakt. Men hur man än vänder och vrider på frågan så var det staten som tryckte på och biskoparna som på allt sätt inte ville ta itu med frågan - det kan väl inte förnekas? Och när kyrkomötet 1957 sa nej, bestämde riksdagen i två beslut hur vägen vidare skulle gå. Därmed var saken avgjord. Kyrkomötet kunde inte - utan överskådliga konsekvenser - säga något annat. Är vi oense om den saken?

Nu kommer boken Äntligen stod hon i predikstolen i handeln. Nog finns det då skäl att beklaga att man inte gjorde en vanlig forskningsprocess, där meningar fick brytas mot varandra. Länge leve den kritiska seminariekulturen, ropar jag, som själv är fostrad i den kulturen så till den milda grad att docent Per Beskow tittade in till doktorandseminariet och undrade om vi kunde vara lite tystare och inte skratta så högljutt. Så gick det till på professor Österlins kreativa seminarium.

Söndag, den 21 september 2008 kl. 15:35

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXIX

Forskaren är skyldig att ta reda på hur den person som beforskas faktiskt tänker och får inte använda den personen för att han eller hon ska passa in i forskarens givna ram. Maria Södling analyserar Bo Giertz. Hon finner att Bo Giertz ogiltigförklarar kvinnors teologi samt underkänner kvinnor som religiösa subjekt. Då vill man veta hur. Det första Giertz säger är att ingen har rätt att bli präst. Inte kvinna, inte man. Det leder Södling till slutsatsen att kvinnosak och jämställdhet är oförenliga med kristen tro. Men det sa inte Giertz alls. Det andra är att Giertz påpekar att kallelsen är en yttre kallelse, inte bara en inre känsla. Uppgårelsen är grundläggande för Bo Giertz, som fostrades i det gamla konceptet men gjorde upp med 1920-talets sätt att tänka när de nya undersökningarna kom. Han pekar på behovet av kvinnor i kyrklig tjänst men är övertygad om att prästämbetet är till för män. Det är väl knappast att osynliggöra men väl att komplicera sammanhanget? Det tredje problemområdet för Giertz är frågan om Skriftens auktoritet. Det tycker Södling är att osynliggöra kvinnor: "Kvinnor förvandlas till bibel och ämbete och upplöses därmed", heter det kostligt. Men så här illa får man inte läsa och tolka. Har inte forskarna tillsammans eller i varje fall redaktören läst och tänkt?

Södling menar att motståndarna ogiltigförklarar Lydia Wahlströms, Ester Luttemans och andras medvetna och reflekterade teologi. Nu har Inger Hammar i sitt bidrag till verket Sveriges kyrkohistoria dock skrivit om dem - men "på bekostnad av det utrymme som kvinnliga präster rimligen borde haft, och kommer därmed att fungera som ett alibi för att ignorera prästvigda kvinnors teologi." Inger är död. Jag hade gärna sett henne svara på det påhoppet. Kanske KG borde säga något? I sak kan man nog säga att Lydia Wahlströms teologi hörde till det

gamla paradigmet. Hon hade inte med blida ögon sett kvinnor i liturgisk aktion av det slag vi ser. Prästen var en lärare och skulle främst hålla till i predikstolen, inte ägna sig åt det som moderna präster ägnar sig åt vid altaret, därtill i någon mening lärda av högkyrkligheten. Reflekterad var hennes teologi - men passé. Samma front drog väl också Ester Lutteman, alltmer emot "högkyrklighet" när åren gick.

Lisa Tegby var kontraktsprost och skulle, konstigt nog assistera vid en mäsas när det hölls kontraktskonvent, berättar hon i sitt bidrag. Ska det nu vara mäsas (men varför?) är det väl kontraktsprosten som ska celebrera? Välan. Hon skulle assistera. Då kommer församlingens komminister fram för att hälsa välkommen och slutar med att säga att han är upprörd över att Lisa skulle assistera. Hon borde ha avstått. Den upprörde lämnar så kyrkan. Lisa skriver: "Jag blev förvånad, och kanske var det min naivitet som sedan mest fick mig att le invärtes. Det hela var i mina ögon så absurt och så ynkligt att jag blev full i skratt." Jag kan också tycka att allt var underligt. Men varför skratta åt någon som uppenbarligen ser sig vara kränkt. Här finns inget att le eller skratta åt. Här finns ett personalproblem, kanske ett samarbetsproblem - precis den sortens frågor som kontraktsprostar hade ansvar för att hantera dåför tiden. Jag vet. Jag var också kontraktsprost. Jag tycker direkt illa om detta uttryck för nonchalant ledarskap och ointresse för människor och deras reaktioner. Vad skulle den kränkte prästen gjort? Han skulle alls inte ha varit där - eftersom det plågade honom. Det kunde han ha sagt i förväg. Varför gjorde han inte det? Lisa tegby berättar mer än jag tror hon egentligen skulle vilja att folk fattar!

Nu ställer jag boken Äntligen stod hon i predikstolen i bokhyllan. Men frågorna om metod för arbetet undrar jag mycket över och någon beskrivning av arbetsprocessen finner jag inte. Hur jobbade man fram forskarantologi - och vilka var principerna för denna forskning? Ett fel roar mig. I not 30 sidan 22 blandas författaren ihop Stendahl och Sandahl. Sånt händer. I fotnoten påstås också att en manlig präst inte kunde använda samma liturgiska kläder som en kvinna brukat. Här kunde man läst Sandahl, för den gåtan löste jag. Det fanns två uppsättningar mässhakar i församlingen. Den manlige prästen ville helst ha den som inköpts i Rom. Han markerade alltså inte mot tjejbaciller. Han uttryckte en teologisk preferens. När jag såg uppgiften ringde jag och frågade rakt på sak och så skrev jag om en del underligheter som faktiskt vid närmare betraktande inte var så underliga. Boken jag granskade hade Per Hansson skrivit; Jämställdhet i Svenska kyrkan? Jag fann den undermålig. Hansson blev professor.

Tisdag, den 23 september 2008 kl. 08:59

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXX

Kungen kommer till kyrkomötet tillsammans med Drottningen och Kronprinsessan. De ska förstås delta i jublandet. Är det ofint att påminna om hur det var för 50 år sedan när kyrkomötet fastställde riksdagens beslut om kvinnor i prästämbetet? Gustaf VI Adolf var kung och kyrkomötet brukade gå upp till kungen på Slottet och sjunga "Lycka ske konungen". Biskop Torsten Ysander kontaktade kungen, som bara lät honom, som tjänstgjorde som kyrkomötets ordförande, komma. "Jag är så upprörd", sa kungen. Kungen och än mer drottning Louise var ju "high-church".

Det finns bakom kulisserna - också den kulis som ett slott utgör - mer att förstå. Vad drottning Silivias farbror professor Sommerlath tänkte i frågan vet vi. Han var professor och skrev bland annat om ämbetet. Han hade inte firat 1958 års beslut. Talmannen kommer också. Östran hade en ledare på temat att talmannen är avsatt eftersom budgeten presenterats i andra fora än riksdagen. Jag tyckte att ledarskribenten tog en rolig poäng. När talmannen har tid att gå på kyrkomötets öppnande, börjar jag misstänka att han faktiskt är avsatt. Fast kanske inte. Staten firar att Svenska kyrkan gjorde som staten ville redan för 50 år sedan. Statschefen och talmannen hälsas välkomna. De synliggör ett faktiskt förhållande.

Tisdag, den 23 september 2008 kl. 09:22

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXXI

I går var jag i Stockholms Storkyrka. Det var en fantastisk dag, summerade Caroline Krook. Den inleddes med det numera vanliga beklagandet att segrarna inte fått skriva historien utan förlorarna. När jag satt i kyrkbänken undrade jag var jag tidigare hört sådant tal och det slog mig: Så talade SAF när väntrens på 1960-talet skrev stencilerna och drev politiska frågor. "Problemformuleringsprivilegiet" måste erövrats. SAF anställde Sture Eskilsson, gav honom några miljoner, Eriksson startade tankesmedja och Carl Bildt fick visst vara med på ett hörn. När Maria Södling sa att hon sett ett sorgligt exempel på hur förlorarna skriver historien, log jag. Vad kostar jubileumsfirandet och vad kostar den för segrarna tillrättalagda historieskrivningen? Bortsett från pengarna - svårt för en smålänning men i alla fall - vem går på segrarnas historieskrivning, egentligen? De brukade inte äga så hög kredibilitet om jag minns den historiekritiska fostran jag fått. Och jag gillar fortfarande enkelt framställda politiska pamfletter mer än glassigt material från Timbro.

Nu var det dock tid att förstå att 1958 var en seger för den goda teologiska argumentationen och motståndarnas argument borde "naturligen" ha avslutats 1958. Jo - om man tagit hem debatten. Annars inte. Kanske hade Södling rätt i att Svenska kyrkan sedan 1960 valt att inte vara solidarisk med sina kvinnliga präster - men då blir frågan: "Varför?" Kan svaret vara: Därför att reformen antogs som en politisk lösning av ett teologiskt olöst problem? När Lydia Wahlström och Ester Lutteman presenterades fick vi veta att de var "lutherskt main-stream". Lydia i Kristendomen och vår tid? Det tror jag inte. Det hade inte Martin Luther heller trott om han träffat Lydia.

Hanna Stenström redovisade sin uppsats i boken "Äntligen". Den ena boken, Kvinnan Samhället Kyrkan (manus klart i maj 1958 och boken kom strax efter midsommar) ställdes mot den andra, Kvinnan och Ämbetet, förordet dagtecknat 1 sept 1958. Varför gripa sig böcker an som kom efter festen och inte ta det bibelteologiska materialet som föregick, dvs utredningen och bibelforskarnas debatt i början av 1950-talet? Och om man tar material i efterhand - varför lämna Nils Johansson utanför? Men låt gå. Stenström fann att det var "en tydlig

strategi" att på boken om Kvinnan och Ämbetet ha en bild av en bedjande kvinna. Hur kan hon veta det? Författarna kanske var för bedjande kvinnor?

Boken Kvinnan samhället Kyrkan är ett svar på önskan om mer kunskap. Först säger samhällsforskarna sitt och så tar teologerna upp materialet teologiskt. Sa Stenström. Tanken är vacker, men så gick det inte till. Den tid man kunde arbeta med materialet var från slutet av januari till början av maj. Krister Stendahl satt i USA och hans manus dröjde. Någon tankeprocess som den Stenström utmålar var det alls inte fråga om. Det hade varit rätt produktivt om forskarna i antologin forskat lite mer kritiskt.

Lennart Koskinen undrade om jag var på plats för att lära mig mer om kvinnliga präster. "Nej", svarade jag, "för att lära mig mer om Östtyskland." Tillrättalagd skrivning i segrarnas intresse - ska man gå på sådant eller mer förvånas över att det så oförblommerat erkänns att saken gäller just detta?

Tisdag, den 23 september 2008 kl. 09:43

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXXII

Det sas mer att minnas i Storkyrkan. Biskop Ruben Josefson ansågs vara väl värd att lyftas fram "förpassad till glömskan av motståndarna", som det hette när Göran Lundstedt talade. Man kan visst läsa Ruben Josefson och fundera över när han bytte åsikt om kvinnor i prästämbetet. Jag ska fråga biskop Ragnar Persenius, han vet. Lundstedt vill på allt sätt visa att Svenska kyrkan drevs av teologi. Kan man helt bortse från att folket - folkkyrkans medlemmar - ville ha ett beslut i frågan och kan man bortse från att den samhälleliga opinionen har en normerande kraft på kyrkolivet? Också här finns en mängd kritiska frågor att ställa. De handlar, alla, om Kyrkans Frihet; Libertas Ecclesiae. Vad är Kyrkan i samhället och vad är Kyrkan till skillnad från samhället?

Ett drag som kom igen handlar om den inre kallelsen. Man måste få förverkliga sin inre kallelse. Det tror jag också. Men Kyrkans sätt att hantera inre kallelser är att pröva dem i det yttre. Inre kallelser kan missförstås - och världen vimlar av missförstånd så det är inget underligt. Yttre kallelse betyder att den inre haft en kritisk referens. För många år sedan skulle jag ta båten runt Varvsholmen i Kalmar. Det var en dimmig höstmorgon och jag tänkte att här kan jag vattnen. Det stod inte på förrän jag såg mig vara på väg mot några stenbumlingar. När jag kollade kompassen styrde jag helt fel. Det yttre - det är kompassen. Utan andra människors hjälp att fundera över Guds mening med mitt liv, hade jag aldrig börjat läsa teologi och än mindre vågat bli präst. Prästeriet är ju inte mitt privata projekt. Det är ett svar på en yttre och en inre kallelse att bli och vara just präst. Här är vi sannolikt oense i Svenska kyrkan på ett mer djupgående sätt än jag förstått tidigare.

Ebba Witt Brattström menade att kvinnoprästrifrågan är själva grundfrågan. Motståndarna för kampen mot den biologiska kvinnan i förakt för kvinnlighet och allt handlar om kyrkorummet; kyrkorummet står på spel. Jaha. Men kan det verkligen vara sant? Det finns väl kyrkohistorien igenom många kvinnor i kyrkan och de är inte präster? Prästfruar, prästdöttrar och diakonissor - drivs verkligen de präster som är makar, fäder och kollegor av förakt för kvinnlighet? Här återstår en del att bevisa! När Witt Brattström talar om Birgitta och Maria ler jag. Det är ju ändå på en högkyrklig prästs hemmaplan hon spelar då. Är hon beredd att ge präster som argumenterade för 50 år sedan och mer rätt, när de sa att frågan om kvinnor som präster kommit upp därför att Maria inte har sin plats i vår kyrkas liv?

Tisdag, den 23 september 2008 kl. 10:06

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXXIII

Domprosten Åke Bonnier var en av respondenterna. Det drog mot lunch (pastasallad, äppledryck och en macka samt kaffe därtill för 60:- i "lunchbidrag", som det hette. Den glutenallergiska kvinnliga prästen fick leva på kaffe för alternativ saknades trots att lunchen annars var helt i klass med den sorts luncher som jag tror miljöpartister äter). Nå, Åke talade. Vigningen av kvinnor till präster är den fortsatta reformationen. Åjke visste. Han hade en sommarmånad varit kvinnoprästmotståndare men funnit att argumenten inte höll. Nu är kvinnliga präster en del av vår identitet och samvetsklausulen avskaffades "tack och lov". Tanken att kvinnliga präster är ett ekumeniskt problem måste avlivas - där hör ni alla katoliker och ortodoxa! (Men fortfarande få präster i Sverige vigda av kvinnliga biskopar inte tjänstgöra i England, kan man påpeka!) Vi måste vara tydliga i ämbetsfrågan och man kan inte samtala om det totalt självklara. Väjningens tid är förbi, för nu hör vi ihop. Allt annat är historia och nu är det slut på kränkningarna.

Parollkristendomen har förstås sitt värde. Men den där tydligheten och kommenderandet att vi hör ihop - går det ihop? Att höra ihop är väl ett äventyr där man möts från två håll, inte en situation där en dekreterar samhörigheten? Lär oss inte 1900-talets politiska liv att den sortens enighet bokstavligen är livsfarlig? Och vad med det totalt självklara - vad man än kan säga om kvinnors behörighet till prästämbetet men inte kan man säga att det är totalt självklart. Några bibelord återstår att hantera, en samlad kyrklig erfarenhet av ämbetet likaså, Martin Luthers påstående att Anden inte tillåter och påvens markering att Kyrkan inte har fullmakt från Kristus att överlämna präst- och biskopsämbetet till kvinnor också. Totalt självklart? Alls inte. Varför tala så?

Professor Cristina Grenholm menade att människor inte kan sätta gränser för Gud och att 1958 års beslut fattades därför att kyrkan valde att öppna sig för världen. Båda påståendena är sanna. Är det också sant att Gud sätter gränser för människor? Motståndarna betonade Guds makt snarare än Guds närhet, sa hon också. Det låter fint när det sägs. Men var inte nattvardsväckelsen från 1930-talet och framöver ett betonande av Guds närhet - den Helige själv kommer till oss i altarets sakrament och altaret står hos oss? Sa inte högkyrkliga präster att just Gud i sitt majestät kommer till oss och denna insikt gav oss den liturgiska förnyelsen? Än en gång: det komplicerade förenklas.

Till sist talades ledarskap. The Presiding Bishop var där; "the most high-ranking woman", sas det. Moderatoren Lollo Eriksson undrade och Jefferts Schori svarade att frågan om kvinnor som präster och frågan om homosex hör samman. Det gillade inte alla svenska biskopar att höra, noterade jag. När Jefferts Schori talade om solidaritet med utanförskapets människor tänkte jag på Biskop Bob. Snacka går ju, tänkte jag men puddingen bevisas genom ätandet. "The Pudding is proofed by the eating."

En biskop sov en stund. "Såg du det?", sa han när jag påpekade förhållandet. Ingen skam i det. Den som sover syndar inte.

Tisdag, den 23 september 2008 kl. 19:50

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXIV

Att blogga i en mörk lokal där skärmen lyser i ögonen är inte lätt så ett mer omfattande bloggande om kyrkomötets öppnande får anstå tills jag blivit mer upplyst. I Universitetshuset finns en utställning om kvinnliga präster. Jag har fått några anmaningar att den behöver jag se. Jag svarar att jag vet mer än de andra på kyrkomötet om frågan och det är det som är problemet. Vad ska man annars säga?

Om uppställningen tänker jag bara på de stora systemen med grandios firande och därför blir jag extra känslig för de små ironiska kommentarer som då och då ges - också av biskoparna - om hur det EGENTLIGEN är. Ett firande kan bli FÖR mycket. Kyrkomötets ordförande Gunnar Sibbmark stoppade i vart fall i mars månad idén att bara kvinnor skulle ha funktioner i högtidsgudstjänsten. Det var, tycker jag, lite synd. För det borde någon gång göras klart att vi fått en kvinnokyrka. Männerna drar. Varför skulle de inte?

Det borde kanske föranleda oss att fråga vad det i praktiken ska betyda att Svenska kyrkan är öppen för alla och tar allas gåvor på allvar. Det upprepas. Men det är inte sant. Jag gnäller inte men alla som med goda skäl har frågetecken inför 1958 års beslut vet hur det går till. Vi marginaliseras för att elimineras. Jag sa högt under Sibbmarks talande i dag: Han ljuger! Han hörde mig inte - man kan ju inte vråla i mötet och störa ordföranden. Han ljuger likväl. Jag väntar bara på att någon börjar rulla upp sammanhangen. Jag sitter i en väl organiserad rörelse där den medvetna lögnen är en viktig grundbult. Det är rätt förfärande. För min del menar jag att det är värre med strukturerade system för att kränka människor eller komma åt dem - som i kyrkoordningens ordning - än det är med enskilda förlöpningar. De senare kan man be om förlåtelse för. De förra cementerar. Tänker jag i mörkret.

Onsdag, den 24 september 2008 kl. 08:40

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXV

Före inledningsgudstjänsten hämtade jag i Domkyrkan gudstjänstagen. Av inledningen framgick att jag inte var bjuden. Gudstjänsten var till för dem som var glada över 1958 års beslut. Kyrkan bjuder in alla. Sekten bjuder in de sina. Jag gick på Ofvandahls.

Det fortsatte med festtal i aulan. Nu är jag rätt erfaren i kyrkomötessammanhangen, så jag får höra inte bara retoriken utan också det som sägs bakom kulisserna. Ibland anförts jag saker som absolut inte ska hamna i bloggen. Ni behöver faktiskt inte höra det. Det räcker att veta att det sägs annat bakom kulisserna. Det är precis som i det forna Östtyskland. Officiöst tal och så pilsner på aftonen i avskildhet och då och där sägs det som verkligen gäller.

Jefferts Schori sa att "ni förvaltar ett stort och värdefullt arv som frihetens försvarare". Hon kom till Sverige "i tacksamhet över det föredöme ni utövar att välkomna kvinnor i pastoralt ledarskap. Femtio år av kvinnors förebildiga liv, vittnesbörd och tjänst och inneburit en överflödande rik och utvecklande förnyelse av er gemenskap". Var får hon allt ifrån? "Världen stämmer in i er glädje." Det tror jag dock är bokstavligen bibliskt sant. Det var både rätt och fel att motståndet mot kvinnliga präster beror på mäns ovilja att ta order från en kvinna. The Presiding Bishop menade att saken inte handlar om att ge order så mycket som att tjäna. Säg det till biskop Bob! Men på vilket sätt var påståendet rätt? Jag vill gärna veta. Intressant var att Jefferts är amerikaniserandet av namnet Gävert från Norrköping och Katharine hör samman med Katarina i Vadstena.

Colin Williams som är KEK:s generalsekreterare tecknade bilden av Europas kristenhet förenad i evangeliets vittnesbörd om rättvisa, fred och skapelsens överlevnad. "Ett budskap om alla människors lika värde och rättigheter." Man behöver vare sig vara teolog eller idéhistoriker för att se hur evangeliet förvandlats till den franska upplysningstidens budskap.

Anders Wejryd talade förstås också. Han tyckte att det verkade behöva påpekas "att utan starka krafter, som i kyrkolivet och med teologiska argument, argumenterade för reformen, så hade den inte kommit till stånd 1958." Hur kan man veta det? Reformen hade kunnat komma till stånd 1920 som en fråga om statliga behörighetsregler och inget annat. Vilka teologiska argument avgjorde besluten i riksdagens två kamrar - det kan man se eller inte se i protokollen. Har Anders läst dem? Nå, för Wejryd var saken enkel: "Det är kort sagt fullständigt naturligt med kvinnliga präster. Frågan är avgjord. Kvinnliga präster är viktiga för att Guds budskap ska nå oss!" Att dom inte visste det tidigare, då? Att de katolska och ortodoxa kyrkorna inte vet det. Kan evangeliket alltså inte nå en majoritet av de kristna i världen?" I Church of England är frågan inte avgjord på samma sätt som hos oss. Min vän Dr Mary Tanner menar att man visserligen tar ett beslut men därefter följer en lång tid där man skiljer mellan andarna och ser Guds vilja och sedan tar emot beslutet i glädje. Jag är hellre teolog ihop med Mary Tanner, intellektuellt redlig ekumen, än med Anders Wejryd. Wejryd såg dock en risk att göra kyrkan till en åsiktsgemenskap. Men det är ju just detta Svensk kyrkan blivit när man beskriver sig själv och den egna teologin som något som "utgör huvudströmmen i Svenska kyrkan". Det är mycket som inte går ihop i festsammanhangen.

Talmannen Per Westerberg var bäst. Detta är ett märkesår för ett viktigt riksdagsbeslut, sa han. Där fick kyrkomötet klara besked om hur det egentligen var. Riksdagen bereder sina beslut noggrant och hade i 37 år berett frågan, sa han vidare (vilket bara i politisk mening är sant). Saken handlade om alla människors lika värde. Sa han. Men borde vi inte prästviga ALLA då - för att i praktisk handling tillförsäkra oss alla vårt lika värde?

En ekumeniskt sinnad person kunde dock fråga var Borgågemenskapen fanns i sammanhanget. Har den alldeles avsomnat? Där skulle vi ju ha en slags första ekumenisk gemenskap. Då borde den väl framträda vid ett så högtidligt tillfälle som i går? Drack jag, när vi firade Borgågemenskapen i London för många år sedan, all champagnen i onödan?

Onsdag, den 24 september 2008 kl. 08:56

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXXVI

Det finns en utställning som Svenska kyrkan gjort i samverkan med Arbetets Museum i Norrköping: "Du ska bli präst." Jag fick i går flera anmaningar att se utställningen för att lära mig lite mer om kvinnliga präster. Jag log och svarade: "Jag vet mer om den saken än de andra i lokalen. Det är just det som är problemet."

Naturligtvis tittade jag - min vana trogen också innan utställningen invigts. Märta Leijons reservation innehåller, som jag påpekat tidigare, egendomliga meningar. En av dem har närmast blivit en slogan och går numera som klok normalsanning, tycks det mig. "Vi äro inte främst könsvarelser utan födda till medborgare i Guds rike".

Den första invändningen handlar om dopteologin. Svenska kyrkan lär om dopet att dopet ger mig medborgarskap i Guds rike. Om jag fötts in i Guds rike, behövde jag förstås inte döpas. Den andra handlar om människosynen. Gud skapar människan till man och kvinna. Könsidentitet är skapelsegiven, det har varit en grundbult i förståelsen av kallelser. Jag är någon som jag ska bli - till kropp och själ och ande. Märtas teologi är usel teologi, funderingar som inte har sin grund i Kyrkans tro och liv. Det gjorde mig ingenting så länge hennes mening var en markering av Bondeförbundets representant i 1946 års utredning. Men nu när detta blir en slags normalitet, då häpnar jag. Bevittnar vi i Svenska kyrkan hur orden slutar vara informationsbärare?

Mor har varit död i mer än tio år. Jag saknar henne just nu. Det hade varit riktigt roligt att kunna ringa och berätta hur stor Märta Leijon plötsligt har blivit. Hon hade inte svimmat - men vad hade hon gjort?

En annan av de stora är Lydia Wahlström. Får jag bara påpeka att en så stor jubelgudstjänst med all grandezza som den i går var just en gudstjänst som Lydia avskydde. För henne var prästen en lärare i svart kappa på predikstolen och liturgin närmast överflödig. Varför hålla fram personer som tänker något helt annat och så låtsas att dessa personer kan tas till intäkt för det som nu sker? En enkel festgudstjänst med en präst i svart kappa, en lång predikan, ingen nattvard, inga processioner, inga korstecken, inga standar - det är Lydia Wahlström. På många sätt föraktade hon också normalt svenskkyrkliga präster dåför tiden. Men rökförbudet som nu införs hade hon gillat. Hon hatade tobaksrök. Och så fick hon en gång byta underkläder och tvätta håret också mitt i veckan. Det var Lydia, det.

Torsdag, den 25 september 2008 kl. 08:18

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXXVII

I går läste jag biskop Tor Andraes herdabrev till Linköpings stift från år 1937. Jag letade efter ett par passager och hittade dem, men fick i förbifarten också ord för en erfarenhet som gnagt i mig sedan i måndags men som jag inte hittat ord för. Biskopen varnar för att prästerna bildar ett skrå. Det är detta skråtänkande som firar triumfer när just prästen (den kvinnliga för den delen) sätts så i fokus. "Präster är som gödsel. Utspridda gör de nytta men samlade luktar de illa", heter det ibland. Citatet har inte biskopen. Men saksammanhanget är nog detsamma. Det är visst viktigt med präster men fokus ligger inte på dem utan på det gudstjänstfirande folket, människorna som prästerna är satta att tjäna med Ord och sakrament.

På de stora utställningsskyltarna för det stora jubileum vi firar finns somligt "översatt" till engelska. Du ska bli präst blir på god svengelska: You are to be a priest. Nu vet den som rört sig lite i världen att så skulle en amerikansk lutheran säga när det handlar om dopet. Du ska bli präst i de troendes allmänna prästadöme och det blir du genom dopet. You are to be a Pastor (med stort P, förmodar jag) skulle den korrekta lutherska termen lyda på engelska. Eller möjligtvis: You are to be ordained. Det här kan jag skriva för att bråka lite med jubileets handläggare men jag är egentligen ute efter det andra: Dopet är den stora vinningen till tjänst för Guds rike i denna värld. Det är på de döpta som fokus ska ligga. Inte på prästerna.

Tisdagens jubileumsgudstjänst blev, säger det trovärdiga vittnet, för mycket för en kvinnlig präst. "Jag kunde inte kommunicera. Det var en främmande religion", sa hon efteråt. Man ska vara noga med att samla repliker. Hegel påpekar ju att när det går annorlunda till i lagarna än i verkligheten så är samhället i upplösning. Vilka indikationer på ett kyrkosystem i upplösning går det nu att se i Svenska kyrkan. Det är den mycket allvarliga frågan. Repliken efter jublandet i domkyrkan är en sådan. Vilka fler sådana repliker kan vi samla?

Torsdag, den 25 september 2008 kl. 11:34

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXXVIII

Domprosten Åke Bonnier skriver på sin blogg: Kvinnoprästmotståndare göre sig icke besvär! Besvär med vad då? De som in te övertygats om att 1958 års riksdagsbeslut är gudomligt i mening att riksdagen rätt förstod Guds mening med prästämbetet, besvärar sig knappast att läsa teologi. De besvärar sig inte heller att pröva om Gud kallar dem att bli präster - för det har Svenska kyrkan bestämt att Gud inte gör. De ska väl då inte heller besvara sig att läsa Bibeln (för bibelorden står där ju ...) eller läsa reformatorisk eller katolsk teologi om

ämbetet. De ska väl inte heller läsa historien kring beslutet kritiskt. De ska ju alls inte besvära sig. Skriver domprosten. Egentligen skriver han nog att han besväras av kvinnoprästmotståndare. I vanliga fall brukar reformatorisk teologi uppmuntra till invändningar och ta upp dem genom att läsa Bibeln. Nå, kvinnoprästmotståndare som Bo Giertz eller Martin Luther göra sig inte besvär. Jag förutspådde att året skulle bli lustigt. Mer konstruktivt vore förstås att arbeta med det teologiska sakmaterialet och kritiskt värdera vad som skett i Svenska kyrkan. Då kan man, som jag brukar påpeka, gripa sig boken Bibelsyn och bibelbruk an.

Vad gäller bråket? I Kyrkomötesbulletinen får vi nu veta att kvinnor i prästämbetet är en av flera faktorer som förändrat prästrollen. Det tror jag. Jag tänker att kvinnor av Gud får autentiska kallelser men att Svenska kyrkan stereotypiskt svarar på dessa kallelser genom att enkelt hänvisa till prästämbetet. Antingen lever då de prästvigda i en slags prästroll och försummar den personliga touch som kallelsen egentligen innebar eller så lever de sin personliga kallelse i prästrollen. De gör vad de ska göra i prästrollen men uppfattar då inte riktigt vad prästeriet går ut på - för de gör något annat. Den kvinnliga präst som i Kyrkans Tidning i somras tyckte det var bra att man bara behövde fira en gudstjänst för på så vis blev det tid över för verksamheten, belyser vad jag funderar över.

Men jag läser vidare i Kyrkomötesbulletinen. "Varför är det viktigt med prästvigda kvinnor? - Kvinnor har gett nya bilder av Gud som inte funnits eller fått plats tidigare. Genom tiderna har det mest varit män som varit teologer. I dag har vi en större mångfald och då är det naturligt att det dyker upp nya sätt att se på texter. Vi får till exempel en större mångfald av gudsbilder." Jag förstår vad komminister Anna Ekström säger. Men jag förstär inte att det inte funnits kvinnor i Kyrkan förrän vi fått kvinnliga präster. Jag ser en väldig prästfixering. Det fanns diakoner och pedagoger som var kvinnor, medges dock. "Att kvinnor nu även är präster ger människor nya ledare att identifiera sig med." Ledare? Identifiera sig med? Jag har nog aldrig uppfattat präster på det viset. Jag tror vi hamnat i något farligt. Präster är till för att frigöra människor, inte för att vara någon andra kan identifiera sig med. Då ställer de sig i vägen för Jesus och de heliga gestalterna.

Saken handlar om texttolkning och mångfald av gudsbilder. Det köper jag knappast. Kyrkan lever inte med gudsbilder så mycket som hon lever med Gud. Hon lever också bortom det dagsaktuella i ett möte med heliga teter som avslöjar något Gud säger. Prästen är ju inte litteraturvetare, tänker jag, utan kallad att vara teolog, formad av Bibel, meditation, bön, andliga erfarenheter. Talet om gudsbilder är underligt. Jag har foton av mina barnbarn i min plånbok - men jag har inte primärt barnbarnsbilder utan barnbarn och jag diskuterar inte mina bilder. De finns där. Så vad då med "gudsbilder"? Ska vi göra oss bilder av Gud eller möta Gud som en levande Verklighet? Ska vi inte lägga gudsbildtalet åt sidan? Eller ska vi säga att somliga av oss faktiskt tänker helt annorlunda och att oenigheten i Svenska kyrkan egentligen gäller frågan om Uppenbarelse? Vi tänker att Gud faktiskt ger sig till känna och talar till oss och vi till Gud.

Fredag, den 26 september 2008 kl. 08:48

Det lustiga året 2008 - fortsättning XXXIX

I går tog jag en bild av utställningen om de kvinnliga präster. Den är nämligen placerad i universitetshusets övre galleri och där är, som i alla fall uppsaliensare vet, en samling statyer av nakna män. Under och mellan dessa statyer finns bilderna på de kvinnliga prästerna. "Könsmaktsordning" kallar jag bilden. Får se om jag kan lägga ut den på bloggen. En sak är nämligen att somliga av oss inte övertygats i ämbetsfrågan. Vi är, som det heter "mot kvinnliga präster" därför att de inte är präster. De vanliga kyrkokommunala agerar översittaraktigt mot kvinnliga präster därför att de är kvinnor. Skillnaden är avgörande allra mest därför att vi är några som är emot ordningen med kvinnor som präster. Alltså inte emot människor utan emot ett beslut om en ordning som inte erövrats teologiskt. Det gör att en del av oss knappast kan gå i kyrkan på söndag när jubiléet ska firas i församlingarna. Det problemet borde det talas öppet om och det redovisas i några kommentarer till min blogg med frågan vad den sortens folk ska göra. Jag vet inte. Präster klarar sig. Men antagligen får vi mer idogt försöka hitta varandra - pensionerade präster som vill fira mässa och lekfolket som längtar efter präster som de känner igen som präster. I Stockholm finns ett gäng som tycks mötas på lördagar, fira mässa, fika och umgås. Men jag vet inte vad jag ska svara den som undrar hur långt man ska behöva åka för att få tillgång till en gudstjänst som man är trygg i. Kanske ska kyrkoherdar oroas av frågan? Lekfolket kan begära självårdssamtal i ämnet. Då får en del kyrkoherdar nyttiga problem att ta ställning till.

Jag tänkte kanske inte blogga nu på morgonen men jag läste lite e-post och fann att jag kritiserats för att jag bloggar. Nu är väl uppgiften att hålla kontakt med väljarna en del av det demokratiska mandatet? Å andra sidan har jag i kyrkomötesutskottet formulerat en kyrkoordningstext och haft några små synpunkter i största allmänhet. Några förslag har jag inte lagt. Det får jag, som utskottets näst sista ersättare, inte göra. Röstar fler på Frimodig kyrka tar vi så många mandat att vi får utskottsplatser. Men det kanske min kritiker inte tänker bidra till? Nå, gamle prosten lärde mig att somliga är nöjda bara när de kan vara lite missnöjda. Det är också ett lustigt förhållande.

Fredag, den 26 september 2008 kl. 12:22

Det lustiga året - fortsättning L

Jag såg det själv. Det kom karlar och bar ut utställningen om de kvinnliga prästerna från universitetet. Kvar står män i marmor och brons, helt tydligt MÄN, för de är avklädda. Nog förstår jag att utställningen inte skulle vara på plats för alltid. Kunde man ändå inte väntat till efter det att kyrkomötes-sessionen avslutats och ledamöterna varit hem? Nu kan ju endast en slutsats dras. Den manliga hegemonin består. Patriarkatet triumferar. Könsmaktsordningen är säkerställd. I marmor och brons kan vi se hur det bortom festtalen förhåller sig.

Jag talar nu inte i egen sak. Den som söker teologiska skäl att ompröva Kyrkans erfarenhet om ämbetet behöver inte nödvändigtvis bli sexist, som alla förstår. En sådan person kan tänka att församlingen är Guds familj och vilja ha både en präst (fader) och en välutbildad diakon/-issa/ (moder). Hade vi varit fria att få bygga

den modellen för församlingsvärd, hade Svenska kyrkan stått starkare i dag. Tänker jag. Och jag hade inte varit det minsta rädd för konkurrensen från andra församlingar som hållit sig med kvinnliga präster. Men den som - och de är många - odlar tanken på reformen med kvinnliga präster som en fråga om kvinnors lika möjligheter, kan sorgsen vandra runt i universitetshuset och se hur det blivit. Männan består. Skulle det detta lustiga åt inte vara läge att försöka precisera vad vi faktiskt är oense om. Man ska hederligt kunna beskriva sin motparts ställningstagande så att motparten känner igen sig. Och någon referens till teologi om ämbetet måste man kunna ge - om det nämligen är ämbetet vi är oense om och det får faktiskt majoriteten bekväma sig att förstå. Man kan inte modellera sin motpart utifrån egna fördomar.

När det gäller talet om diskriminering återstår som vanligt att berätta och belägga vad som sker. Stund, ställe, styrka, slag, sysselsättning och sagesman - det är kravet. För det var inte "kvinnoprästmotståndarna" som bar ut de kvinnliga präster från universitetshuset i Uppsala. Det förhållandet borde väcka till insikter.

Fredag, den 26 september 2008 kl. 14:59

Det lustiga året 2008 - fortsättning LI

Biskop Hans Stiglund skriver en liten betraktelse på Svenska kyrkans hemsida i dag. "Äntligen stod hon i predikstolen!" har han satt som rubrik och han prisar det historiska beslutet 1958. Inte med ett ord beskriver han den verklighet som var.

När Stiglund vann provvalet till biskop i Luleå stift tillhörde han Svenska kyrkans Fria Synod. Naturligtvis ingen stor sak i det - men historieskrivning är en roande syssla. "Det avgörande är vad som förkunnas, inte vem personen är, eller vilket kön vi har", skriver han. Stiglund borde läsa några av de böcker som kommit, de som tycks beskriva att det som sägs verkligen hör ihop med vem personen är. Varför skulle det inte, om man tänker efter? Ordet är till sin natur inkarnatoriskt, det tar form i en kropp, i en person. Men vad är det för kastratteologi han torgför? Är det inte avgörande vilket kön vi har - utan någon liten detalj? Det är väl avgörande för den kvinna som väntar barn - själva graviditetens förutsättning. Och när fotbollspelare ställer upp sig i en så kallad fast situation, vet man var de håller händerna? Kön är en grundkomponent. Gud skapar människan som man OCH kvinna.

Biskopen skriver mer. Nu befrias vi från en cementerad och förfelad bild av vad en präst är. Här borde Hans Stiglund avkrävas preciseringar. I vilken mening ser han en cementerad och förfelad bild hos sina präster och sitt folk i Luleå stift? Den framställningen blir garanterat lustigt men lika garanterat kommer biskopen inte att ge oss den. Det här är bara ord. De ska inte ge kunskap utan mer en liten känsla av att något var fel förr men nu har klokskapen segrat. Jag går inte på det.

Histeskrivning var det. Jag köpte Tage Erlanders dagbok 1958 i går för att se på de aktuella dagarna det året. Alltså riksdagens beslut om kvinnliga präster och kyrkomötets. Statsministern skriver ingenting om saken, nada. Hur ska man förstå det? Såg han inte det historiska beslutet som historiskt? Eller var det alls inte historiskt utan från statsministerns utgångspunkt bara en liten justering i behörighetslagen? Är det i segrarnas intresse att nu göra beslutet historiskt, nu när segrarna äntligen ska skriva historien? Jag undrar. Men går någon på att segrarna skriver historien korrekt? Ska man animera historiker och kyrkohistoriker att granska boken "Äntligen stod hon i predikstolen" i ett försök till vetenskapsteoretisk och intellektuell renhållning? För visst vet vi att när segrarna skriver historien lägger de den till rätta. För den sakens skull har det anslagits medel, pengar från Svenska kyrkans medlemmar!

Söndag, den 28 september 2008 kl. 22:36

Det lustiga året 2008 - fortsättning LII

På bokmässan läste jag Göteborgs-Posten 27 sept. Ordföranden i kyrkorådet i Berghem tycker att det är hyckleri att fira så länge kvinnoprästmotståndarna finns kvar. Två av de kvinnliga prästerna i kontraktet har slutat och ersatts av män. "Här råkade de ut för män som vägrade ta i hand. Kvinnorna orkar inte ta strid jämt." GP behövs om sanningen ska fram - men är detta sant? De två kvinnliga präster saken gäller har sagt att de inte hade något att klaga när det gällde kontraktisternas uppförande. Men smetningen vidlåder kontraktet, prästerna och kontraktsprosten.

Vad ska då göras? Ska de kvinnliga prästerna träda fram och säga att de har blivit juste behandlade? Var trycker GP en sådan information, tro? Eller ska kontraktsprosten skriva en skrivelse till domkapitlet och begära att saken utreds och - för det fall domkapitlet inte kan styrka uppgifterna - en rejäl dementi och ursäkt publiceras? Kan anklagelserna styrkas, återstår för domkapitlet att ta itu med de skyldiga, de som alltså vägrat ta i hand. Alla förstår att anklagelsen redan haft sin verkan. Med lögnen som vapen agerar kyrkorådsordföranden i Berghem och det kan han göra i tryggt medvetande om att ingen kommer att granska saken. Dr Goebbels hade inte kunnat göra det bättre, förstår jag. Den enda skillnaden, tror jag mig veta, är att doktor Gobbels stavade bättre än kyrkorådsordföranden, doktor i litteraturvetenskap som Goebbels var. Ska vi verkligen ha det så här i Svenska kyrkan? Eller ska prästerna i kontraktet vända sig till sitt fackförbund och kräva att skölden hålls blank i de arbetsrättsliga former vi har. Ledsen, grabbar! Det går inte. SACO-förbundet KyrkA tar inte ställning i frågan om kvinnliga präster och håller sig därför borta från allt som har med den frågan att göra. Så vad göra? Kyrkorådets ordförande i Berghem steg för några år sedan fram i Borås Tidning och inte bara beklagade utan också anklagade. Hans brevlåda var sönderslagen och kvinnoprästmotståndarna kunde misstänkas. Han stod vid den papplåda han tillfälligt fått sätta upp (en låda som tidigare inrymt 12 flaskor vodka, nota bene) och uttalade misstankarna. Alla var förstås beredda att tro att kvinnoprästmotståndarna i nattens mörker uppsökt den aktuella brevlådan och slagit sönder den därför att ordföranden öppet tagit ställning för kvinnor som präster. Borås Tidning gav saken vederbörlig uppmärksamhet. Tiden gick och vår alerta polis löste självfallet mysteriet. Det var en mopedburen yngling som var förövare. Jag

skrev då till Borås Tidning och undrade om det klarlagts var den mopedburne stod i ämbetsfrågan. Jag minns inte om min fråga togs in i tidningen. Något svar kom hursomhaver icke.

Borde det dock inte vara en försvårande omständighet för den som tror att Gud gav oss 1958 års reform att den styrks av direkt lögnaktiga - för att inte säga vansinniga - påståenden? Apropå brevlådan skrev jag en inlägg som Borås Tidning aldrig tog in. Jag undrade stillsamt om det kunde vara så att den aktuelle ordföranden förtårt något av det som hans ersättningsbrevlåda tidigare innehållit och därför både ramlat mot brevlådan och kanske också fått en av stimulantia påverkan bild av verkligheten. Eller är verkligheten den, att kvinnoprästmotståndarna inte drar sig för något? De tar inte kvinnliga präster i hand och de skickar mopedburna ynglingar på bärsärkargång mot brevlådor i kontraktet?

Sa jag inte för länge sedan något om det lustiga året 2008? Det vansinniga har lustifikationsvärden, medge det!

Måndag, den 29 september 2008 kl. 09:16

Det lustiga året 2008 - fortsättning LIII

Anders Wejryd intervjuades i DN.se den 27 september. Smaka på den första frågan: "Anders Wejryd, är kvinnor en naturlig del av Svenska kyrkan i dag?" Vad skulle hänt om Wejryd svarat nej? Men ringer inte larmklockorna någonstans när denna debila fråga kan ställas i Sveriges malligaste morgontidning? Var det kvinnor som infördes 1958? Nu pratar Wejryd på om kvinnliga präster - men det var faktiskt inte frågan. Eller är kvinnor bara kvinnor om de är kvinnliga präster? Jag medger att jag ibland undrar om inte detta är den egentliga kvinnosynen ...

Intervjuaren frågar på: "Hur tolkar du att det fortfarande finns kvinnoprästmotståndare i ert samfund?" - En viktig del i Svenska kyrkan är att det ska råda åsiktsfrihet men de teologiska argumenten mot kvinnliga präster är borta, kvar finns argumentet om att vi ska vara lika den romersk-katolska eller ortodoxa kyrkan." Det snällaste man kan svara på detta är att Wejryd inte vet vad han pratar om. Om han vet och svarar som han gör, då gäller Myrdals ord och MarieLouise Samuelssons insikter om den mannens sätt att i sanningfrågor uppträda som en liberal, d v s totalt frisinnat. Det vi här bevittnar förklarar i så fall en del av det som händer i Svenska kyrkan. I stället för att redligt ta sig frågorna an, hittar man på. Jag har varit med ett tag i samtalsgrupper som hanterat frågan. Första försvar har alltid varit att vi inte ska se tillbaka (minns bibelkommissionens ord, dock!). Nästa försvar har varit att inte gå igenom de teologiska argumenten och jaga med hjälp av böcker, kommentarer och annat som teologer brukar använda som verktyg. Tredje försvarslinjen har varit att diskutera hur mycket motståndarna NU kan tänkas ge med sig. Och när de sagt att "vi har gett vad vi kan om vi ska vara trogna insedd sanning", så har motparten lagt ihop sina anteckningsblock. Men, tro mig, argumenten finns kvar och av allt firande menar jag att de förstärks. Åsiktsfrihet, förresten! Svenska kyrkan styrs av Bibel och bekännelse, det är i vart fall för en postmodernist mycket tydliga instruktioner om vad som tros, lärs och bekänns. Till skillnad från många vilka, som det heter, bejakar 1958 års beslut har några av oss insikter, inte åsikter. Kan man få insiktsfriheten proklamerad i Svenska kyrkan - och därmed kravet på att uttalanden ska böttna i insikter och inte i åsikter? Då får Anders Wejryd mycket att läsa för att hinna i fatt. Så lustigt det ska bli med debatterna med Wejryd därefter.

"Har kvinnoprästmotståndare ingen plats längre i Svenska kyrkan? - Sedan 1995 finns ett beslut om att man ska samarbeta med vem som helst oavsett kön i Svenska kyrkan. Det är ett tydligt beslut och vi har fått en uppstramning." Makten brukar tala så. Ärkebiskopen firade högtidsdagen med att vara på bokmässan. Jag kom inte åt att fråga honom vilken bok han gett ut i år. Jag frågade förra året, men då hade han inte skrivit någon. Han kanske varit upptagen med uppstramningsprocesserna?

Vill ni veta hur biskop Hans Stiglund i Luleå har det? Han kan tycka att när det gäller de som mår så dåligt av kvinnliga präster och tanken på en kvinnlig biskop att det vore bättre att de hittade ett annat andligt sammanhang. Så talar en biskop, den som fått herdeansvaret. Utanför mitt fönster finns 11 får. De har betat här hela sommaren och vi vänslas lite, dvs jag ger dem vatten och kliar dem lite. Jag vill inte ens att de ska hitta ett annat andligt sammanhang, och jag är bara en enkel pastor, dvs herde. Stiglund är bautapastor: Pastor Pastorum. Stiglund tycker att bibeltolkningen att kvinnor inte ska vara präster kan jämföras med bibeltolkningen att det är okej att hålla slavar. "Snäva bibeltolkningar", har Stiglund kommit på. När Stiglund lämnade Synoden och kom med i Biskopsmötet ökade uppenbart medeltalet vad gäller intelligens i båda sammanhangen.

Om någon undrar hur jag tänker om vad som måste göras är svaret enkelt: Det måste brukas teologiskt allvar när vi ägnar oss åt en konflikt som böttnar i teologi och som skadar Svenska kyrkan. Det har jag sagt i decennier. Men lägg nu märke till att Hans Stiglund intet har att säga till sina gamla fränder. Man kunde tänkt sig att han, och det kunde man tänkt om många andra också, förklarat på vilket sätt vi tänker fel. Men det får vi aldrig höra. Våra argument är bara borta! De finns inte? Hur kom sig det?

Måndag, den 29 september 2008 kl. 09:43

Det lustiga året 2008 - fortsättning LIV

Jag hörde Lillemor och Sven Erlander på bokmässan. De presenterade Tage Erlanders dagbok 1958. Jag hade i lördags bara hunnit läsa halva boken men naturligtvis slagit upp de avgörande dagarna när det gällde frågan om kvinnliga präster och kollat namnen i registret. Såvitt jag kan se, tar Erlander alls inte upp detta historiska beslut. Det gjorde visserligen Lillemor på bokmässan - men kan det då tänkas vara så att historien skapas nu eftersom den behövs nu och att den formuleras, som Wejryd upprepar, som segrarnas historia? Då var beslutet en fråga om att de statliga behörighetsreglerna också skulle gälla i statskyrkan - och den saken var, så sedd, ingen stor fråga alls och behöver inte få plats i statsministerns dagbok. När Lillemor talade kvinnoprästfrågan, räckte det som jag läst i dagboken för att jag skulle le. Nådegåvan att upptäcka lustifikationer är inte att förakta.

För Gustaf VI Adolf var frågan allvarlig. När det 1960 blev tid att viga de första kvinnliga prästerna, kallade kungen till sig ärkebiskop Gunnar Hultgren och bad att saken skulle skjutas upp. "Ers Majestät, det är för sent", svarade Hultgren. Till detta kan man påminna sig Margit Sahlins brev i januari månad 1960, där hon skrev att ärkebiskopen kunde betrakta hennes begäran om prästvigning återkallad om konsekvenserna skulle bli att Svenska kyrkan skadades av en vigning. De som gör en framgångssaga av det som var för 50 år sedan, måste ta bort en del för dem besvärande dissonanser. Men ska segrarnas historia nu skrivas, kommer inga påminnelser om detta att höras mer än på bloggen.

Ska jag till detta lägga en redovisning av min förvåning hur lite genomslag det stora jubilerandet trots allt fått i media? Här har inte ens berättats att Katharine Jefferts Schori av ärkebiskop Anders Wejryd vid biskopslunchen för det fina folket fick en stola med Svenska kyrkans vapen på. Så har det berättats i USA och så nådde nyheten mig. Är det på sitt sätt inte rätt lustigt att hon som tricksar med lagparagraferna för att få bort biskop Bob kan uppträda med vår kyrkas vapen, alltså vapnet för den kyrka där sveket varit vapen och lögnen verktyg när det handlat om att genomföra 1958 års beslut? Jag försvarar vapnet med samma argument som när försvaret sydde fast svenska flaggor på uniformsärmen - de andra ska inte få lägga beslag på fanan och vapnet. Men om jag ser the Presiding Bishop i den stolan, då inser jag vad jag ser.

Måndag, den 29 september 2008 kl. 14:16

Det lustiga året 2008 - fortsättning LV

Det har firats i Växjö också. Nu uttalar sig komminister Leif Adolfsson i Växjö. Han har deltagit i jubileet. "Han vittnade", heter det i Smålandsposten i dag, "om att han som ny präst för 30 år sedan noterade att många präster hade bildat starka gäng där attityden mot kvinnliga kollegor var överlägsen och nonchalant. - Det känns som att det var länge sedan. Nu är läget ett helt annat. Det är högt i tak med mycket skratt och glädje. Vi jobbar sida vid sida och har blivit en fulgod kyrka, säger han." Fullgod, var ordet sa Bill. Full av godhet, sa Bull. Eller? Fast lite betyttad blir jag över det där med skrattsalvorna på jobbet. Vad säger Jesus om dem som skrattar nu? Luk 6:25. Och så väldigt högt i tak är det väl ändå inte? Fast riktigt lustigt är det inte.

Adolfsson fortsätter: "De som ännu ingår i små gäng tycker jag mest synd om eftersom de har målat in sig i ett hörn, säger han." Det nedlåtande måste komma till uttryck. Vill verkligen någon söka självård hos en präst som argumenterar så markerat uppifrån. Hans hållning är inte med-lidandet. Han tycker synd om dumskallarna som själva målat in sig i ett hörn. Vill ni ha mitt råd - passa er för den mannen om det kommer till livets allvarliga frågor. Han skrattar och blir nedlåtande. Han avslöjar sig publikt. Det ska man kanske vara tacksam över.

Vore jag komminister Eva Pettersson i Växjö skulle jag uppsöka arbetsköparen och fråga varför Leif har högre lön. Eva har varit längre i selen - men lönesättningen är till manlig fördel. Hur kommer sig det? Tretusen spänn i månaden är väl en betydande skillnad. För somliga betalar det sig att vara man.

Naturligtvis uttalar sig Elisabeth Hullfors, som organiserat firandet. Hon tycker att det är bäst med jämställda arbetsplatser. Se, det tror jag också. Men det går att jobba ihop, kvinnor och män, utan att alla är prästvigda. Blanda inte korten. Nu håller vi på att i församling efter församling få enkönade, kvinnliga arbetsplatser. Om det är bra med jämställdhet - då har vi problem. Fast på ett annat sätt än det framställs.

Måndag, den 29 september 2008 kl. 21:14

Det lustiga året 2008 - fortsättning LVI

Nyhetsflödet fortsätter. I Stockholms stift firades jubileet genom att stiftet bjöd på tårta under lördagseftermiddagen. En av dem som fikade visste inget om tilldragelsen - men tyckte det var bra att dagen uppmärksammades och, sa hon, "jag hoppas att det blir fler kvinnliga präster på högre positioner". Tanken att prästeri är slit på basplanet, hos vanliga människor, blir alltmer exotisk, förstår jag. Och själv tycker jag om lustifikationen; en kyrka som inte bjuder människor bröd utan tårta.

Siffrorna från i lördags tycks inte imponera. Stor satsning men ändå rätt klen - var fanns de tusenden och åter tusenden som vill fira att vi för 50 år sedan fick ett beslut om kvinnliga präster? I stift efter stift skulle de väl välla fram? När man i Kalmar ville markera mot Kalmardekanatet, som just då bildats, bjöd man in pastor Eva Brunne. Det var 80-tal. Hon fyllde domkyrkan. 2000 människor, sas det. En klarsynt man beklagade kyrkvårdarna som fått bära 600 eller 800 stolar - men de hade inte burit några och domkyrkan rymde 1200, kanske 1400, sa brandmyndigheten. Det är mysteriöst, det hela. Men man måste väl lita på media. Jämförelsevis tycks alltså entusiasmen för kvinnor i prästämbetet ha minskat med ökad andel kvinnor som präster.

Jag läser också Sveriges Radio Väst på nätet. Där frågas om det är bra eller dåligt att färre män och fler kvinnor blir präster. Just nu är den högsta siffran, 38%, svaret "Det är för bedrövtligt, kvinnorna borde hålla sig borta från predikstolen." Vox populi, vox Dei" - folkets röst är Guds röst. 32 hade röstat när jag tittade. Intresset är tydligen just så stort. Å andra sidan blir min lillebror alltmer upprörd och det får verbala konsekvenser. Hans upprördhet gäller ett prästerskap som firar sig självt. Om folk fattar vad skrälet håller på med /för medlemmarnas pengar/ så får det konsekvenser. Menar han. Han kan ha rätt. Men där uppe, hos överheten, där luften är tunnare är sådana möjliga komplikationer inte alltid lätta att förstå. Man samlas med gratistårta och det ena med det andra. Domprostar och domprostinnor hedrar med sin närvaro evenemangen. För att inte tala om biskopar och biskopinnor. Men det blir likväl inte så många ...

Onsdag, den 1 oktober 2008 kl. 21:40

Det lustiga året 2008 - fortsättning LVII

Kyrkspiran på Alnö i Sundsvall vek sig i söndags. Sundsvalls Tidning frågar församlingens präst Gisela Haupt om detta ska ses som ett Guds tecken. "I dag firar vi att kvinnor fick vigas till präster och spiran är ju en manssymbol." Det är bra med klara besked.

Sådana lämnas också genom ett inlägg i Smålandsposten den 30 sept. Jens Linder företräder Kyrk-A och Ann-Christin Dan Forum för prästvigda kvinnor i Svenska kyrkan (det som förr hette Forum för kvinnliga präster, tror jag) De pläderar för fler kvinnliga ledare. Lite underligt att facket, som aldrig tagit i den strukturella diskrimineringen av de oliktänkande - de som tänker som Svenska kyrkan tänkte- nu lierar sig med en annan intresseorganisation. Vi måste ha kvinnliga förebilder, är budskapet. Men har vi inte det? Söndagsskollärare, barntimmeledare, gudmödrar, kyrktanter, diakonissor, församlingspedagoger och många fler för att inte ta till det älskade om modern som ber vid barnets säng. Överallt finns det kvinnor. Vi har lärt oss mycket av de och oftast det grundläggande. Präster är av underordnad vikt och betydelse, när allt kommer till allt. Och prästeri handlar inte om att komma högst upp på dyngestån så mycket som att göra tjänst. Vad är det för trovärdighet när prästerna söker ledande positioner, vill komma sig upp - och håller hårt på ledigheter, förmåner, arbetstider och möjligheter till dyrbar fortbildning? - muttrar jag, som helt enkelt inte går på snacket.

Min tanke är att ledare upptäcker vi i ledet och så tar vi emot den nådegåva till ledarskap som de fått som en gåva till oss alla. I en folklig kyrka är ledarskap aldrig ett personligt projekt, med andra ord. Jag är i grund oense med fackföreträdaren. Det visar sig vem som ska leda. Om man nu besvärar sig att tro på Gud, vill säga. Och man behöver inte ha varit med länge för att upptäcka andligt ledarskap hos mängder med kvinnor. Se filmen Stengrunden (GA-förlaget (042-37 48 10)

Nu skriver de såta kamraterna vidare: "Låt det inte ta ytterligare femtio år i Växjö stift innan vi kan begrava diskriminering och uråldriga värderingar som ser till kön i stället för kompetens. Jämställdhet handlar om att använda vår personal på bästa sätt - att skapa förutsättningar för Svenska kyrkan att fortsätta vara ett naturligt inslag i våra medlemmars vardag." Det sista var för mycket. Men man kan väl inte skriva att Svenska kyrkan ska vara ett naturligt inslag i våra medlemmars sön- och helgdag. Vackra ord utan innehåll. Svenska kyrkan är inte så storstålig i svenska folkets vardag. Men det var inte det värsta. Vad menas med "uråldriga värderingar" - när de som skriver båda har lön som präster i Svenska kyrkan och därmed till uppgift att utlägga just uråldriga värderingar, Psaltaren t ex. Nu ska jag inte trilskas. Är Linder och Dan överens med mig om att kompetens och inget annat ska styra möjligheten till befördran i Svenska kyrkan? Ska personalen - också de som sakligt och med goda skäl menar att 1958 års beslut inte vilar på den solida teologiska bas sådana beslut måste vila på - användas på bästa sätt? Menar de det? Eller säger de bara sådant i tanke att det de säger inte gäller alla?

Det finns en lustifikation till att markera. Jens Linder och Ann-Christin Dan (de undertecknar med mannen först ...) menar att det "i en tid då våra medlemmar tar sitt medlemskap i Svenska kyrkan under nya överväganden" blir särskilt angeläget att skapa jämställdhet på ledande poster. Här kom argumentet. Inte frågan om hjärtats tro utan den om plånboken. Vi vill inte att ni ska sluta betala oss - och därför måste vi få fler kvinnliga chefer så att ni vill fortsätta betala. Resonemanget borde klassificeras som obetalbart. Vem går på det?

Torsdag, den 2 oktober 2008 kl. 08:01

Det lustiga året - fortsättning LVIII

I väntan på att klockan ska bli klocka /det heter så/ och dagens id med telefonsamtal kan begynna kollade jag e-posten. Äntligen förstår jag. Facket ställer upp för Forum i stift efter stift. Samma artikel designas så att den framstår som lokal och återfinns i olika landsortstidningar. Det är, tror jag, en framgång som mycket snart kommer att visa sig vara en motgång. Orkestrerad kampanj med facket som aktör - och jag som betalar! Insikten kommer att slå fler präster än mig. Denna insikt paras med en reflektion över hur en slafsigt text alltså kan uppfattas vara värd så mycket att facket tar den på nytt och på nytt. Något har hänt. Samtal, diskussion och debatt förvandlas till centralstyrd propaganda. Jag talar hellre med en människa som står för sina ord - för de är hennes och uttrycker vad hon vill säga och stå för. Också om den personen har en annan mening än vad jag har, kan vi mötas. Det som åstadkommit av Kyrka-A och Forum är personligt det också. En personlig förolämpning.

I Ölandsbladet kunde inhämtas att beslutet 1958 var ett klokt beslut men inget bra beslut. Pastorsadjunkt Ida Gunnarsson Blom menade att samvetsklausulen gjorde och gör at manliga präster fortfarande kan välja bort samarbete med kvinnliga präster. Från Brämaregårdens församlings lilla blad inhämtar jag svaren på frågan om vad Eva Lardner-Björklund och Louise Sjölund tycker och tänker om kvinnoprästmotståndare:

Eva: Det finns nog många idéburna organisationer som har samma problem, att yrket blir ett personligt projekt. Då har man inte förstått att man måste rätta sig efter organisationens regler och riktlinjer. Louise: I dag är det ju mest unga killar på pastoralinstitutet som förmedlar dessa åsikter. Det är svårt att argumentera med dem, allt är svart eller vitt. Det handlar ju om bibeltolkning. Eva: Vi har åsiktsfrihet och de får gärna tycka vad de vill men i Svenska kyrkan har man bestämt att man kan vara kvinna och präst.

Samvetsklausulen var förutsättningen för att de tveksamma skulle rösta för beslutet i september 1958. Utan klausulen kanske det inte gått så lätt, vilket gör att man kan fundera. Men hade beslutet likväl tagits, hade det resulterat i en kyrkosplittning. Det hade Svenska kyrkan inte orkat med, inte 1958. Möjligtvis kunde man säga att 50 års långsam reträtt bort från folket och bort från den tro som innebar att präster kunde identifiera Svenska kyrkan som Kristi kyrka i Sverige, inte var en bättre utväg. Å andra sidan: Ett nej 1958 hade orsakat en kollaps. Media och partier hade aldrig accepterat ett annat svar än ett "ja". Att fira ett beslut som kom till i ett så omöjligt läge, kanske till sist inte är så motiverat. En loose-loose-situation, alltså.

Nu borgade samvetsklausulen för att det inte skulle bli konstiga konflikter. De 17 punkterna, som var Kyrklig Samlings konkretioner av läget, ville reda ut situationen så att de frustrerade inte skulle förfara ovist. Tryggt

skulle alla veta hur man tänkte och därför gjorde. Det blev inte så. Nu blir det diktat. Några av dem som uttalar sig kommer från sekter och blir präster i Svenska kyrkan. Andra tänker politiskt. Kyrkan tänker mer inkluderande. Jag är medlem i Svenska kyrkan, inte i ett parti eller en sekt. Det förhåller sig på samma sätt som när jag är medborgare. Högern kan regera eller socialdemokraterna, jag behåller mina medborgerliga fri- och rättigheter likväl. Sossen behövde inte emigrera när Alliansen tog över. Sossen behöver inte heller acceptera den rådande politiken utan SAP samlar arbetsgrupper för att se hur den ska ändras. Det kallas demokrati. Och sossen är lika mycket medborgare som högermannen. Det kallas medborgarskap.

Hade man - som de sekteriska - sett Svenska kyrkan som ett parti kunde man lärt sig något av min vän lantbrukare Göran Persson, som en gång var statsminister. Han skriver i boken *Min väg, mina val*: "När majoriteten har segrat är det ju i stället minoritetens intressen som måste beaktas, för annars söker sig minoriteten snart någon annanstans." Men varför kan Louise inte argumentera med de unga killarna på pastoralinstitutet? Kan hon argumentera med folket i Brämaregården då?

Torsdag, den 2 oktober 2008 kl. 21:22

Det lustiga året 2008 - fortsättning LIX

Lite betyttad sitter jag i aftonlampans sken och vet inte om jag måste dementera det som blev fel i Kyrka och Folk. Märta Leijon och vi bodde inte på samma gata men hon bodde i Lidnäs, som låg inom mors provinsialläkardistrikt. Det kanske, i fall som dessa, inte är så noga med detaljerna? Lika lite som det uppenbarligen är i bibelöversättningen, X 2000, som den kallas. Men bravaden har utförts redan i NT 81. Det var en matematiskt och kemiskt och biologiskt och på alla andra vördnadsvärda sätt utbildad docent som ställde frågan vad grundtexten säger i Apostlagärningarna 1:21. Jag kollade. "hemin andropån", står det: "några av de män". Så heter det också i översättningen 1917 men numera säger "några av dem". Jag måste fråga professor Bertil E Gärtner, min vän (om någon verkligen undrar) om denna retuschering. Jag hör till de enfaldiga som menar att den sortens politiskt korrekta ingrepp inte är tillåtna - eller är det något annat? Ibland blir detaljer informationsbärande. Nu är jag inte exeget så jag måste fråga. Jag kanske ska fråga professor Bengt Holmberg, en annan vän, men påpekar jag för honom att jag inte är exeget returnerar han frågan och undrar varför vi alltid måste påpeka det. Han säger aldrig till mig att han inte är kyrkovetare. Svaret på den frågan, söker jag fortfarande. Men medge att min vän docenten i alla de kryptiska naturvetenskapliga ämnena som kom på retuschen är värd en applåd!

Annars läser jag i bilderboken *Du ska bli präst*. Jag bestämde mig för att inte gå in på de personliga livsberättelserna. Det räckte att påpeka att bilderna i boken ställts ut mellan de kraftfulla männen i universitetshuset. Dr Fyrlund, ännu en vän (jag överraskas dagligen av hur många vänner jag har!) menar att vi måste uppmärksamma Anna Nilsson Christersdotter, prästvigd i Växjö stift, säger. Vi är ju några som tänker att med kvinnor som präster får vi en annan religion. Nu läser vi innantill: "Jesus och Gud är inte 'Herre' för mig. Jesus får gärna vara Herre för andra, men för mig är han så mycket mer och så annorlunda än så. Det händer att jag säger 'I Skaparens, Befriarens och Livgivarens namn'. Jag vet att jag får det Gud. Jag skulle inte tro på Gud om vi inte kan prata om henne på det sättet."

Om detta kan jag bara säga som Lars Melin i boken *Svåra i kyrkan*: "Och det är inte rimligt att en allsmäktig Gud som vill människornas väl har uppenbarat en lära som är så svärgenomtränglig att det tar teologerna två tusen år att klura ut hur det egentligen och djupast sett förhåller sig. Varför sade inte Gud med en gång att han var en svart kvinna?"

Fredag, den 3 oktober 2008 kl. 15:58

Det lustiga året 2008 - fortsättning LX

Någon gång kommer självfallet lögnssystemet att spricka upp. Det kommer att börja någonstans där ingen riktigt tänkt sig. Virestad, kanske? Kyrkoherde Jan-Åke Karsslön, under åratals utsatt för grovt förtal, blev utköpt för drygt ett år sedan. Han jobbar nu på rättspsykiatri och får de bästa vitsord. Konstigt att en "kvinnoprästmotståndare" kan vara duglig - men låt oss inte nu fördjupa oss i den problematiken.

Pastoratet anställde en kvinnlig kyrkoherde. Nu meddelar Smålandsposten i dag att hon efter bara ett år lämnar sin tjänst. Hon vill för Smålandsposten inte berätta om skälen men en ledamot i kyrkonämndens arbetsutskott bekräftar att det handlar om arbetsmiljöproblem och relationsbekymmer. Nu gäller det att få hela frågan genomlyst. Kan det vara så att "kvinnoprästmotståndaren" och den kvinnliga kyrkoherden utsatts för precis samma behandling och att detta indikerar ett systemfel? Biskop Sven Thidevall talade med kyrkoherde redemptus Karlsson men ville inte höra vad hans kontor hade att säga. Kantorn kördes helt sonika ut från biskopens rum. Det tyckte jag var underligt. Skulle Thidevall fått höra något av kantorn som kunde varit till hjälp för att den kvinnliga kyrkoherden inte skulle sluta efter ett år? Vad exakt var det Thidevall inte ville veta? Det förstår jag inte.

Jag hör till dem som inte tror att präster ska vara lokalanställda. Skulle kyrkoherdarna, den utköpte och hon som slutar, sätta sig ihop och gå igenom sina erfarenheter och vi därefter få en helt annan diskussion - en där "kvinnoprästmotståndarna" fördelaktigt skiljer sig från "kvinnomotståndarna" - alltså de teologiskt motiverade från maktambitiösa lokala och kanske okunniga kyrkopolitiker? Och var ställer sig Thidevall då? Vill han höra erfarenheter från det lokala? För min del skulle jag med glädje hälsa en genomlysning av ett lokalt förhållande som alla kan se konsekvenserna av; utköp och uppsägning. Här finns förstås något att lära. Jag är alls inte säker på att systemet vill ha den saken redovisad. Men med offentliga medel betalas verksamheten. Här ska inte skumraskas. Här ska talas öppet.

Är detta som hänt lustigt? På inget sätt. Men det är en allvarlig händelse under det lustiga året - och den skulle kunna leda till genomgripande reformer och till en helt ny och saklig debatt om de teologiska frågor som

oenigheten enligt min mening gäller. Och lustigt vore det om jubileet skulle resultera i just detta - när verkligheten spricker upp. Mot sanningen förmår vi till sist ingenting, har jag fått lära mig.

Fredag, den 3 oktober 2008 kl. 18:02

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXI

Kl. 16.39 i dag blev jag morfar för fjärde gången. Jag bloggar inte för att skryta, bara för att meddela hur det är. Sigrid Doris Sofia, heter flickebarnet. Längd och vikt vet jag inte för föräldrarna kom in på BB kl 16 så det hela var väl lite hektiskt. Jag får skriva lite kortfattat för jag måste åstadkomma en beskrivning av världen denna dag sedd genom mina ögon, som flickan ska få. Det har de andra fått. Men tro inte att jag försummar det feministiska perspektivet, allra minst en dag som denna!

Det är min ambitiöse vän Rolf T Pettersson i S:t Pauli (jag anger båda så att ni ser att Rolf Ture stoltserar med två apostlar) som kompletterar min barnsliga glädje. Han har läst Anne E. Carrs bok *Transforming Grace*. Carr lyfter fram frågan om prästvigning av kvinnor, skriver Rolf, och talar om två fronter: "Å ena sidan är kvinnans tillträde till kyrkans ämbete en viktig symbol för att visa att kvinnan är likställd med mannen och har samma möjligheter att vara med i ledning och beslut" Det talas det rätt mycket om, som vi vet i dagens svenska kyrka. Men Carr ser också en annan front. Den traditionella ämbetshierarkin uttrycker hur gudsfolket delas i två klasser: de vigda och de andra, som är underordnade. "Eftersom den hierarkiska strukturen som sådan anses vara det egentliga problemet finns farhågor att denna befästs av kvinnans tillträde till ämbetet." Det tål att tänka på - just när det blir väldigt mycket så att skrået jubilerar - och skrålar jublande.

Nu tror inte Carr detta: "I stället för att hierarkiska strukturer cementeras, omvandlas prästämbetet genom kvinnans tillträde från ett kultiskt, ceremoniellt ämbete till ett tjänande, från ett tecken på prestige till ett tecken på tjänst." Vill någon läsa Carr så läs sidan 40. Men här är material att fundera över. Om nu prästeriet var prestigefyllt och man söker en tjänandets livsform - var då inte Margit Sahlin rätt ute när hon sökte denna andra tjänst, som skulle befria Svenska kyrkan från det prästerligt prestigebundna? Och borde vi kanske tala mer om hur Margit designade en klänning för kvinnliga präster som närmast såg ut som en ordensdräkt?

Men vem ska då stå för ceremonierna och kulten? Ska den sortens lekfulla liv hänvisas till frimureriet? Frågorna ställer upp sig på rad. Tänk om Svenska kyrkan kunde använt sina resurser till att uppmuntra till kritisk reflektion efter beslutet för 50 år sedan i stället för på det firande vi bevittnade och fick läsa om i två böcker.

Det är bättre att tänka än att fira det otänkta, tänker jag - som för egen del ska gå och fira min tredje dotterdotter. Om henne behöver jag som morfar nämligen inte tänka så mycket, för hon är sannerligen inte något problem i mitt liv. Inte någon annanstans heller, hoppas jag. Jag har fått frågan förr. Vad skulle du säga om någon av dina döttrar skulle bli präst. Först svarade jag att det är deras sak att ta ställning, inte min. Sedan sa jag tilldöttrarna: Om ni blir kvinnliga präster ska jag skriva att ni inte får arva mina teologiska böcker för om ni ska bli kvinnliga präster vill jag inte att ni ska bli bra kvinnliga präster. Då skrattade dom - för dom är begåvade och förmår uppskatta sin fars goda humor. Till sist sa jag till journalister som frågade: Jag önskar i så fall att de kan ägna sitt liv åt den saken på ett betydligt bättre underlag än det som var underlaget 1958. Det sista svaret är bäst - och allvarligast. Hur kan man egentligen våga vara präst utifrån ett riksdagsbeslut våren 1958, enkannerligen när man vet med vilka argument riksdagsledamöterna tog beslutet?

"Kvinnoprästmotståndarnas" frågor skulle kunna visa sig vara de kvinnliga prästernas bästa bundsförvanter, om man tänker efter.

Söndag, den 5 oktober 2008 kl. 19:33

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXII

När det blir för mycket, finns det anledning att bli försiktig. Jag läser självfallet Nya Wermlandstidningen där professor Cristina Grenholm skrivit om att det är 50 år sedan kyrkans vägval. Här är meningen som avslöjar: "I alla avseenden gjorde Svenska kyrkan rätt val 1958." Strunta nu i bibelkommissionens ord 1970 om att "så bör det inte gå till" och fundera i stället över demokratiskt fattade beslut. De är kompromisser, aldrig "i alla avseenden" rätta men man kan leva med dem och efterhand omprövas de. Så går det till. När ett beslut avviker från denna regel och "i alla avseenden" är rätt, finns det skäl att dra öronen åt sig. När man väl gjort det, och öronen ligger som klistrade mot huvudet, kan läsningen fortsätta, men först då!

Texten ägnar sig åt att konstruera den verklighet professorn vill ha, inte den som är. Kyrkomötet 1958 vacklade och försökte hantera frågan om kvinnor som präster som en ordningsfråga. Grenholm ser i stället alternativ som är tydligt åtskilda. "Kyrkan valde mellan förnyelse eller bevarande för att vara trogen sin uppgift." Det kunde man önska men saken var ju den att riksdagen redan valt! Beslutet 1958 påstås innebära "ett stort steg framåt genom att hälften av de kristna välkomnades till möjligheten att förkunna, döpa och leda mässa."

Men det är väl inte slutsatsen? Hälften hade ju redan den möjligheten, nämligen männen! Nu är det numerära dock inte så avgörande. Prästeriet är inte en uppgift för någon hälft utan för ett litet fåtal, i matematisk mening närmast ett försumbart antal. Vi söker hos alla människor den kallelse Gud försett oss med. De flesta ska vara något annat än präster i det säskilda prästämbetet men alla troende ska utgöra de troendes allmänna prästadöme. Det är till sist viktigare än prästeriet, som ska skickliggöra allt detta folk. Gudsfolket ska växa och prästerna förminska.

"Efter stor vända hade kyrkan blivit övertygad om att Guds kallelse till människor ska tas tillvara oavsett deras kön." Självklart - behövdes det verkligen vända, för detta måste alla vara överens om! Frågan gäller något annat. Den gäller vad prästämbetet efter Guds vilja är. Där tycks vi oeniga därför att vi ställer frågan olika. "I varje steg måste kyrkans folk och företrädare fråga sig om vi genom handling och beslut verkar för den kyrka vi

vill ha." Så kan jag inte uttrycka saken. Det måste - eftersom Kyrkan är Kristi Kyrka - handla om att fråga, det är sant, men fråga är om vi genom handling och beslut verkar för den kyrka Kristus vill ha. Allt annat blir blasfemi, hädelse. Professor Grenholm är professor i tros- och livsåskådningsvetenskap vid Karlstads universitet. Hon sitter i Svenska kyrkans läronämnd.

Moderaten Johan Lothigius vill i NWT välkomna Grenholms tankar. Han sitter i kyrkomötet. Så mycket har han förstått att det också är andra än manliga präster som "tagit ställning mot sina systrar i ämbetet" - fast om det var andra kanske de då inte ska kallas systrar i ämbetet, om man ska vara noga? Nå, systrar duger gott. Vilka är de? "Gudstjänstbesökare som vänt om när de förstått att det var en kvinna som skulle dela ut nattvarden." Ska vi införa nattvardsplikt eller vad kan Lothigius mena? Har han faktiskt inte förstått vad oenigheten gäller? Vill han förstå och försöka förstå hur den känner det som ser sig nödsakad att vända och gå sin väg? Jag undrar, inte minst som Lothigius tycker att regeringen långt tidigare än 1997 borde utsett en kvinnlig biskop. Vet han inte, trots att han sitter i kyrkomötet, att regeringen bara kunde utnämna en av de tre som röstats fram? Så fort det gick, fick regeringen utnämna Christina Odenberg. Vad regeringen kunde göra och gjorde dessförinnan var dock verksamt nog. Den såg till att inte utnämna andra kandidater än de som skulle genomföra beslutet 1958 och därför fick förtjänta kandidater som stått på flera biskopsförslag inte den utnämning som valmanskåren önskat. Den sortens fria val är egendomliga därför att de inte är riktigt fria. Det blir som herrarna vill och det är förutsägbart att alla inte har lika mycket kraft i sin röst. Så går det till i Svenska kyrkan. Vi kanske skulle införa fria biskopsval? Som omväxling, menar jag.

Stackars Lothigius har i NWT också börjat valrörelsen till kyrkovalet 2009. Han manar valmanskåren att kolla vad kandidaterna tycker och skriver att man ska rösta på dem man vet vad de står för. Det kan man veta om mig. Artiklar och böcker ger besked. Ville verkligen Lothigius ge mig support? Då kan jag bara tacka. Men något säger mig att han syftade till något annat. Han vill ha ett kyrkomöte där alla tänker lika. Passa er för de högermän som tänker så, det är min enkla mening.

Tisdag, den 7 oktober 2008 kl. 13:17

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXIII

För dem som brukar kolla hur dags jag bloggar, vill jag meddela att jag nu har tagit lunchrast. Det har blivit några timmars administrativt arbete, rätt många telefonsamtal och två predikningar skrivna - men dagen är inte slut ännu.

Jag måste väl ändå skriva lite mer om the Presiding Bishop Katharine Jefferts Schori. Hon är "oppmålder" (det heter så i Småland när porträttet finns med) på Svenska kyrkans hemsida. Men inte ett ord om biskop Bob! Jefferts Schori utlägger i stället att det fanns kvinnliga ledare i urkyrkan men sedan formaliserades allt och när gudstjänstfirarna flyttade från hemmen (kvinnornas domän, förstår jag) till offentliga gudshus, så var det klippt. Detta är numera en kär faktoid. Senare tiders forskning brukar förhålla sig kritiskt till ett 1800-talstänkande av detta slag. Det finns en grundläggande struktur, igenkännlig i Nya testamentet och därefter. Men vad gör man inte när det gäller att skapa historia som passar?

Nå, PBKJS, Presiding Bishop Katharine Jefferts Schori, vill inte ett ledarskap som bygger på kontroll utan på gemenskap. Och kärleken får inte stanna innanför kyrkdörrarna. Smaka på det sista, biskop Bob, men tugga lite på det första också! Biskop Bob avsattes, som ni minns, som biskop i Pittsburgh efter en rätt tveksam process och återinsattes omedelbart som en biskop "in good standing" av traditionalisterna. Man ska kanske stämma ner tonen något när det blir tal om Jesus som förebild för kristet ledarskap? Vem sparkade *han*? Inte minst stämma ner eftersom Pittsburghstiftet nu beslutat sig för att lämna det kyrkosystem Jefferts Schori basar för och i stället ansluta sig till The Southern Cone och dessutom kalla biskop Bob som biskop. Stiftet lämnar en trängre gemenskap med Jefferts Schori för en bredare anglikansk. "Now the shit really hits the fan", som vi säger just när sånt här inträffar. Vad resultatet blir, kan alla förstå.

Jag måste ändå få avbörda mig insikterna om hur det går till i USA och skriva med ett litet leende. Just detta jag återgett kom inte med i intervjun med the Presiding Bishop. Den rörde sig mer kring detta att Jefferts Schori har flygcertifikat och är doktor i oceanografi. Den uppmärksamme kunde se att hon prästvigdes 1994. Snabb karriär för att bli Presiding Bishop, biskop blev hon efter sju år. I Nevada. En åldrad man som jag, kan tänka över frågan om inte grundläggande pastoral erfarenhet är ett sine qua non för en biskop, alldeles bortsett från ämbetsfrågan. Men så ska man nog inte tänka. Inte ens i Svenska kyrkan. Alla biskopar är inte sprungna ur den svarta pastorala myllan med naglar som tagit färg av grovarbetet.

Mitt leende blir snart nog en grimas. Hur kan hemsidan missa det som faktiskt sker i The Episcopal Church när en av huvudaktörerna intervjuas? Det är uppseendeväckande. Är det avsiktligt eller oavsiktligt gjort?

Onsdag, den 8 oktober 2008 kl. 08:58

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXIV

Ibland läser jag en bok. I går kväll var det fotoboken Vänskap, Maria Lejonhielms texter och Elisabeth Ohlson Wallins bilder. Annika Borg, som arbetar som teologie doktor och präst heter det i faktarutan, berättar om sin vänskap med Johanna. När Johanna skulle prästvigas gick Annika före prästvigningen runt i Göteborgs domkyrka "och samlade ihop pamfletter som kvinnoprästmotståndarna hade lagt ut - rensade templet, kan man säga." Det kan man kanske säga om man fick veta vilka pamfletter det handlade om. Kan det vara så att ett misstänkt motståndarnamn på en skrift räckte för utrensning? Antagligen. Att det i Göteborgs domkyrka skulle ligga pamfletter riktade mot kvinnor som präster år 1991 är en direkt orimlig tanke. Nästan lika orimlig som detta som Annika tar sig till. Hon har inte med att göra vilka skrifter som ligger i Göteborgs domkyrka. Mentaliteten förbyllar inte så mycket som den skrämmer.

Annika och Johanna skriver artiklar ihop och så berättar Annika om hur två tjänster lystes ut i Rotterdam. Johanna sökte prästtjänst och Annika assistenttjänst. Tanken var att Annika skulle koka kaffe, baka bullar och skriva avhandling. Det är sant att frågan vållade huvudbry på kyrkokansliet. Jag tänkte att det berodde på att det inte var ett rimligt att använda en präst på en assistenttjänst. Annika menar att de inte fick jobbet trots sina meriter - som om meriter var det som räknas i Svenska kyrkan ... Men på något sätt dök tanken upp att de båda var lesbiska och ett par biskopar frågade dem! Här baxnar jag. Ett par kvinnliga präster som är mammor och vänner ska väl inte få sin sexuella läggning dissekerad? Nu leds Annika till en slutsats som överraskar mig: "Jag är helt övertygad om att kvinnoprästmotståndet har sin grund i sexualiteten, ett ämne som fortfarande är väldigt laddat inom kyrkan." Må så vara - men hur kan den slutsatsen dras av hur folk i Kyrkans Hus bemöter Annika och Johanna? Där sitter ju bara de godkända. För övrigt blir jag lite konstnerad när det heter "helt övertygad" - för var finns beläggen att det verkligen förhåller sig så?

Nu är Annika nöjd med att Johanna kom på att de samtal i ämbetsfrågan, som fördes för ett antal år sedan i Svenska kyrkan i grupper, kunde JÄMO-anmälas. Visserligen gällde samtalen hur man skulle leva tillsammans, inte frågan om "vad kvinnorna kunde avstå från i sin utövning" men jag vill inte vara småsint. Frågan var inget att prata om: "Klart, färdigt, stämpel, bort!" JÄMO höll med, menar Annika, men Annika och Johanna tappade sugen, de två var inte längre i fas och vänskapen slutade med ett bråk och ett halvt års tystnad. Deras anmälan gjorde att Kyrkostyrelsen aldrig förmådde ta hem samtalen och pröva vägar vidare. På så vis lyckades Annika och Johanna.

Nu är ingen av dem församlingspräst längre och den kyrkliga kampen spelar inte samma roll för dem. "Vi talar mycket om våra år i kyrkan", säger Annika. Var det år i förfluten tid - och vad med deras prästkallelse när de nu ägnar sig åt annat - Johanna med jämställdhetsfrågor på Chalmers och Annika skriver och håller föredrag på heltid. Jag hör att Annika presenteras som präst - men i vilken mening är en präst som inte är präst, präst längre?

Annika och Johanna lyckades egentligen stoppa samtalen. Kan man se ett mönster från tempelrensningen till samtalstystnandet? Annika bestämmer vad och vem som får komma till tals och när en fråga inte får diskuteras längre. Det tycks mig så. Det kan bero på annan läsning som jag ägnat mig åt. Efter DDR:s sammanbrott tillsatte den tyska förbundsdagen, Bundestag, en enkätkommission. Den skulle granska diktaturen. Arbetet är omfattande. Rapportserien är på många tiotusentals sidor och när man läser känns de som än fler! 32 band. Jag är lite intresserad av hur hyggligt folk bygger diktaturer utan att riktigt själva tyckas förstå vad de gör. Ehrhart Neubert hälsar med glädje att vi tidigare DDR-medborgare får vara intresserade av politik "och inte mer står under konsensusstryck". (Band VI/1, Rolle und Selbstverständnis der Kirchen in der verschiedenen Phasen der SED-Diktatur, Nomos Verlag Baden-Baden s 104) Han fick applåder för det. Är detta en avgörande skillnad mellan demokrati och diktatur - konsensusstrycket?

Onsdag, den 8 oktober 2008 kl. 20:54

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXV

Jag har blivit så nervös över att blogga eftersom Storebror kontrollerar hur dags jag bloggar - men jag tror jag arbetat 8 timmar i dag och griper mig nu verket an. Först till Lena Skoting, som prästen i Vikenkyrkan, Margaretha Lothigius, uppfattade vara suverän. Jag läser, som alla förstår, Nya Wermlandstidningen från den 29 september. Varför hon var suverän måste jag dock läsa socialdemokratiska Värmlands Folkblad för att fatta. Samma dag ger VF besked. Kyrkoherde Lena Skoting är glad att samvetsklausulen är borta. Till frågan om en kyrka så enkelt kommer bort från givna utfästelser kommer hon aldrig. Införandet av klausulen "var en tydlig önskan från kyrkans maktstruktur att både äta kakan och ha den kvar." Måste man se saken så? Kan det inte lika väl vara ett sätt att värna minoriteten och slå vakt om bröder som är svaga i tron, det som aposteln manar till? Hur vet Skoting att det var kyrkans *maktstruktur* som talade? Vi fortsätter läsa vad Skoting sa och vad som då hände. VF igen: "Men det går inte i längden att förena två så vitt skilda ståndpunkter i en och samma kyrka, sa Lena Skoting i talet, som framkallade långa applåder i Karlstads domkyrka denna jubileumsdag." Det var ingen fylld domkyrka, ser jag på bilden i VF - men vad var det fåtalet applåderade? Att alla inte ryms i Svenska kyrkan? Ryms ateister? Ryms agnostiker? Ryms de som tvekar om jungfrufödelsen? Ryms de som inte förstår talet om allmakten och får ihop det med det lidande de varje dag bevittnar? Man kan fråga länge om vilka som ryms, om man bestämmer sig för att några inte ryms i Kyrkan. Och, jag tror jag ställt frågan tidigare, om de två skilda ståndpunkterna inte ryms - är det då självklart att den gamla ska väck och det utan teologisk begrundning?

Det sista har jag lärt mig från en artikel av prosten Sune Garmo, en synnerlig vän från Rättvik. Han har skrivit i Västerås stifts Magasin, en påkostad publikation. Han påminner om Tord Simonssons bok Kyrkomötet argumenterar där Tord, som blev biskop och är min vän han också, påpekar att den teologiska frågan blev "av politisk typ". Politiska frågor löses genom omröstning. Vetenskapsfrågor kan inte hanteras så. Sune kan som få le och hålla socker i bensintanken utan att någon fattar vad som hänt förrän de börjar köra - eller hur man ska beskriva hans lustmord i stiftets publikation.

Man kan läsa mer i den fina publikationen. Där finns statistik som visar att Västerås stift rekryterade närmare 100 män under perioden 1975-79. Var de 18 perioden 2000-2008? De fina staplarna säger mer än jämför män och kvinnor som prästvigs. Vart tar männen vägen?

Nästa artikel heter "Inget värde utan snopp?" Där beskriver kyrkoherde Elisabet Lindow hur glad hon är att få vara präst. Det ville hon bli sedan 12-årsåldern. Jag läste vad hon säger: "Jag är ju så glad i att få vara präst. Jag har trivts bra i mötet med människor, jag har fått mycket respons, församlingarna har stöttat mig och jag har upplevt hur församlingarna har växt." Det var ett lustigt sätt att beskriva saken. Församlingarna stöttar prästen som presenterar sitt klart igenkännliga ego. Jag trodde faktiskt, dum som jag är, att uppgiften var den motsatta. Prästen stöttar församlingen och det är som det ska att den växer till och jag förminskas. Och jag ställer det inte som ett krav men i princip tror jag att den som ska bli präst möter kallelsen med motstånd och

övertygas efter en vuxen brottning om att detta är vad Gud vill med mitt liv och då får det bli så. Elisabet har fyra söner och konstaterar: "Bara för att jag inte hade snopp var jag inte värd någonting!" Tro det, den som vill.

Ibland tycker jag att argumenten för kvinnor som präster på något sätt blir självförgörande.

Onsdag, den 8 oktober 2008 kl. 21:25

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXVI

Jag kan inte släppa Magasinet, tidningen för dem som arbetar eller är förtroendevalda i Västerås stift. Kyrkoherde Ann-Gerd Jansson i Borlänge intervjuas om kvinnligt ledarskap. Hon ser att det inklusiva språket innebär mer "Gud" och mindre "Herre" liksom att böner, texter och sånger blivit mindre manliga: "jag tror det har öppnat för fler kvinnor." Det kan man tro. Men färre män?

Jansson tror at kvinnor som grupp är mer inlyssnande. "Män ger oftare klara och raka besked, och har kanske ett mer dominant sätt." Roligt med fördomar, medger jag. Men sedan kommer vad jag tror är journalistens egen tanke: "Med tanke på Svenska kyrkans rykte - oförtjänt eller inte - skulle en satsning på att rekrytera fler kvinnliga chefer på alla nivåer, även utanför prästämbetet, vara en väg framåt." Det är konsekvent. För 50 år sedan skulle kvinnor i prästämbetet vara en väg framåt. Nu har alla siffror gått tillbaka. Alltså prövar vi kvinnor i ledarskap - och då går det framåt. Vad ska vi göra med det patetiska och avsaknaden av klara analyser? Här förs Svenska kyrkan mot en avgrund och så prövar man vägen framåt!

Magasinet ligger i sin helhet på [stiftets hemsida](#). Då kan man se stiftets biskop gå stavgång, äta frukost, sitta framför datorn, kolla almanackan, dricka kaffe, bläddra papper och en del annat onämnbart men uppbyggligt. Måste jag nämna att biskopen Thomas Söderberg är min vän. För länge sedan debatterade vi. Det var 1970-tal eller kanske början av 80-talet. Visade det sig att han hade rätt på någon punkt i vad han påstod då? undrar jag nu. Man borde läsa våra debatter igen. Han slogs för att dopet inte skulle vara medlemsgrundande och stat-kyrkarelationen skulle bestå. Han försvarade kyrkomötets partipolitisering. Och en del annat. Vad säger han nu?

Torsdag, den 9 oktober 2008 kl. 19:01

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXVII

Jag har fattat ett principiellt beslut. I fortsättningen kommer jag inte att ange vilka personer som jag nämner som också är mina vänner. De är helt enkelt för många. Men hittar jag en fiende, då ska han eller hon uttryckligen anges. Blir det bra så?

Nu läser jag Svensk Kyrkotidning och tar mycket bestämt avstånd från dem som vill förkorta tidningen SK-T. SKT ska det vara. Jag köpte en gång en aktie i bolaget men den aktieemissionen ställdes in eftersom mängder av olämpliga köpare anmälde sig. Nu ägs tidningen av biskop em Dr Bengt Wadensjö ensam, tycks det. Jubileumsgeneralen Boel Hössjer Sundman var tidigare redaktör. Hon har sitt namn från byn Hössjö i Slätthögs socken, Moheda kommun. Det är värt att veta. Det återställer en del av proportionerna när man tänker på en jubileumsgeneral, just.

Nå, SKT trycker 2008 om Ruben Josefson ledare från den 10 oktober 1957 med beskedet att i Ruben Josefson "möter vi en av 1900-talets mest spännande och betydelsefulla teologer." Säg vad man vill - men till och med Ruben hade blivit förvånad. Jag tror jag ska ringa biskop Henrik Svenungsson och be honom kommentera omdömet, han var ändå adjunkt hos Ruben. Och inte blir det bättre i den ledare som finns /nr 38-39/ där det heter: "Men det är dags att gå vidare nu. Hävda den evangeliska friheten i en tid då lagisk läsning är på frammarsch och ta oss an vår tids frågor med samma klarsyn som en gång Martin Luther och Ruben Josefson." Sa jag inte att detta skulle bli ett lustigt år? Luther och Josefson i skön förening!

De ampla lovorden får mig att minnas Bo Giertz som, när Ruben Josefson dött, skrev i Svenska Dagbladet (var det väl): "Min ärkebiskop Ruben Josefson är död". Så skriver en gentleman - och menar det. Men om Rubens insatser vid kyrkomötet 1958 kan något annat sägas, nämligen av en av 1900-talets mest spännande och betydelsefulla teologer och dessliken av de spetsigaste, biskop Anders Nygren: "Josefson grundar sitt påstående på en enda tysk forskare. Han grundar det på en enda mening hos denne. Och den meningen har han helt missförstått."

I SKT analyseras också Sahlins förståelse av kön. Den är essentiell och hennes bok Man och kvinna i Kristi kyrka är ett exempel på föråldrad könsförståelse. Författaren förbluffas tydligen över att Sahlins tio år före sin egen vigning inte vill öppna prästämbetet för kvinnor utan inrätta ett särskilt prästämbete. Kanske man blir förbluffad men än mer fundersam när man ser den klänning som Margit såg till ritades för kvinnor i prästämbetet - närmast en ordensdräkt. Ingen elva, ingenting mer än en vit bård på en vikt krage. Hon ville något annat och försökte förverkliga det inom prästämbetets ram. Jag tror numera inte att hon är ensam om det - eftersom Svenska kyrkan ger en enda form för att svara mot Guds kallelse. Jag klandrar inte kvinnor som blir präster. Jag klandrar kyrkosystemet - lika obarmhärtigt och okänsligt mot oss alla.

Fredag, den 10 oktober 2008 kl. 07:21

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXVIII

Jag firar den 10 oktober med att läsa om Ruben Josefsons ledare i SKT för 51 år sedan. Det är där han påstår att "de ivrigaste motståndarna mot kvinnliga präster vann en kyrkopolitisk seger och ett teologiskt nederlag". Kan man vinna ett nederlag? "De förbehållslösa förkämparna för kvinnliga präster förlorade kyrkopolitiskt men blev inte teologiskt besegrade." De andra fick en rikedom av stoff till eftertanke och självprövning liksom en ny klarsyn. Så skriver den som vet vad som måste komma. 1957 års kyrkomötesbeslut skulle inte leva särskilt länge, det kunde man veta i oktober månad 1957. Men håller resonemanget? Kanske, förutsatt att alla som var

för reformen hade en och samma teologiska syn - men det återstår att visa! Rimligare är att se hur politiska och teologiska positioner vävs samman i en allians som kanske är helig men lika väl kan vara ohelig. Och finessen att vrida teologin ur deras hand som vunnit kyrkopolitiskt har jag väl demonstrerat tidigare? ALLA fick rösta om med vilken motivering regeringens förslag om kvinnor som präster skulle avvisas. Tillvägagångssättet - själva metoden - är otvetydigt politisk och resulterar i ett teologiskt otydligt läge.

Hur blev det? Vi vet. Ruben Josefson visste också: "Det är högst osannolikt att riksdagen kommer att avstå från att ta ställning under hänvisning till att det är en intern kyrklig fråga." Han visste också att det "uppenbarligen" inte dröjer länge innan frågan kommer tillbaka till kyrkomötet.

Nu tror alla att jag vänt mig om i arbetsrummet och tagit fram SKT-lägget från 1957. Jag har sparat mig. Ledaren finns omtryckt i SKT nr 38-39. Den kallas "legendarisk". Kanske det - men hur vet vi det? När informationen ges att SKT "från 1957 och framåt [blev] alltmer drivande av frågan om kvinnnas möjlighet att bli präst, kan man också förstå varför Svensk Pastoraltidskrift kom till. SKT var en gång det samlade prästerskapets kårorgan och erövrades av en falang, som höll kritiska inlägg borta. Då startades SPT. Det kan man också komma ihåg, tacksam över påminnelsen i SKT detta år.

Fredag, den 10 oktober 2008 kl. 22:23

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXIX

Cristina Grenholm publicerar sig i SKT nr 41-42. Det är en vidunderlig (för att använda ett häpenhetsuttryck jag fått lära av Jan Myrdal och påmintas därom av Mikael Löwegren) läsning även om jag känner igen den från läsningen av NWT. Meningsmotståndarna stod för 50 år sedan på skilda sidor om en mur och det var alla medvetna om. Det är inte korrekt. Möjligtvis tänkte några av dem som motsatte sig reformen saken så - men den vanliga förklaringen var att saken gällde en ordningsfråga och sådana löses inom en gemensam ram. Så blev det också en samförstånds lösning så, att samvetsklausulen infördes. "Kyrkan valde att se nåden som gränsoverskridande i stället för avgränsande." Här är vi inte överens om tagen. Välja att se - är det inte att konstruera sig den verklighet man vill ha? Kyrkan väljer inte att se. Som bäst upptäcker hon och drar slutsatser av sin upptäckt. Det är Andens verk när så sker. Här går nog, förmodar jag, skiljelinjen mellan professor Grenholm och mig. Skillnaden mellan konstruktion och Verklighet.

Beslutet 1958 innebar att kyrkosynen förtydligades: "Kyrkan tog plats som en del av ett gemensamt offentligt rum, där det är viktigt med öppenhet och demokrati." Vad betyder satsen? Kyrkan var i allra högsta grad just i det offentliga rummet före år 1958. Kyrkoherden satt i skolstyrelsen, biskopen var gymnasiets eforus, läroplanen föreskrev kristendomsundervisning, korum i det militära var obligatoriskt liksom morgonbön i skolan, etc. etc.

"Beslutet stärkte den lutherska identiteten på en central punkt. Prästens funktion är primär, prästens person kommer i andra hand." Jag tror att de två hör samman; Amt und Person, säger vi, men det är klart att ämbetet är det viktiga, det som överantvordades till personen. Fast varför då dribbla bort Luthers egen slutsats att Anden inte tillåter att prästämbetet överlämnas till kvinnor om saken nu är så centralt luthersk? Och varför i allsin dar firar vi 50-årsjubileet med en bilderbok som fokuserar just på personer? Är det inte att i ord och bild fira genom att försvaga den lutherska identiteten på en central punkt?

Jubileumsfirandet leder mig till slutsatsen att det mesta liksom inte håller ihop. Varför blir jag på denna punkt inte förvånad?

Lördag, den 11 oktober 2008 kl. 08:04

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXX

I dagarna ska kyrkomötets ledamöter läsa utskottsbetänkanden för att om en dryg vecka debattera. Jag läser TU 2008:1. Motionen från Irene Gustafsson (s) gick ut på att förtroendevalda och kyrkvårdar måste lova att acceptera kvinnors rätt att vara präst och att samarbetet fungerar fullt ut. Detsamma ska gälla alla församlingsanställda inför anställning. Utskottet föreslår avslag. Inte ens partikamraterna stöttar henne trots stora utfästelser både i förra kyrkovalet och inför valet 2009. Det är illa. Nu försöker utskottet skriva sig runt. Det sker genom att en inledningstext till kyrkoordningen citeras - men den har ingen egentlig bärkraft utan är en kommentar, inte lagtext. Det finns ett personalpolitiskt utvecklingsavtal - men det gäller knappast de förtroendevalda och inte kyrkvårdar, eller? Nå, utskottet vill framhålla att däri /i det tidigare anförda materialet/ ingår krav på lojalitet med kyrkoordningens bestämmelser.

Vad betyder det? Bertil Murray (Frimodig Kyrka) skriver särskild mening och tröskar på. Har fel begåtts, måste de ha inträffat i pastorat där riksdagspartierna dominerar beslutsapparaten. Det finns ett vildsint skotskt drag hos den blide Murray. Man ska inte underskatta pikterna, med andra ord, även om de inte krigsmålat sig. Murray understryker så kravet på solidaritet med kyrkans tro och bekännelse och antar att mycket här återstår att göra.

Krav på lojalitet, alltså. Jag tänker för min del aldrig vara lojal. Jag är solidarisk med Kyrkan, till detta har jag gett mina löften. Lojal med kyrkoordningen - aldrig! Så fåaktig är jag inte, som en gammal socialdemokrat formulerade sig. Solidarisk med Kyrkans Herre - alltid! Det sista uttrycket är en viljeriktning. Mina misslyckanden på den punkten får jag hantera i särskild ordning /bekännelse och förlåtelse). Lojal är undersåtens hållning, solidaritet den fria människans.

Men Irene Gustafssons poäng har utskottet nonchalerat. Ska en kvinnlig präst behöva uppleva att det finns personer som inte går i kyrkan när hon framträder? Ska sådana personer få vara kyrkvårdar eller sitta i det organ som har personalfrågor om hand? Bestämmelser ska efterlevas, heter det i utskottet. Men klarspråket

saknas. Vad ska en präst behöva stå ut med? Hur ser den goda lösning i praktiken ut som utskottet förespråkar? Ska vi i praktiken formulera krav som inte riktigt håller om de fästs på papper - det är frågan. Det förhållningssätt som eftersträvas i motionen är angeläget och menar att gällande bestämmelser betyder att åtgärder vidtas vid bristande efterlevnad. Jaha, så när en kyrkvård väljer att tjänstgöra då manliga präster tjänstgör men inte kvinnliga - ska den kyrkvården väljas om till sin syssla nästa år? Vad menar utskottet?

Lördag, den 18 oktober 2008 kl. 09:44

Det lustiga året 2008 - LXXI

Jag har fått mild kritik, så uppfattar jag saken, för att jag lämnat Anders Wejryd i fred. I boken Äntligen stod hon i predikstolen skriver Anders förord. Jag tänkte faktiskt mest på ansvaret att granska de vetenskapliga bidragen - men jag ska inte vara nödbedd. Anders har ju den egenheten att hans ord stiger mot skyn men när man frågar vad de betyder och spørjer efter belegg, så spricker orden. Såpbubblor, alltså.

Nu måste Anders reda ut att Sverige inte var först med kvinnor som präster. Danmark beslöt om saken 1948. Ja, fast han glömmer att det var ett statens beslut i den statliga kyrkan. Och han glömmer att nämna Norge, som fick ett beslut men inte några prästvigda kvinnor förrän 1963, om jag minns rätt. "Ändå har många i vårt land trott att det var just i Sverige som reformen tog sin början." Många? Hur många? Och var har detta uttryckts? Just i Sverige var ju Märta Tamm Götlinds argument att kvinnliga präster fanns i många andra länder och jag är mån om tant Märta eftersom hon skrev en sagobok som jag gillade. Morsan fick den, jag tror jag nämnt saken, som barnkammarläsning.

Vidare menar Anders att med kvinnor som präster fick kvinnor bli hörda och sedda i det offentliga. Morsan var läkare, löjtnant under kriget, kapten 1945 och major på slutet med chaufför och livvakt. Hon hade kunglig fullmakt på tjänsten som provinsialläkare. Hennes mamma var lärare och feminist. Kvinnliga politiker hade gjort stora insatser. Men först med kvinnor i prästämbetet skulle de alltså bli hörda och sedda i det offentliga? Jag var med 1958. Jag visste redan då att Svenska kyrkan var på reträtt. Offentligheten fanns någon annanstans och i den fanns begåvade kvinnor. Blir prästeriet plattform i stället för tjänst har någon tänkt fel. "Med kvinnor som präster fick Svenska kyrkan nya möjligheter att finnas livs- och arbetsformer för ett modernt samhälle." Nej. De formerna sökte till exempel högkyrkliga präster som PO Sjögren, Rune Klingert, Rolf Lyshöi, Sture Rolfhamre tillsammans med dr Margit Sahlin och före dem Gunnar Rosendal, Bo Giertz och Eric Nilsson. Reformen med kvinnor i prästämbetet var det som i stället för ett rejält pastoralt arbete skulle lösa problemet att Svenska kyrkan höll på att förlora svenska folket. Statistiken ger besked. Det är en egendomlig ärkebiskop som ska leda Svenska kyrkan som inte bryr sig om den verklighet som årligen rapporteras av religionssociologerna i Kyrkans Hus. Kyrkan är på reträtt från det moderna samhället.

De gångna åren har blivit "rätt jämmerliga", menar Anders. "Det har varit ett baxande och ett manövrerande där det ojämförligt högsta priset har fått betalas av de kvinnliga prästerna." Det låter något. Vän av ordning kanske då frågar efter Anders egna försök i försoningsbranschen - några böcker, några artiklar, några ekumeniska ansatser för det inomkyrkliga? Hans herdabrev till Växjö stift kanske innehåller något annat än gränsdragningar mot dem som tror fel? Jag kan faktiskt inte erinra mig något i den vägen. Och priset? Vad är det för pris de kvinnliga prästerna betalat? Att några inte tror att de är vad Svenska kyrkan påstår att de är - präster med sin egentliga fullmakt från Gud? Men ett antal miljoner svenskar tror inte detta om några präster för trodde de så skulle de ränna till kyrkan så fort en präst skulle fira gudstjänst. Hundratals miljoner romerska katoliker tänker inte så om samtliga präster i Svenska kyrkan. De uppfattar inte att Svenska kyrkans präster är präster på riktigt. Detta är trons situation. Jesus var med om något liknande, om jag läser rätt innantill. Liksom apostlar och martyrer. Så vad med priset i verkligheten? Lönesättningen? De i kyrkoordningen införda bestämmelser, som kodifierar vad som gällde "kvinnoprästmotståndarna", innebär befodringsstopp och därmed bortfall i tänkta löner och i faktiska pensioner. Jag vet inte hur man ska räkna - är det 60 000 per år räknat på 20 år eller är det 240 000 räknat på 15 - det beror på så kallad karriärväg. Komministrar, det som motståndarna får vara, har de facto lägre lön och pension. Hade de fällts för brott mot jämställdhetslagen hade böterna varit betydligt lägre än lönebortfallet - och då tänker jag inte på sådana enkla saker som att dessa präster har få möjligheter att få andra tjänster, får leva med ett offentligt framställas som något de i sin mänskliga svaghet trots allt inte är och inte får nya utmanande uppgifter. Sådant är lappri för en smålänning, som enbart tänker i pekuniära kategorier. Så vem har betalat det ojämförligt högsta priset? Sammanskrivningar av komplicerade problem - det är Wejryd-modellen. Inte tänkte att det var fel med kvinnor som präster därför att tanken hade sitt upphov i strömningar utanför kyrkan - men måste man inte medge att det är ett problem med politiska lösningar av teologiska problem men också att det kanske inte är helt orimligt att fråga hur Gud vill ha det med prästämbetet eftersom prästen ska vara Guds Ords Tjänare. Och bibelkommissionen dömer faktiskt ut hela beslutsprocessen.

Varför tar inte Anders upp det som ett problem? Naturligtvis blir de kvinnliga prästerna glada när de får läsa den glada parollen: "Vi behöver kvinnliga präster som ledare i kyrkan, som kyrkoherdar och biskopar!" Anders skulle göra stor lycka som dansbanecharmör, kan man förstå. Men med Anders Wejryds ord förhåller det sig så att när de granskas, spricker de.

Lördag, den 25 oktober 2008 kl. 22:07

Det lustiga året 2008 - fortsättning LXXII

Det lustiga året 2008 lider mot sitt slut. Ingenting fanns kvar av feststämningen från första kyrkomötesveckan under den andra. Ingen hördes jubla. Det åts gratis lunch med Kyrkans Akademikerförbund (välbesökt skrev Kyrkans Tidning - var det 70 pers?), som funderade över behovet av kvinnliga ledare i en panel medan vi andra som på ett begravningskaffe åt en bit smörgåstårta. Inget fel på smörgåstårten - men för en präst gav sig associationen. Jag tog en extra klunk mineralvatten när jag från en dam i panelen fick höra att vi måste göra upp med föreställningen om präst i prästgård med fru och barn. Det är väl snart 50-årsjubileum för den bilden

också. Prästfruarna jag känner har yrkesarbetat och de högkyrkliga prästfruarna har sannerligen inte varit feministiskt omedvetna. När folk fablar i stället för att analysera verklighet och framtid får jag ett annars helt okänt behov av Ramlösa med citronsmak, kom jag på.

Jo, Irene Gustafsson (s) hade i kyrkomötet motionerat om stopp för kvinnoprästmotståndare snart sagt överallt och kyrkolivsutskottet, som avtog motionen, skrev en fånighet om att överenskommelser inte skulle ingås med sådana där otäckningar. Utskottets talesman underströk saken. Jag polemiserade med argumentet att man väl i allsin dar måste veta vad en överenskommelse går ut på, innan den förkastas. Det var en kort debatt. Sen kväll, närmast natt, fick jag höra att vi debatterat fel betänkande. Idiotformuleringen fanns i en tidigare version, inte i den slutliga - men det var den tidigare som delats ut. Får jag påminna om den fromme mannen som på sin dödsbädd skulle ta emot nattvarden. Kyrkoherden var där och det rann lite i mungipan. Då sa mannen: "Det ska då djävlans in i det sista." Det är fromt sagt (jag har påpekat saken i boken Sann Myt). Det är liksom ingen framgång för dem. Gustafssons motion avtog. Partikamraterna i SAP backade inte upp. Nu får de hålla tyst med sina valparoller mot "kvinnoprästmotståndare" om de inte ska förfalla till plakatpolitik - för när de kunde, gjorde de intet. Kom ihåg det.

Anna-Sara Walldén, som företräder centern, steg upp och läste apostoliska förmaningar om de kristnas liv i gemenskap. Det var verkningsfullt eftersom alla visste att hon rätt nyligen är prästvigd. Unga kvinnliga präster i debatt med äldre socialdemokratiska damer - det fick mig att tänka på C.S. Lewis Narnia. Takdroppet börjar, vintern har ett slut, snart är det jul igen, Häxans värde vacklar och allt det där. Fromma kvinnliga präster lever lite farligt - om de nämligen börjar ställa andra frågor kring vad ämbetet är än de frågor som liberalteologerna inte vill och lågkyrkligheten inte förmår ställa.

Det blev inte så mycket av det lyckliga året till sist. Så fort vi börjar formulera frågor - jag undrade i kyrkomötets frågestund om kyrkostyrelsen menade att Märta Leijons ord om att vi inte främst föds som könsvarerler utan som medborgare i Guds rike verkligen var en korrekt beskrivning av Kyrkans lära om dopet - försöker etablissemangen komma undan. Och jag tänker med Hegel att när det går annorlunda till i verkligheten än i lagarna, befinner sig ett samhälle (och en kyrka) i upplösning. Jag ser ett grundmönster: Precist formulerade frågor och frenetiska försök att prata om något annat, ibland med applåder som bifall. Sådant håller till sist inte.

Jag läser självfallet Amos nr 5/2008, utgåvan för Svenska kyrkan i Helsingborg. Kontraktsposten Gudrun Erlanson skriver och jag får veta att "alla tycks numera vara ense om att det inte står något i bibeln om prästämbetet i den svenska evangelisk-lutherska kyrkan." Alla - utom jag. För det måste stå något i Bibeln om just detta ämbete eftersom bibeltexter läser vid prästvigningar! Varför ska man annars ta tid till sådant? Och jag vet att i vart fall läste Martin Luther Bibeln för att förstå något om prästämbetet i 1500-talets evangeliska kyrka. Gå till Luthers Sämtliche Schriften, Weimarausgabe och läs WA 50, 633ff och WA 30III, 524 och meditera därtill över ordet "Sic impositio manuum non est traditio humana: sed Deus facit et ordinat ministros." WA 43,599. "Så är handpåläggningen inte en mänsklig tradition utan Gud gör och viger präster (min översättning). Om Gud viger präster är det väl rimligt att i Guds ord försöka förstå hur Gud vill ha det? Det tycks mig som om Kyrkan har gjort så. Fram till sensommaren och hösten 1958.

Nå, Erlanson finner att det måste andra argument till som får en att säga nej. Hon har under sina år som präst stött på "alla typer av argument, som fått en att ta sig för pannan och undra vad det egentligen är för sammanhang vi lever i." Stanna här ett ögonblick! Har verkligen alla argumenten fått henne att ta sig för pannan hade det nog varit bättre att knacka sig på pannan. Men detta är vad hon har att meddela allmogen i Helsingborg. Nå, hon konkretiserar och har hört en djupsinnig präst i Skara stift hävda att kvinnan är underordnad: "det märks ju i sexualakten". Jag fruktar att någon skojare föll för frestelsen att driva med Erlanson.

Men Erlanson bekymrar sig inte. Har 50 år med kvinnor som präster gjort att det blivit annorlunda i kyrkan? "Ja, det måtte det väl ha blivit. Vi tror på en Gud som verkar och påverkar i historien." Karaktären av svag bevisföring behöver jag inte påpeka. Prästen har nu blivit en tjänare, menar hon vidare. Före 1958 var prästen en representant för överheten, myndigheten "och t o m lierad med staten" - detta tillhör en svunnen tid. Det var lustigt sagt av kontraktsposten Erlanson - för det var ju just staten som gav oss kvinnor som präster. Det slog CG Boëthius, tidningen Vår Kyrkas chefredaktör, fast redan i början på 1960-talet. Han gillade detta statens ansvarstagande.

Samtidigt gör Erlanson upp med underordningen. Det blir förunderligt och märkligt, omöjligt att förstå och dock så ljuvt och härligt - är inte tjänandet det yttersta uttrycket för underordning? Och vilka högkyrkliga präster slog vakt om prästen som överhetsperson och skrivbordskar! Inte fader Gunnar, vars polemik gäller detta och vars ideal är en präst som tjänar sin församling. Det är så vi tänker, vi dissidenter, men så är vi inte kontraktsprostar. Längre.

Det skulle vara rätt befriande att på nytt ta upp trådarna i det virrvarr som ämbetsfrågan nu utgör. Det kommer inte att ske. Men jubilerandet har övertygat få och minst mig. Jag tror att jubilerandet var en Potemkinkuliss som för ett ögonblick döljer den verklighet tsaritsan inte ska få se. Men det sägs att Katarina den Stora skrattade åt spektaklet med kulisser som flyttades, för hon insåg hur det egentligen var. Nu återgår vi till den svenskyrkliga verklighet som 2011 innebär svåra ekonomiska påfrestningar och 2012 ekonomisk katastrof. Under tiden beräknas vi tappa 2% av medlemmarna varje år - och nu ska det väl ändå inte gå att skylla "kvinnoprästmotståndarna" för den sakens skull?

Nu lägger jag ner mitt granskningsprojekt kring det lustiga året 2008. Det finns annat att blogga om. Det blev 72 avsnitt - och 72 heter på fin grekiska Septuaginta. Septuaginta kallas den grekiska översättningen av den hebreiska bibeln, gjord av 72 lärde. Inga jämförelser i övrigt! Snälla människor vill göra en liten bok av de dagsaktuella kommentarer jag skrev. Jag antar den kan beställas på bokförlaget Gaudete. 042 - 374810

testing5566